

Fisk og fiskemuligheter i småvassdrag med anadrome laksefisk Del 1: Helgeland

35 vassdrag er undersøkt. Gyte- og oppvekstforhold for laks, sjøørret og sjørøye er kartlagt, produksjonspotensiale beregnet og fiskemuligheter registrert. Ulike kultiveringstiltak er foreslått. Rapporten gir grunnlag for en bedre forvaltning av fiskebestandene og vil komme myndigheter, grunneiere, sportsfiskere, turistnæring og andre til nytte.

RAPPORT

1 • 91

LARS SÆTER er naturforvaltningskandidat fra Norges Landbrukshøgskole og arbeider som konsulent ved miljøvernavdelingen. Hans hovedarbeidsoppgaver er innenfor fagfeltet forvaltning av ferskvannsfisk.

Forsidefoto: Jo Halvard Halleraker.

Miljøvernavdelingen

er den ytre etat for Miljøverndepartementet og dets to direktorat, Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Statens forurensningstilsyn (SFT).

Hovedmålsetningene for miljøvernavdelingens virksomhet er:

- å bevare nordlandsnatures produksjonsgrunnlag og variasjon av arter og naturtyper.
- å motivere og gi alle befolkningsgrupper gode muligheter til å utøve helsebringende friluftsliv.
- å oppnå optimal høsting av utmarksressursene.
- å unngå at forurensning skader naturen og folks helse og trivsel.

Miljøvernavdelingens virksomhet omfatter ulike former for miljøovervåking og utredningsarbeid. Den utøver myndighet etter en rekke miljøvernlover - som forurensningsloven, naturvernloven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven samt lov om motorferdsel i utmark. Miljøvernavdelingen skal gi råd og informasjon til andre myndigheter samt til publikum, og på denne måten være pådriver i miljøvernet i Nordland.

MILJØVERNDELINGEN

Adresse: Moloveien 10, 8000 BODØ

Telefon: 081-31500

Telefax: 081-20977

<p><u>Rapportens tittel:</u></p> <p>FISK OG FISKEMULIGHETER I SMÅVASSDRAG MED ANADROME LAKSEFISK</p> <p>DEL 1: HELGELAND</p>	<p><u>Rapport nr.:</u></p> <p>1 - 1991</p>
<p><u>Forfattere:</u></p> <p>Lars Sæter</p>	<p><u>Dato:</u></p> <p>10.06.1991</p> <p><u>Fagområde:</u></p> <p>Forvaltning av anadrome laksefisk</p> <p><u>Kommuner:</u> Bindal, Sømna, Brønnøy, Vevelstad, Alstahaug, Vefsn, Leirfjord, Dønna, Hemnes, Nesna, Lurøy, Rana</p>
<p><u>Kort sammendrag av rapporten:</u></p> <p>Rapporten tar for seg 35 småvassdrag med oppgang av anadrome laksefisk. Undersøkelsen omfatter kartlegging av gyte- og oppvekstforhold for laks, sjøørret og sjørøye, beregning av mulig smoltproduksjon og registrering av fiskemuligheter (bl.a. kortsalg). Undersøkelsen tyder på at 8 av vassdragene har levedyktige laksebestander. I de andre dominerer sjøørret, men laks kan også gå opp sporadisk. Trolig har ingen av vassdragene sjørøyebestander av betydning. Bare 6 av 35 vassdrag har felles organisering og 7 vassdrag har kortsalg. Rapporten vil gi grunnlag for en bedre forvaltning av fiskebestandene og og dermed være et nyttig hjelpemiddel for offentlige myndigheter. Grunneiere, turistnæring, sportsfiskere og andre brukere av vassdr. vil også ha nytte av rapporten.</p>	
<p><u>Emneord:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anadrome laksefisk 2. Ungfiskregistrering 3. Bonitering 4. Produksjonspotensiale 5. Fiskemuligheter 	<p>Ansvarlig sign.:</p>

FORORD

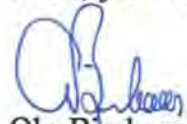
Karakteristisk for Nordland fylke er det store antallet småvassdrag med oppgang av anadrome laksefisk (laks, sjøørret eller sjørøye). For de fleste av disse vassdragene er opplysningene om fiskebestandene svært mangelfulle. Dette har skapt problemer for forvaltningen bl.a. fordi fiskereglene i de enkelte vassdrag avhenger av hvilke fiskearter som finnes. Økende press fra ulike aralbruksinteresser, bl.a. oppdrettsnæringa, har også økt behovet for å kartlegge bestandene av anadrome laksefisk. Det har i tillegg vært et stort behov for å vurdere behovet for tiltak (tilrettelegging, kultivering) i det enkelte vassdrag. Dette er i korte trekk foranledningen til at fylkesmannens miljøvernnavdeling tok initiativet til ressurskartleggingen som er en del av "ressurs- og miljøprogrammet for Nordland" ledet av Nordland fylkeskommune.

Rapporten som tar for seg i alt 35 vassdrag på Helgeland, er del 1 av i alt 4 rapporter. Totalt er 144 vassdrag over hele Nordland kartlagt over en periode på 3 år (-88, -89, -90). For å gjøre resultatene fra undersøkelsen lettere tilgjengelig vil dataene etterhvert bli lagt inn i et eget EDB-register for fisk.

Feltarbeidet til denne rapporten ble, for de fleste vassdrag, gjennomført sommer/høst 1988 og 1989. For Bardalselva (Leirfjord) og Sannaelva (Vefsn) er i tillegg resultater fra ungfiskundersøkelser (1990) i forbindelse med overvåkingen av Gyrodactylus salaris tatt med. Følgende personer har vært hovedansvarlige for feltarbeidet: Trond H. Antoniussen, Torbjørn Arntzen, Rolf J. Forsmo, Ole Hoff og Lars Sæter. I flere av vassdragene har representanter for grunneiere og foreninger deltatt i feltarbeidet og bidratt med nyttige opplysninger. Lars Sæter fra fylkesmannens miljøvernnavdeling har bearbeidet materialet og skrevet rapporten.

Undersøkelsen er finansiert av fylkesmannens miljøvernnavdeling og Nordland fylkeskommune ("ressurs- og miljøprogrammet for Nordland") med halvparten hver.

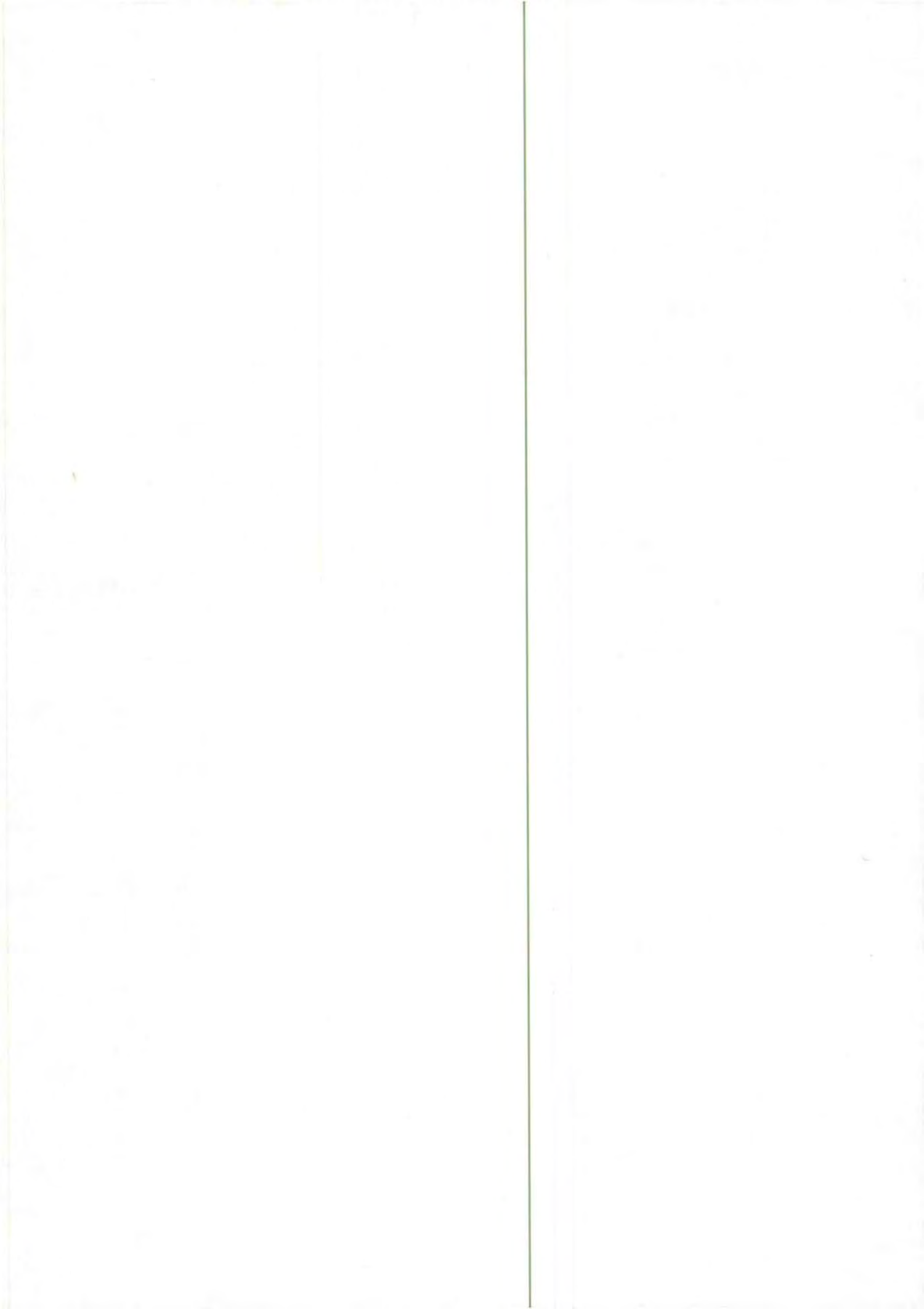
Bodø, juni 1991

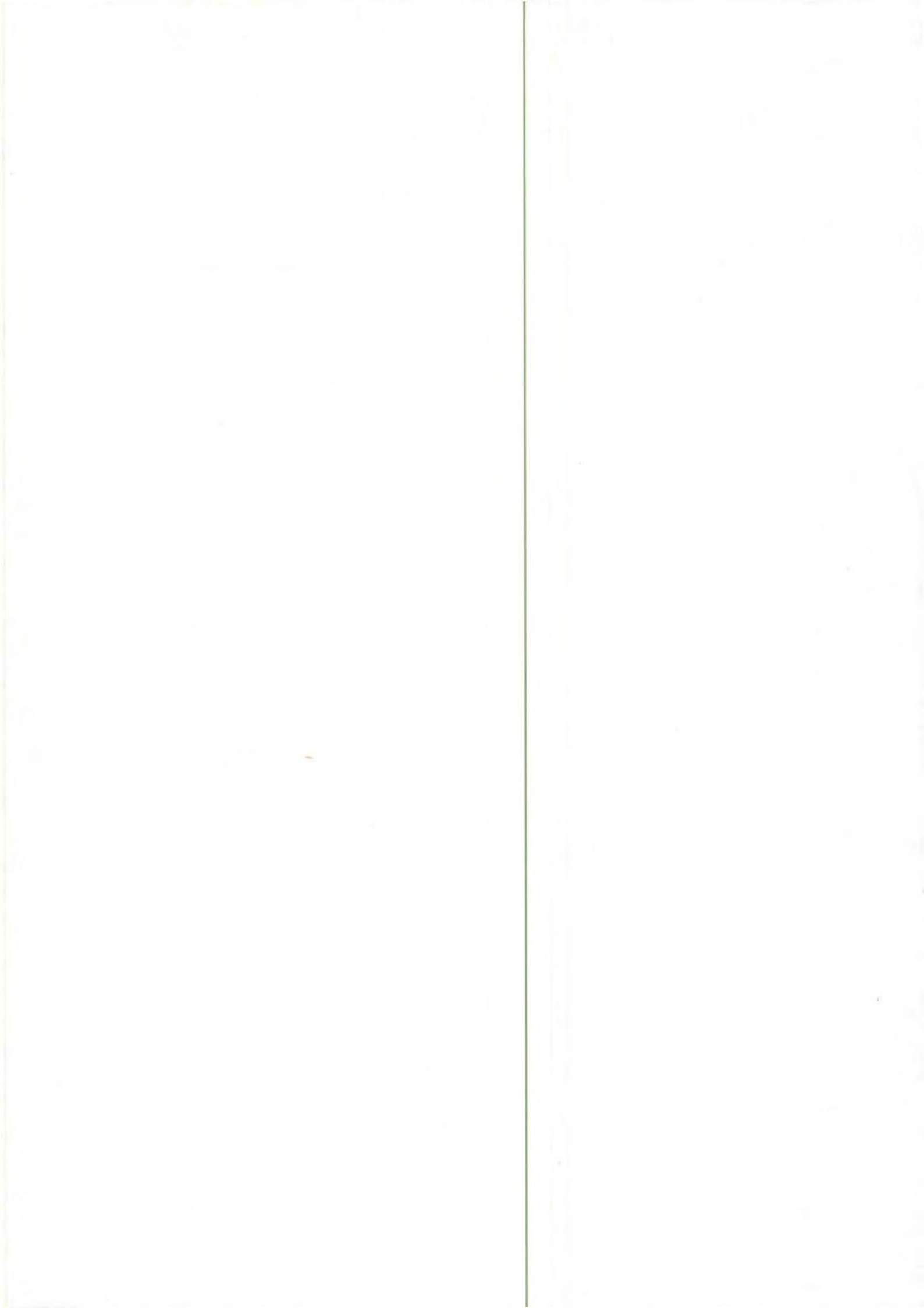
Ola Bjerkaas
fylkesmiljøvernssjef

INNHOLD

1. INNLEDNING	1
2. METODER OG MATERIALE	2
2.1. Metoder	2
2.2. Materiale	5
3. RESULTATER	6
3.1. BINDAL	6
1. Horsbergvassdraget	6
2. Hornelva	7
3. Fiskaroselva	10
4. Bogelva	14
3.2. SØMNA	17
5. Grøttemselva	17
6. Røyrmarkelva	21
3.3. BRØNNØY	24
7. Storelva i Tosbotn	24
8. Vikernelva (Tilremvassdraget)	27
9. Brusjøvassdraget	29
10. Oppsjøvassdraget	33
11. Langfjordelva	35
12. Storfjordelva	39
13. Klausmarkelva	41
3.4. VEVELSTAD	44
14. Vassengvassdraget	44
15. Almoselva	47
16. Brødløselva	50
3.5. ALSTAHAUG	53
17. Hestdalselva	53
18. Halsaelva	57
19. Aunelva	62
20. Lundselva (Hertenelva)	66
3.6. VEFSN	69
21. Vikdalselva	69
22. Sannaelva	72
23. Skravlåga	77
3.7. LEIRFJORD	81
24. Dagsvikelva	81
25. Nylandselva	84
26. Austvikelva	88
27. Bardalselva	92
3.8. DØNNA	98
28. Hestadelva	98
3.9. HEMNES	101
29. Leirvikelva	101
3.10. NESNA	103
30. Longsetelva	103

3.11. LURØY	106
31. Vollaelva	106
3.12. RANA	109
32. Dalselva	109
33. Sletterelva	112
34. Daloselva	115
35. Aurelva	117
4. SAMMENDRAG/DISKUSJON	120
UTMARKSORGANISERING	121
5. LITTERATUR	125

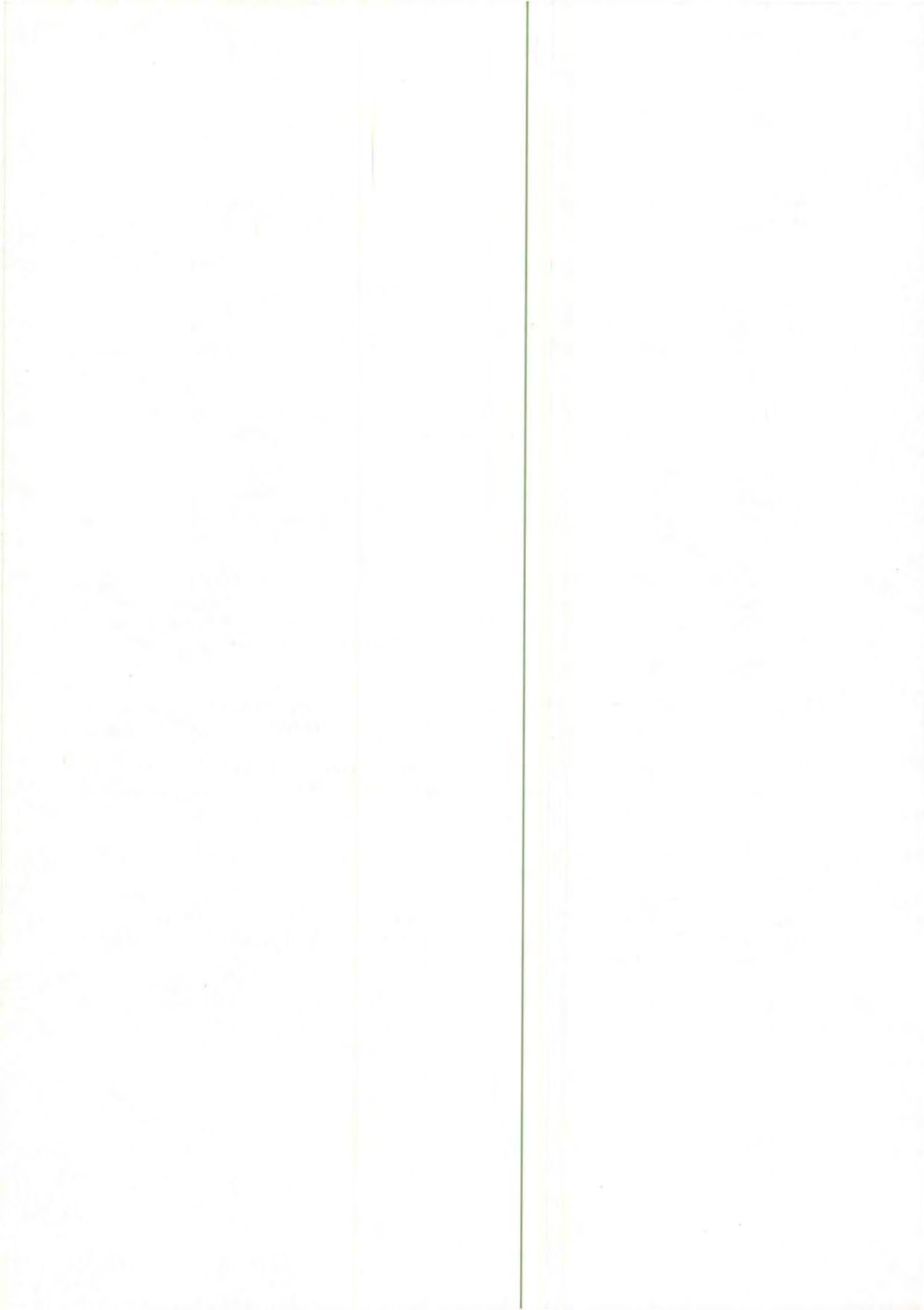

1. INNLEDNING

Nordland fylke har ca. 215 vassdrag med betydelig oppgang av anadrome laksefisk, dvs. laks, sjøørret eller sjørøye. Til sammenligning har Troms "bare" omlag 65 og Finnmark ca. 55. De fleste av vassdragene i Nordland er små, men totalt sett bidrar de likevel til en stor andel av laks-, sjøørret-, og sjørøyeproduksjonen i fylket. Småvassdragene kan dessuten være svært interessante i sportsfiskesammenheng både for lokalbefolkningen og for tilreisende sportsfiskere. I denne rapporten er småvassdragene prioritert, fordi det i de fleste av de større vassdragene som f.eks. Vefsna, Fusta, Røssåga, Ranaelva, Saltdalselva og Beiarelva allerede er gjort detaljerte undersøkelser. Vi har også brukbare kunnskaper om de fleste av de mellomstore vassdragene og en del av de små.

Formålet med en kartlegging av fiskeressurser og fiskemuligheter i småvassdrag med oppgang av anadrome laksefisk kan deles opp i flere punkter. Noen av de viktigste er:

1. Kunnskap om utbredelsen av ulike fiskearter er nødvendig for å vite hvilke fiskeregler det enkelte vassdrag eller deler av vassdrag skal ha. Dette fordi bl.a. fisketider og redskapsbestemmelser blir avgjort på grunnlag av hvilke fiskearter som finnes i vassdraget (laks, sjøørret, sjørøye, innlandsfisk).
2. Det er viktig å framskaffe opplysninger om verneverdige stammer av anadrome laksefisk før menneskelig påvirkning har ødelagt disse. Dette kan f.eks. dreie seg om stammer som har utviklet spesielle egenskaper tilpasset det enkelte vassdrag og dermed utgjør en verdifull genetisk ressurs. De viktigste truslene mot de vilde stammene av anadrome laksefisk er sykdomsspredning, genetisk utarming, forurensning/forsuring og vannkraftutbygging.
3. En oversikt over fiskeressursene i vassdragene gjør det enklere å behandle søknader om lokalisering av oppdrettsanlegg og er dessuten et godt hjelpemiddel i arealplanleggingen.
4. Kartleggingen gir opplysninger om ulike inngrep i vassdragene (terskler, forbygginger, grusgraving, settefiskanlegg, vannverk, forurensning osv.). Dette kan gi grunnlag for pålegg om utbedring av eventuelle skadevirkninger på fiskebestandene.
5. Kartleggingen kan avdekke kultiveringsbehov og føre til forslag om konkrete tiltak for å øke fiskeproduksjonen og bedre fiskemulighetene.
6. Allmennhetens adgang til fiske i det enkelte vassdrag kan bli bedre, fordi kartleggingen fremskaffer informasjon om hvor det selges fiskekort, attraktive fiskeplasser for stangfiske, produksjonspotensiale m.m.
7. Informasjon om mulighetene for fritidsfiske i vassdrag vil kunne brukes aktivt av reiseliv/turistnæring.

2. METODER OG MATERIALE

2.1. Metoder

Bonitering

Formålet med boniteringen av elvestrekningene var å kartlegge gyte- og oppvekstforholdene for laks og ørret. Ørret brukes her om både sjøørret og stasjonær innlandsørret, fordi sjøørret og innlandsørret tilhører samme art og er umulig å skille på yngel- og ungfiskstadiet i ferskvann.

Vassdragene (elvestrekningene) ble delt opp i mest mulig homogene soner på grunnlag av fysiske faktorer som bl.a. bunnforhold, strømhastighet, dybde og kulper. Dette er de fysiske faktorene som har størst betydning for gyting og oppvekst. I tillegg ble omgivelser, begroing, overhengende vegetasjon, fiskemuligheter og fysiske inngrep (forurensning, grusgraving osv.) registrert. Fiskemulighetene avhenger bl.a. av antallet større kulper. Under boniteringen ble arealet av de enkelte sonene målt eller anslått (lengde x bredde). Nærings- og temperaturforholdene som selvsagt også har stor betydning for produksjonsmulighetene lot seg vanskelig vurdere i denne undersøkelsen. Bunnssubstratet (kornstørrelsen) ble inndelt etter følgende skala:

Sand	(Sa) : finpartikler mindre enn 1 cm i diameter.
Grus	(G) : forholdsvis rund stein med diameter 1–5 cm.
Grov grus	(GG): forholdsvis rund stein med diameter 5–10 cm.
Stein	(S) : omfatter stein med diameter 10–50 cm, oppdelt i liten stein (LS), middels stein (MS) og stor stein (SS).
Blokk	(B) : diameter større enn 50 cm.
Berg	(Be) : fast fjell.

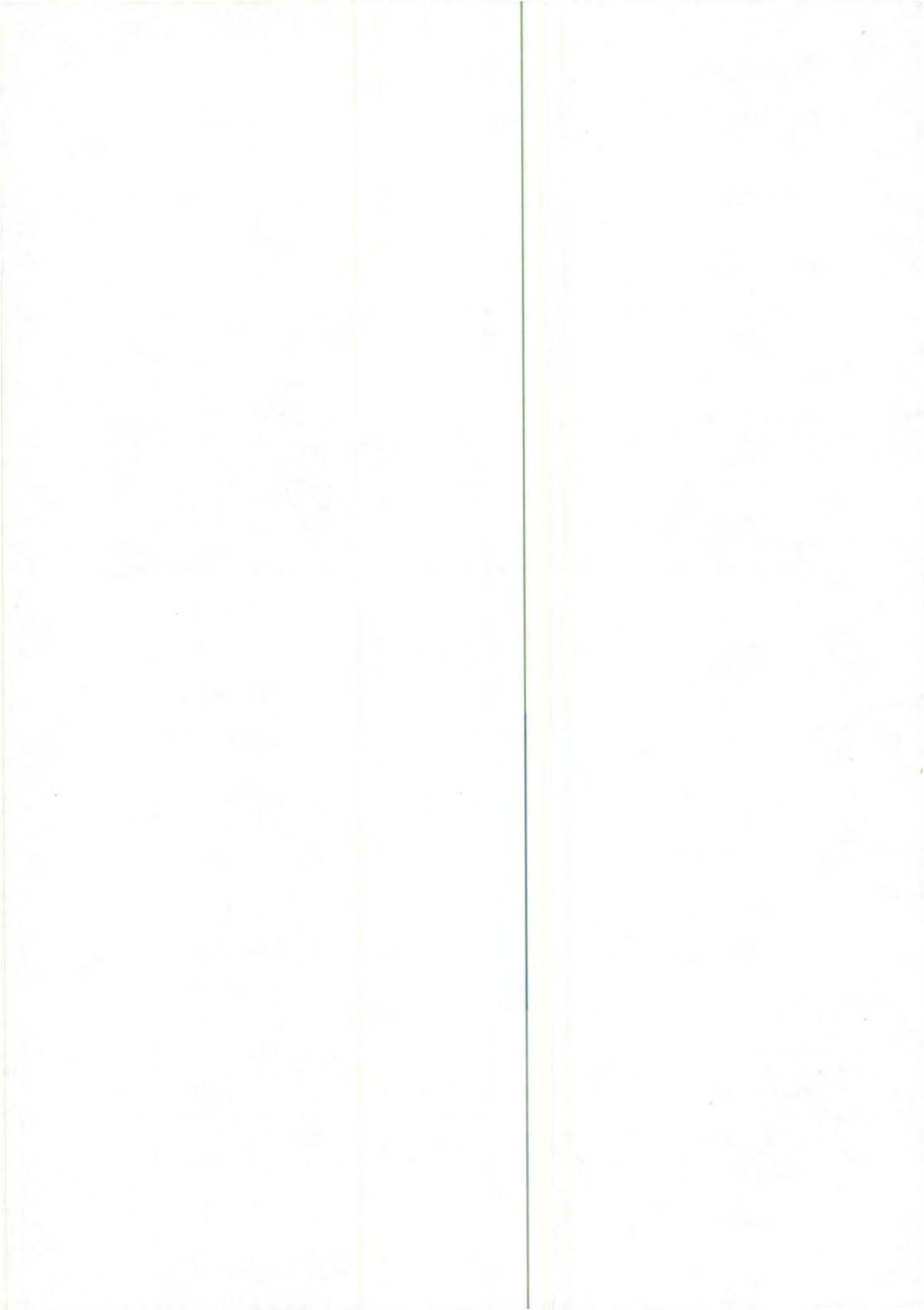
Strømforholdene (vannhastigheten) ble inndelt på følgende måte:

Lav	(L) : 0.0 – 0.2 m/sek.
Middels	(M) : 0.2 – 0.5 m/sek.
Sterk	(S) : 0.5 – 1.0 m/sek.
Stri	(Si) : > 1.0 m/sek.

Ut fra de nevnte fysiske forhold ble det foretatt en vurdering av gyte- og oppvekstforholdene for laks og sjøørret. Følgende skala ble brukt:

uegnete (U) – dårlige (D) – gode (G) – meget gode (MG)

Et område med meget gode gyteforhold for laks har gjerne middels/sterk strøm, og bunnssubstratet domineres av grov grus (diameter 5–10 cm). Det er også en fordel at det finnes kulper (standplasser) der gytefisken kan stå frem til gyting og mellom gyteperiodene. Utløpet av kulpene ("brekket") vil ofte være svært attraktive gyteplasser. Områder med lav strøm og fint bunnssubstrat (slam eller mudder) eller stri strøm og grov stein/blokk/berg er uegnet for gyting. Det samme gjelder tidevannspåvirkete områder. Ørret greier seg gjerne med lavere strøm og finere bunn enn laks til gytingen.

Et område med meget gode oppvekstforhold for laksunger har gjerne middels/sterk strøm og med bunnsstrat dominert av stein (diameter 10–50 cm) med innslag av noe blokk. Steinene bør ikke være for runde, fordi det gir lite skjul og ustabil bunn. Lav strøm og finkornet bunn (sand og mudder) eller sterk/stri strøm med lite skjul gir vanligvis dårlige eller uegnede oppvekstforhold for laksunger. Ørretunger vil normalt kunne utnytte områder med lavere strøm og mer finkornet bunn bedre enn laksunger. Spesielt gjelder dette i mindre elver/bekker der overhengende vegetasjon (event. torv) vil kunne gi bra skjul til tross for finkornet bunn.

Etter feltundersøkelsen ble de boniterte strekningene avmerket på kart i M-711 serien med målestokk 1: 50 000.

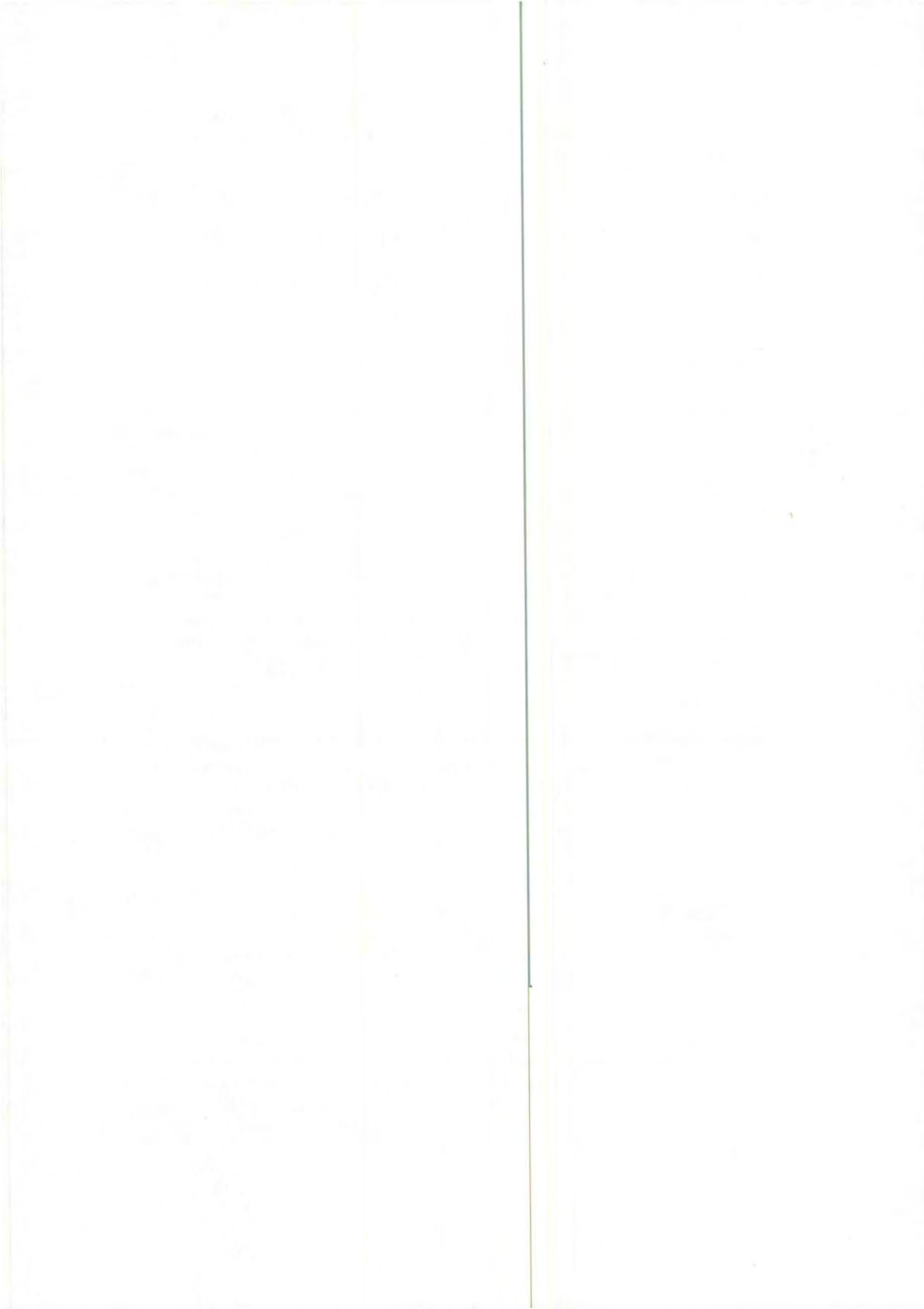
Ungfiskregistrering

Til innsamling av ungfisk ble det brukt et elektrisk fiskeapparat konstruert av ingeniør Steinar Paulsen i Trondheim. Apparatet har en maksimum spenning på 1600 volt, og pulsfrekvensen er 80 Hz, dvs. høy spenning og høy frekvens. I hvert vassdrag ble det fisket med elektrisk fiskeapparat (el-fiske) på 1 til 5 stasjoner avhengig av lengden på strekningen som fører anadrome laksefisk. Avfisket areal på hver stasjon var vanligvis 100–400 m². I tillegg til arealet ble dybde, bunn- og strømforhold registrert. Der slike forhold fantes ble det prioritert å el-fiske på områder med middels/sterk strøm og bunn med god dekning av større stein, dvs. på områder der en kunne vente å finne laksunger (laksebiotoper). Andelen ørret- og røyeunger vil i slike tilfeller ofte bli undervurdert. Fisken ble artsbestemt og i en del vassdrag lengdemålt til nærmeste mm fra snute til halefinnens ytterste flik i naturlig stilling. Unger av sjøørret og stasjonær ørret er som sagt, ikke mulig å skille fra hverandre på utseende. Det betyr at det ikke lar seg gjøre å vite hvor stor del av yngelbestanden av ørret som vil smoltifisere og vandre ut i sjøen. I vassdrag der det ble fanget laksunger ble en del av disse lagt på formalin for seinere å bli analysert med tanke på undersøkelser med hensyn på utbredelsen av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*.

Hver enkelt stasjon ble avfisket en gang. Engangs avfisking fanger imidlertid i gjennomsnitt bare ca. 50 % av fisken avhengig av forholdene og den som utfører fisket (Heggberget 1976). Dette er derfor en dårlig egnet metode dersom den reelle tettheten av fiskeunger innenfor et areal skal beregnes. Metoder som tre ganger avfisking (Zippin 1958) og merking/gjenfangst gir sikrere tetthetsberegninger, men er til gjengjeld mer arbeidskrevende/dyrere og var derfor uaktuelle å bruke i denne undersøkelsen.

Fiskens fangbarhet er i stor grad avhengig av størrelsen. De fleste av vassdragene ble undersøkt i juli eller august. Så tidlig i sesongen er årsyngelen (0+) gjerne under 40 mm og derfor så liten at den ofte ikke blir oppdaget eller smetter gjennom håven. I de relativt få vassdragene som ble undersøkt seinere på sesongen (september – oktober) ble det derimot ofte registrert et betydelig antall 0+. Men uansett tidspunkt for fisket vil andelen 0+ bli sterkt underestimert i forhold til det reelle antallet.

I ca. halvparten av vassdragene ble fisken lengdemålt. Pga. lav fangbarhet hos den minste fisken gir ikke lengdefordelingen noe riktig bilde av styrken på de enkelte årsklasser. I tillegg til lengdefordelingen er el-fiskeresultatene fra hvert vassdrag fremstilt i en tabell der antall laks-, ørret- og røyeunger er gruppert som årsyngel (0+), fjorårsyngel (1+) og eldre (>1+). I de vassdrag der fisken ble lengdemålt tyder lengdefordelingen på at grensen mellom 0+ og 1+ av laks- og ørretunger i de fleste vassdrag går mellom 45 og 60 mm avhengig av om fisken er fanget i juli/august eller september/oktober. Tilsvarende går grensen mellom fjorårsyngel (1+)

og 2+ i de fleste tilfeller mellom 85 og 100 mm. Ungfiskundersøkelser i småvassdrag i Troms i juli/august viste at grensen mellom 1+ og eldre laksunger nesten alltid gikk ved 90 mm (Halvorsen og Kristoffersen 1989). Ørretunger vokser normalt en del raskere enn laksunger fra samme vassdrag.

Produksjonspotensiale

På grunnlag av boniteringen (gyte- og oppvekstforhold) ble produksjonspotensialet for laks- og sjøørretsmolt på den enkelte elvestrekning klassifisert etter følgende skala:

Uegnet	(U)	: 0 smolt/100 m ²
Dårlig egnet	(D)	: 1.5 smolt/100 m ²
Godt egnet	(G)	: 5.0 smolt/100 m ²
Meget godt egnet	(MG)	: 8.0 smolt/100 m ²

I en tilsvarende undersøkelse av vassdrag i Troms ble det tatt utgangspunkt i en gjennomsnittlig smoltproduksjon på 3 smolt/100 m² ved beregning av produksjonspotensialet for laks (Pedersen og Kristoffersen 1989). Dette tallet baserte seg på erfaringsdata fra to nord-norske vassdrag: Vardneselva, Senja (2.9 smolt/100 m²) og Leirelva, Korgen (3.0 smolt/100 m²) (Berg 1968, 1977).

I denne undersøkelsen er 5 smolt/100 m² i stedet for 3 brukt som gjennomsnittlig smoltproduksjon. Vi har kalkulert med at den potensielle smoltproduksjonen pr. arealenhet i små og "varme" kystvassdrag med lang vekstsesong som utgjør hovedtyngden av vassdragene i denne undersøkelsen, i gjennomsnitt må være langt større enn i f.eks. et brepåvirket "innlandsvassdrag" som Leirelva i Korgen.

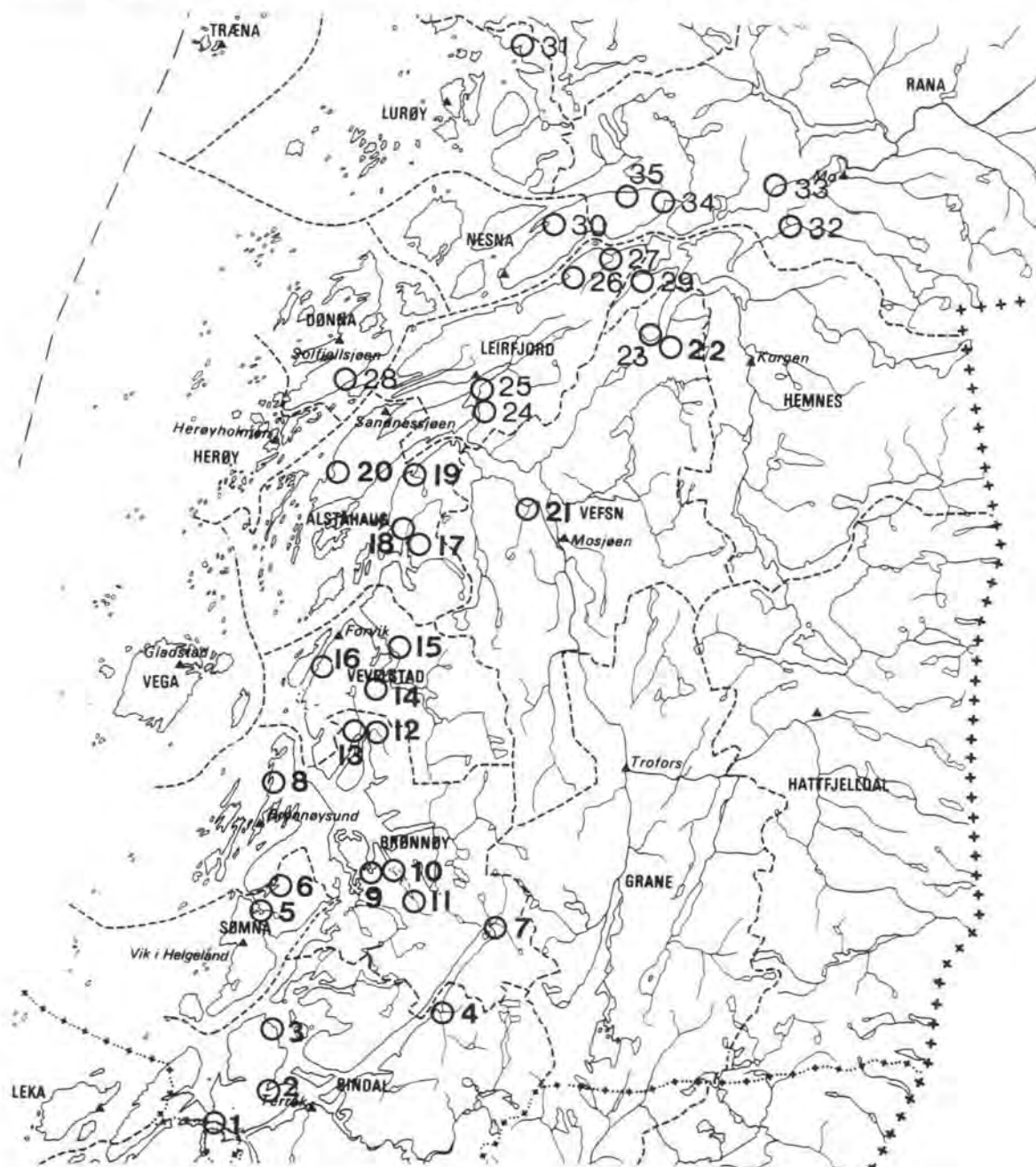
Det totale produksjonspotensialet for smolt i hvert enkelt vassdrag (den delen som er tilgjengelig for anadrome laksefisk) ble beregnet ved å summere smoltproduksjonen innenfor hvert boniterte område. El-fiskeresultatene kan gi en indikasjon på tettheten av ungfisk, men pga. usikker metode (1-gangs avfisking), få stasjoner pr. vassdrag og svært varierende fangstsannsynlighet (avh. av bl.a. fisker, bunnforhold og vannføring) ble det tatt lite hensyn til disse. Tettheten av yngel kan dessuten være mye mindre enn produksjonspotensialet pga. overbeskatning, forurensning eller andre faktorer som det er mulig å gjøre noe med.

Det gjøres oppmerksom på at de produksjonsberegningene som er gjort i rapporten ikke er uttrykk for det virkelige produksjonspotensialet, men hvor stor produksjon en ut fra erfaringer fra andre elver bør kunne vente å få. En betydelig usikkerhet er de boniterte områdenes areal som er anslått utfra lengde funnet på kart i målestokk 1: 50 000 og gjennomsnittsbredde anslått i felt på varierende vannføring.

Potensiell fangst av voksen fisk er satt til 20% av smoltproduksjonen (Gjøvik 1982). Dette dreier seg om det totale antall fisk som vil kunne fanges i elv og sjø. Når det gjelder laks er det vanlig å regne med at ca. 1/5 (20%) fanges i elva og resten i sjøen. I et sjøørretvassdrag vil sannsynligvis en større andel bli tatt i elva (30–50% ?), fordi sjøørreten normalt er mindre utsatt for beskatning i sjøen enn laksen. Elvenes andel av fangsten vil trolig øke i årene som kommer pga. redusert fiske i sjøen (kortere fisketid, forbud mot drivgarnsfiske og bortfall/reduksjon av linefiske ved Færøyene). I denne rapporten er det kalkulert med at elvene står for 40 % av gjenfangsten. I mange av de undersøkte vassdragene er det foreslått tiltak som vil kunne øke fiskeproduksjonen og og/eller bedre fiskemulighetene.

2.2. Materiale

35 elver ble bonitert og 28 av disse ble el-fisket. De fleste vassdragene ble undersøkt i juli og august 1988 eller 1989. Totalfangsten etter engangs avfisking på 62 stasjoner (12000 m²) i 28 vassdrag ble 111 laks- og 1340 ørretunger. Det ble ikke funnet røye. Vassdragene er avmerket på kart med hvert sitt nummer (fig. 1). I tabell 61 under sammendrag s. 122 er de enkelte vassdragsnavn med nummer listet opp. Tabellen gir en oversikt over tidspunkt for undersøkelsen, antall el-fiskelokaliteter, avfisket areal og fangsten fra hver enkelt elv.

Figur 1.

Kart over de sørlige deler av Nordland fylke (Helgeland) med de undersøkte vassdragene inntegnet (1-35). Navnet på vassdragene står i tabell 61 s. 122.

2. Hornelva

Innledning

Hornelva kommer fra Amundstjern nordøst for Heilhornet og munner ut i Vikestadvågen ca. 2 km sør for Bindalseidet (se kart fig. 4). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825–33WUN700237. Kartblad 1725–2 dekker den øvre delen av elva. Nedslagsfeltet er ca. 19 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 3 km opp i elva. Sjøørreten er dominerende i fangstene, men det tas også noe laks (smålags). Lokalkjente hevder at det ble tatt en sjøørret på hele 10.5 kg i elva rundt 1980. Bindalseidet grunneierlag selger fiskekort for vassdraget. Elva ble bonitert og el-fisket den 27.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

På de nederste 1.5 km er elva stilleflytende og stedvis dyp (se kart fig. 4). Store deler av denne strekningen er påvirket av flo og fjære. Strekningen fra brua og ca. 1200 m oppover har til dels meget gode gyte- og oppvekstforhold for både laks og ørret. Her er det også noen få kulper der større fisk kan stå og som i tillegg gir bra forhold for stangfiske. Videre oppover er elva mer storsteinet og stri. Anadrome laksefisk stopper under en foss ca. 3.2 km fra utløpet. De viktigste resultatene fra boniteringen er vist i tabell 1.

Tabell 1.

Bonitering av Hornelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1400	28000	Sa/G	L	30/100	-	U/D	D	gode
B	1200	14400	GG/LS/MS	M	30/150	3	MG	MG	middels
C	300	3000	GG/LS/MS	M/S	25/100	-	G	MG	dårlige
D	300	3000	MS/SS/B	S/Si	40/150	-	D	G	middels
Tot.	3200	48400	-	-	-	3	-	-	-

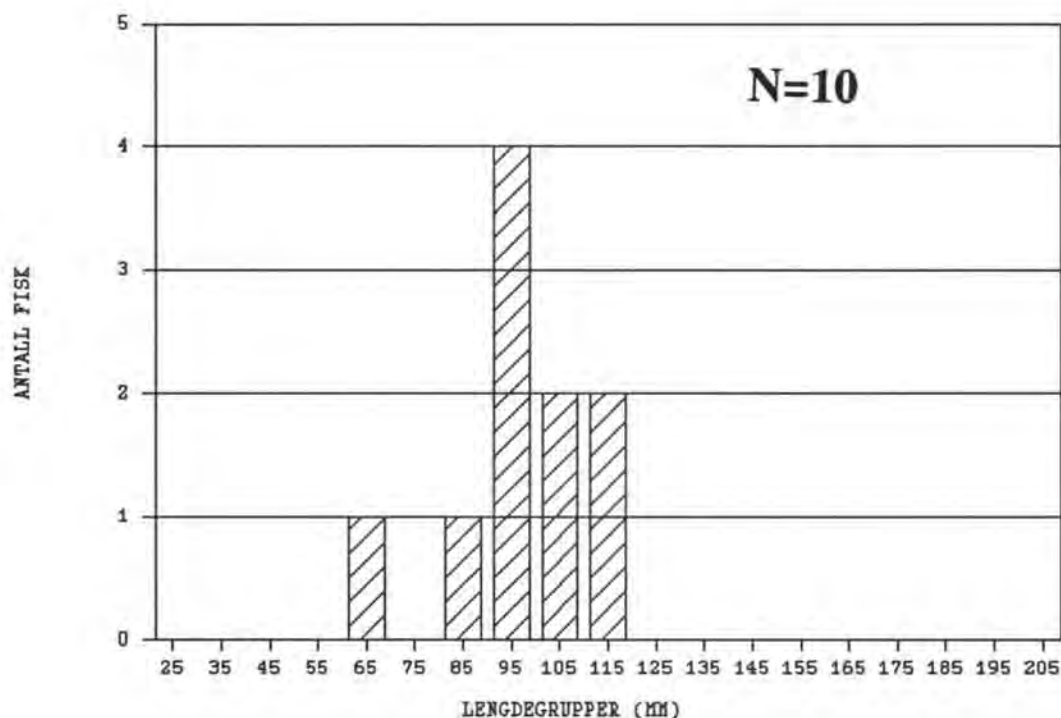
Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 4), i alt 700 m². Totalfangsten ble 50 ørret og 12 laks (tabell 2). De to laksene som ble tatt på stasjon 2 var gytefisk med vekt på ca. 1.1 kg hver og med lengder på 45 og 47 cm. Det ble ikke fanget årsyngel (0+), men både 1+ og eldre yngel av laks og ørret ble funnet. Resultatet av el-fisket tyder på middels tetthet av ungfisk og at ørret dominerer. Lengdefordelingen av laksungene er vist i figur 3. Ørretungene ble ikke lengdemålt.

Tabell 2.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Hornelva den 27.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	400	G/GG/LS	L	30/80	0	0	0	0	23	5.8	
2.	300	MS/SS/B	S	20/70	0	2	8	0	27	12.3	
Tot.	700	-	-	-	0	2	8	0	50	8.6	

Figur 3.
Lengdefordeling av laksunger fanget ved el-fiske i Hornelva den 27.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Boniteringen og el-fisket tyder på at Hornelva har en bra produksjon av sjøørret og smålaks. Ørretunger var dominerende i el-fiskefangstene, men elva egner seg også godt for produksjon laksunger, spesielt gjelder dette den øvre, mer strømrrike delen. Et stort antall fisk rømte (tot.

ca. 60) pga. vanskelige forhold under el-fisket. Dette ble det ikke tatt hensyn til ved beregning av ungfisktetthet. Tettheten av ungfisk kan derfor være større enn det el-fiskeresultatet tyder på.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Hornelva beregnet til ca. 2000 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 400 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Det foreligger planer om biotopforbedrende tiltak i elva, og grunneierlaget har søkt fiskefondet om økonomisk støtte. Tiltakene vil omfatte graving av en del kulper og trolig noe terskelbygging. Dette vil gi flere standplasser fisken, bedre gyteforhold, attraktive fiskeplasser og økt produksjon av yngel og smolt.

3. Fiskaroselva

Innledning

Fiskaroselva kommer fra området sør for Holmsfjellet, renner nord-østover og munner ut på vestsida av Bindalsfjorden ca. 7 km nord for Bindalseidet (se kart fig. 4). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825-3 33WUN714329. Nedslagsfeltet er ca. 12 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 3 km opp i elva. I følge lokalkjente går det opp både sjørret og laks, men det fiskes lite. Grunneierne langs vassdraget er ikke organisert og det blir ikke solgt fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 27.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

Boniteringen startet ca. 200 m ovenfor munningen (se kart fig. 4). Den nederste boniterte strekningen (ca. 700 m) har til dels meget gode gyte- og oppvekstforhold for sjørret og laks (tabell 3). På de neste 1300 meter er elva mer stilleflytende og dyp med heller dårlige gyte- og oppvekstmuligheter. Denne strekningen har betydning som standplass for større fisk. Videre oppover til der fisken stopper blir elva etterhvert mer storsteinet og stri.

Tabell 3.

Bonitering av Fiskaroselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	700	4900	GG/LS	M/S	30/50	-	MG	MG	dårlige
B	1300	14300	Sa	L	70/150	-	G	D	middels
C	500	3500	GG/LS	M/S	30/40	-	MG	MG	dårlige
D	300	1500	MS/SS/B	Si	30/70	-	G	G	middels
Tot.	2800	24200	-	-	-	-	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 4), i alt 700 m². Totalfangsten ble 81 ørret og 32 laks (tabell 4). Det ble ikke fanget årsyngel (0+), men både 1+ og eldre unger av laks og ørret var representert i fangsten. Resultatet av el-fisket tyder på god tetthet av laks- og ørretunger. Lengdefordelingen av laksungene er vist i figur 5. Ørretene ble ikke lengdemålt.

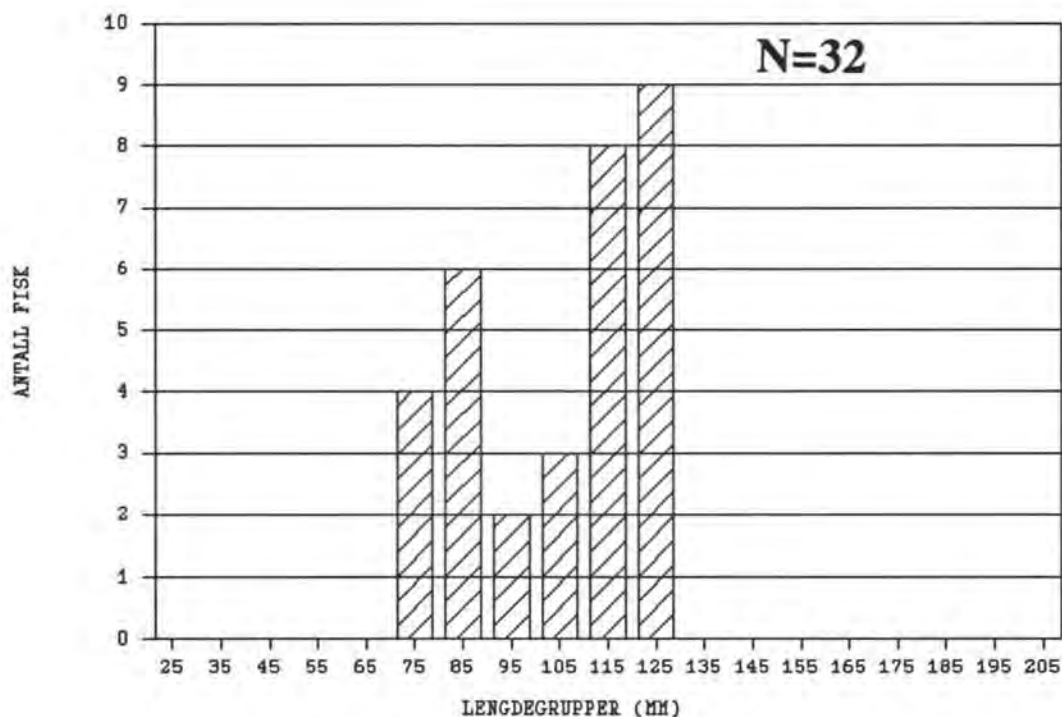

Figur 4.
Kart over Hornelva (nederst) og Fiskaroselva (øverst) med el-fiskestasjoner (1, 2) og boniteringsområder (A-D) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 4.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Fiskaroselva den 27.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	400	GG/LS/MS	L/M	20/40	0	12	15	0	38	16.3	
2.	300	MS/SS/B	M/S	20/40	0	0	5	0	43	16.0	
Tot.	700	-	-	-	0	12	20	0	81	16.1	

Figur 5.
Lengdefordeling av laksunger fanget ved el-fiske i Fiskaroselva den 27.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Boniteringen og el-fisket tyder på at Fiskaroselva har en høy produksjon av ungfisk pr. arealenhet. Antall rømte fisk under el-fisket var stort (ca. 100). Disse er ikke tatt med ved beregningen av yngeltetthet. Det ble tatt litt over dobbelt så mye ørret- som laksunger. Dette

tyder på ørreten dominerer, men at det også produseres en betydelig andel laks i vassdraget. Elva har ingen større kulper og derfor få fiskeplasser. Et unntak er område B der elva er stilleflytende og dyp.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Fiskaroselva beregnet til ca. 1400 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på omlag 300 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Grunneierne bør organisere seg og selge fiskekort. Dette vil være en betingelse for å få offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til fiskekultivering.

4. Bogelva

Innledning

Bogelva kommer fra fjellområdene vest for Øvre Kalvvatn, renner nord-vestover og munner ut i Tosenfjorden ca. 1 mil fra Tosbotn (se kart fig. 6). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825-2 33WUN966342. Nedslagsfeltet er ca. 53 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 3.5 km opp i elva til en større foss. Lokalkjente mener at det i normale år blir tatt like mye laks som sjøørret. Ca. 1 km ovenfor utløpet av elva ligger Kollsvik kraftverk som tar vann fra øvre deler av Åbjøravassdraget. Vannføringen i Bogelva ovenfor kraftstasjonen er ikke berørt av reguleringen. Elva nedenfor har fått økt vannføring når kraftverket er i drift. Fiskerettshavere er Helgeland Kraftlag, Nord-Trøndelag E-verk samt noen private grunneiere. Det selges ikke fiskekort, men det blir fisket en del av de private grunneierne og ansatte på kraftverket. Elva ble bonitert og el-fisket den 26.07.89 på stor vannføring.

Bonitering

Fra munningen og omlag 1.5 km oppover er elva brei med middels strømhastighet (tabell 5). Dette området av elva har til dels meget gode gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Elva videre oppover til fossen der fisken stopper er betydelig striere og med grovere bunnsubstrat. Fiskemulighetene fra naturens side er gode med flere fine kulper der større fisk kan stå.

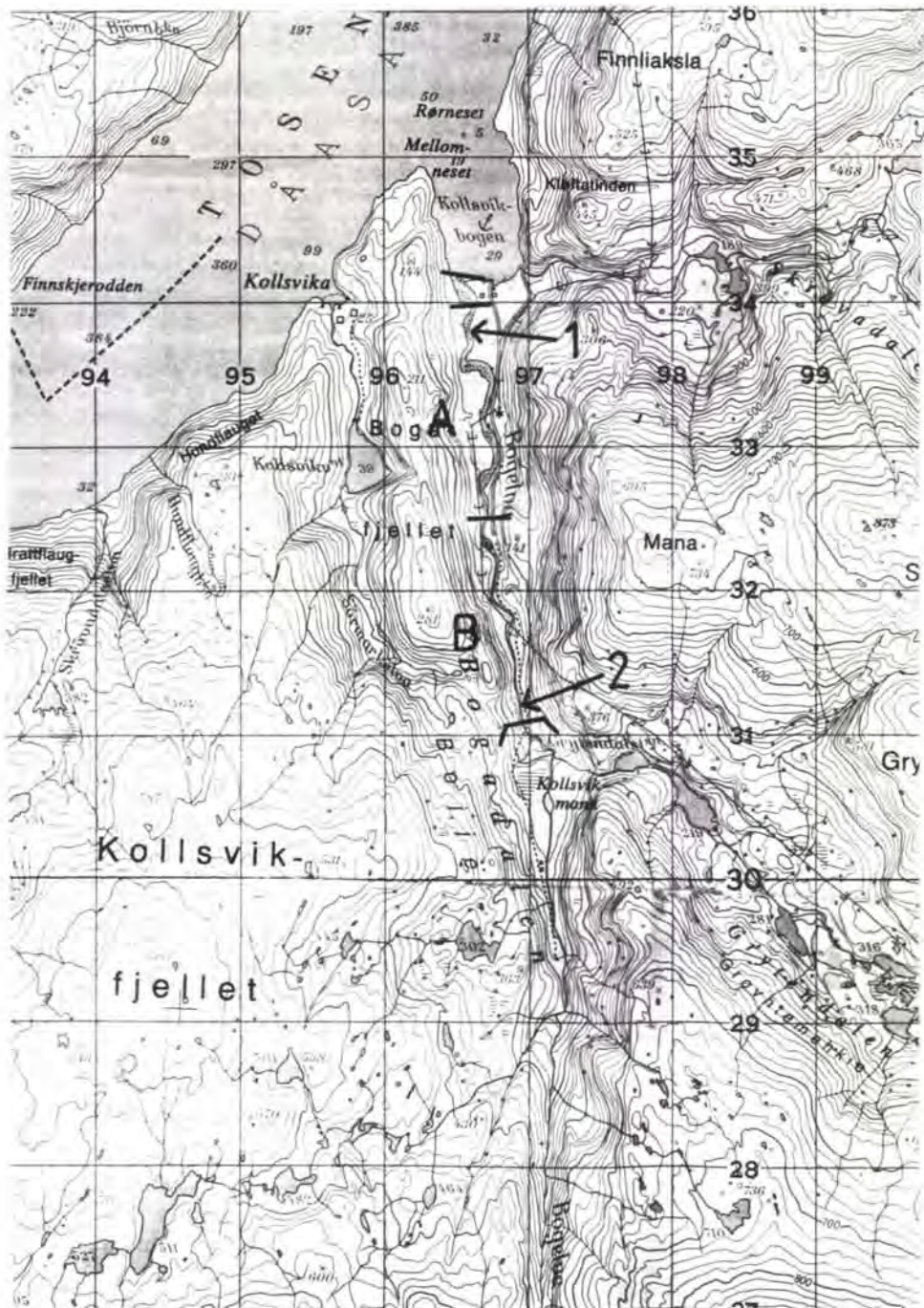
Tabell 5.

Bonitering av Bogelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(liten), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1700	42500	GG/LS	M	40/150	3	MG	MG	gode
B	1700	25500	MS/SS/B	S/Si	50/200	2	G	G	middels
Tot.	2800	24200	-	-	-	-	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 6), i alt 300 m². Totalfangsten ble 17 ørretunger (tabell 6). Fisken ble ikke lengdemålt. Årsaken til at det ikke ble funnet laksunger kan være den høye vannføringen som førte til at fisket måtte foregå i en smal stripe langs land der gjerne ørret dominerer. På grunnlag av el-fiskeresultatene ble det beregnet en gjennomsnittlig tetthet av ørretunger (>0+) på 5.7/100 m². Dette er trolig en kraftig underestimert av den reelle tettheten pga. høy vannføring og dermed vanskelige el-fiskeforhold.

Figur 6.
 Kart over Bogelva med el-fiskestasjoner (1–2) og boniteringsområder (A–B).
 Målestokk 1: 50 000.

Tabell 6.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Bogelva den 26.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middeldyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	150	G	MS	20/40	0	0	0	0	6	4.0	
2.	150	MS/SS	S	35/60	0	0	0	0	11	7.3	
Tot.	300	-	-	-	0	0	0	0	17	5.7	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Under el-fisket ble det utelukkende fanget ørretunger, men dette skyldes trolig tilfeldigheter (få stasjoner) og vanskelige forhold med høy vannføring. I følge lokalkjente tas det like mye laks som sjøørret i elva.

På grunnlag av boniteringen ble det beregnet et produksjonspotensiale på ca. 4700 smolt/år m², som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på omlag 1000 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Ut fra vassdragets naturgitte forhold med forholdsvis høy vannføring og flere fine kulper bør det ligge godt til rette for et attraktivt sportsfiske etter laks og sjøørret. Grunneierne bør derfor organisere seg og begynne å selge fiskekort.

3.2. SØMNA

5. Grøttenselva

Innledning

Grøttenselva kommer fra området nord for fjellet Lysingen, renner sør-vestover og munner ut innerst i Sørbotnet ca. 2 km sør for tettstedet Berg (se kart fig. 7). Utløpet har følgende kartreferanse: 1725-1 32WWP504508. Kartblad 1825-4 dekker den delen av elva som ligger ovenfor brakkvannssonen. Nedslagsfeltet er ca. 20 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 7 km opp i selve Grøttenselva og ca. 1.5 km i sideelva Holandselva til Holandsvatnet. I følge lokalkjente går det opp både sjørret og laks, men sjørreten dominerer. De nedre deler av Grøttenselva og hele Holandselva er sterkt påvirket av landbruksforurensning. Dette fører til kraftig begroing og trolig også periodevis fiskedød. I tillegg til sjørret og laks finnes bestander av stasjonær ørret og røye i Holandsvatnet. Sømna JFF disponerer fiskeretten i Holandsvatnet og selger fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 22.09.88 på liten vannføring. Boniteringen var heller grov grunnet tidsnød.

Bonitering

Strekningen fra utløpet i sjøen til brua ved Åsen er påvirket av flo og fjære (se kart fig. 7). På det nederste boniterte området fra brua og 2.3 km oppover er Grøttenselva forholdsvis stilleflytende med bunnsstrat som domineres av leire og sand iblandet noe stor stein (tabell 7). Videre oppover øker strømhastigheten samtidig som bunnsstratet jevnt over er mer grovkornet enn lenger ned. Oppholdssteder for større fisk i form av kulper ser ut til å være mangelvare i den øvre delen av hovedelva (småkulper finnes). Sidelva fra Holandsvatnet er stilleflytende og kraftig leirpåvirket.

Tabell 7.

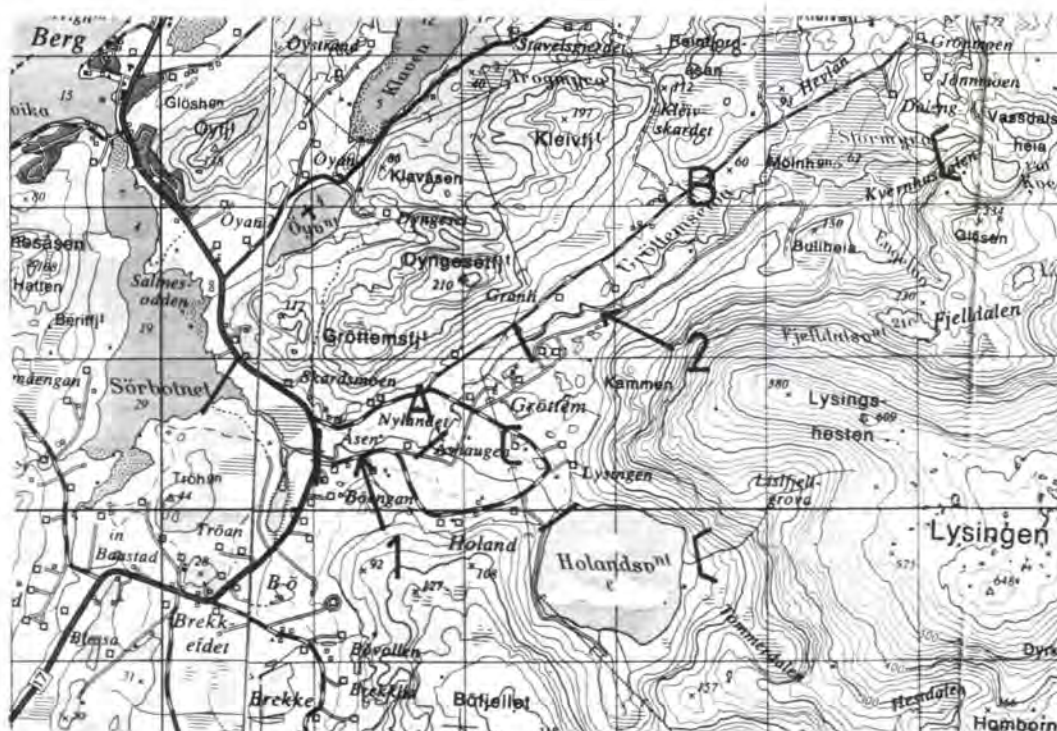
Bonitering av Grøttenselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	2300	13800	Sa/G/SS	L/M	-	-	D	D	middels
B	4200	18900	GG/LS/MS/SS	M/S	-	-	G	MG	middels
C	1200	5400	Sa/G	L	-	-	D	D	dårlige
Tot.	7700	38100	-	-	-	-	-	-	-

(Omr. C: sideelva fra Holandsvatnet)

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 7), i alt 150 m². Totalfangsten ble 3 laks- og 30 ørretunger (tabell 8). På stasjon 1 ble det bare funnet 2 ørretunger samt ca. 50 stk. 3-pigga stingsild og 2 skrubbeunger. Årsyngel (0+) ble ikke funnet, men ellers var både 1+ og eldre unger av ørret representert i fangsten. Den lave fangsten på stasjon 1 viser tydelig at oppvekstforholdene for ørret- og laksunger er dårlige i de nedre deler av vassdraget. Dette skyldes trolig en kombinasjon av kraftig landbruksforurensning (fiskedød?) og dårlige skjulmuligheter (mye leir- og sandbunn). Resultatet av el-fisket tyder på at tettheten av ørretunger er høy med unntak av i de nederste delene av elva. Lengdefordelingen av ørret- og laksunger er vist i figur 8.

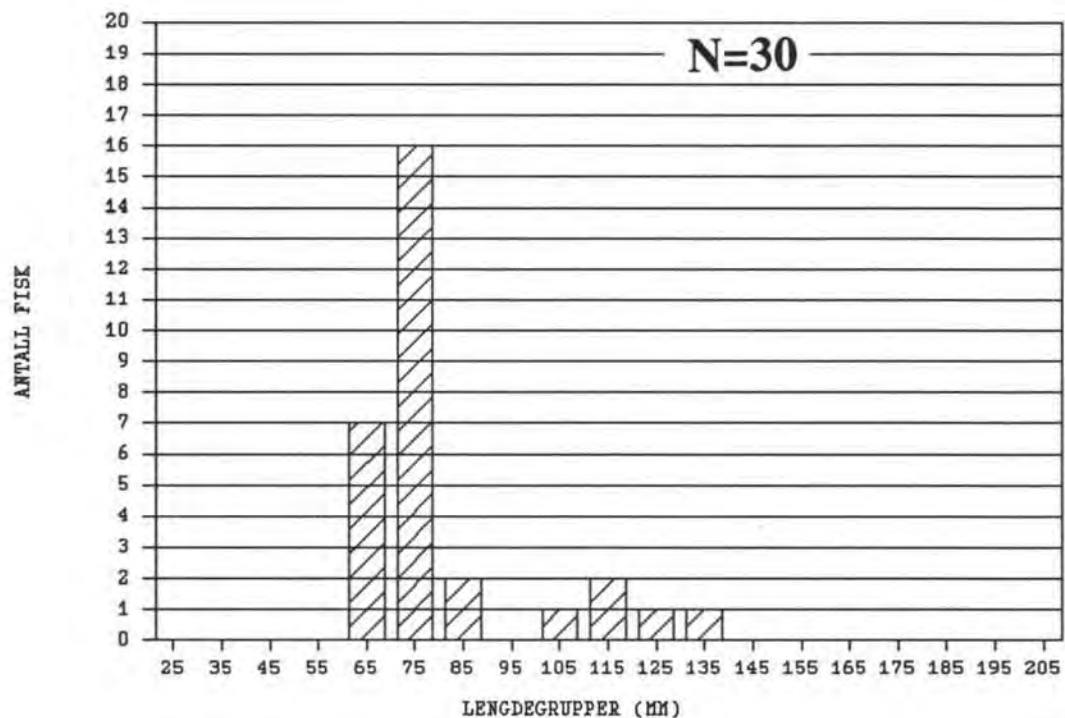
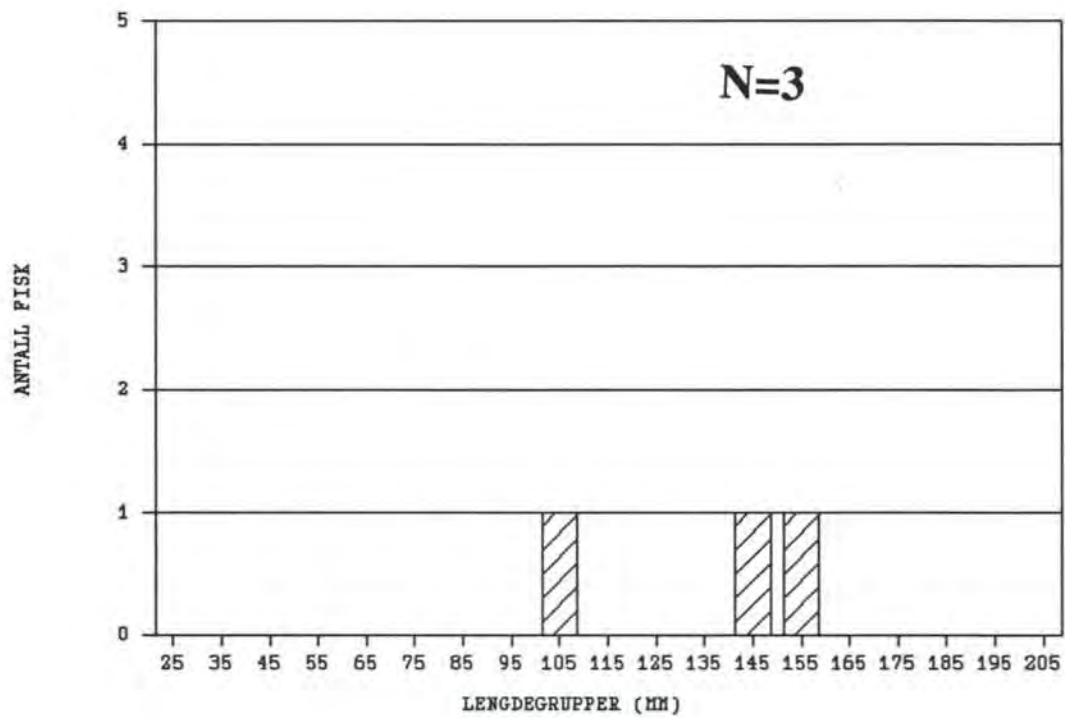

Figur 7.
Kart over Grøttemselva med el-fiskestasjoner (1,2) og boniteringsområder (A-C) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 8.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Grøttemselva den 22.09.88. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	100	L/Sa/G/LS	L/M	30/60	0	0	0	0	2		2.0
2.	50	GG/LS/SS	M	30/50	0	0	3	0	28		62.0
Tot.	150	-	-	-	0	0	3	0	30		22.0

Figur 8.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Grøttemselva den 22.09.88.

Prøvefiske

Det ble utført et begrenset prøvegarnfiske i Holandsvatnet i 1980. Resultatet viste at røyebestanden var tett og dominert av småfallen fisk av heller dårlig kvalitet (mye parasitter). Ørretmaterialet var lite, men de ørretene som ble tatt hadde under middels kondisjon.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Boniteringen og el-fisket viser at de nedre deler av Grøttemselva samt sideelva fra Holandsvatnet er sterkt påvirket av landbruksforurensning. Det er grunn til å tro at dette i perioder fører til fiskedød. Ovenfor landbruk/bebyggelse er forholdene for fiskeproduksjon gode med høye tettheter av ungfisk. El-fiskeresultatene samt uttalelser fra lokale fiskere viser at sjørret dominerer, mens laks opptrer mer sporadisk. Det er mangel på større kulper i elva, men Holandsvatnet fungerer trolig som oppholdsted for større fisk i perioder med lav vannføring. Det er positivt at Sømna JFF har kommet til en avtale med de lokale grunneiere om salg av fiskekort for Holandsvatnet.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i elva beregnet til ca. 1800 smolt/år som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 400 sjørret (og laks). I tillegg kommer en ikke beregnet smoltproduksjon i Holandsvatnet.

Aktuelle tiltak:

Det viktigste tiltaket i vassdraget vil være å redusere forurensningene fra landbruket. Dette vil fjerne faren for periodevis fiskedød og dermed bidra til å øke produksjonen av sjørret og laks.

Grunneierne bør organisere seg. Dette vil gi grunnlag for både å gjennomføre felles tiltak i vassdraget og åpne for fiskekortsalg for mer enn Holandsvatnet. Organisering og kortsalg er en forutsetning for å få offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til fiskekultivering.

6. Røyrmарkelva

Innledning

Røyrmарkelva kommer fra området mellom Grøndalsfjellet og Sæterfjellet, renner sør-vestover og munner ut i Kleivvika ca. 3 km øst for tettstedet Berg (se kart fig. 9). Sideelva Dalelva løper sammen med hovedelva ca. 1 km fra utløpet som har følgende kartreferanse: 1825-4 33WUN726540. Nedslagsfeltet er ca. 30 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 7.5 km opp i hovedelva til litt ovenfor Formyra. Dessuten kan fisken gå ca. 0.5 km opp i Forselva og flere km i Dalelva. Det selges ikke fiskekort, men i følge lokalkjente fiskes det en god del. Sjøørret er dominerende i fangstene, men det tas også en del laks, i hovedsak smålaks. Fisket skal ha vært særlig bra de siste åra. Store deler av vassdraget er kraftig påvirket av landbruksforurensning, spesielt gjelder dette Dalelva som må regnes som død, samt de nedre deler av Røyrmарkelva. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 28.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

Selve Røyrmарkelva ble bonitert fra brua ved Kvitle og oppover (se kart fig. 9). Strekningen ned til utløpet (ca. 1 km) regnes som uproduktiv pga. saltvannspåvirkning. På den nederste boniterte strekningen (3.6 km) er elva for en stor del stilleflytende der den slynger seg gjennom dyrkemark (tabell 9). På en 300 meter lang strekning fra brua ved Røyrmарka og oppover er elva forholdsvis stri med stein- og blokkbunn. Videre oppover til og med Formyra avtar strømhastigheten igjen. Den øverste delen av Botnelva og Forselva preges av stri strøm og blokkrik bunn.

Tabell 9.

Bonitering av Røyrmарkelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser. Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	3600	43200	G	L/M	40/80	2	G	G	gode
B	300	1800	B	S	30/100	1	D	G	middels
C	1400	5600	G	M	20/40	-	MG	G	dårlige
D	1200	2400	-	-	-	-	G	G	dårlige
E	500	3000	MS/SS/B	Si	50/90	2	D	G	middels
Tot.	7000	56000	-	-	-	5	-	-	-

(Omr. C-D: Botnelva, Omr. E: Forselva).

Ungfiskregistrering

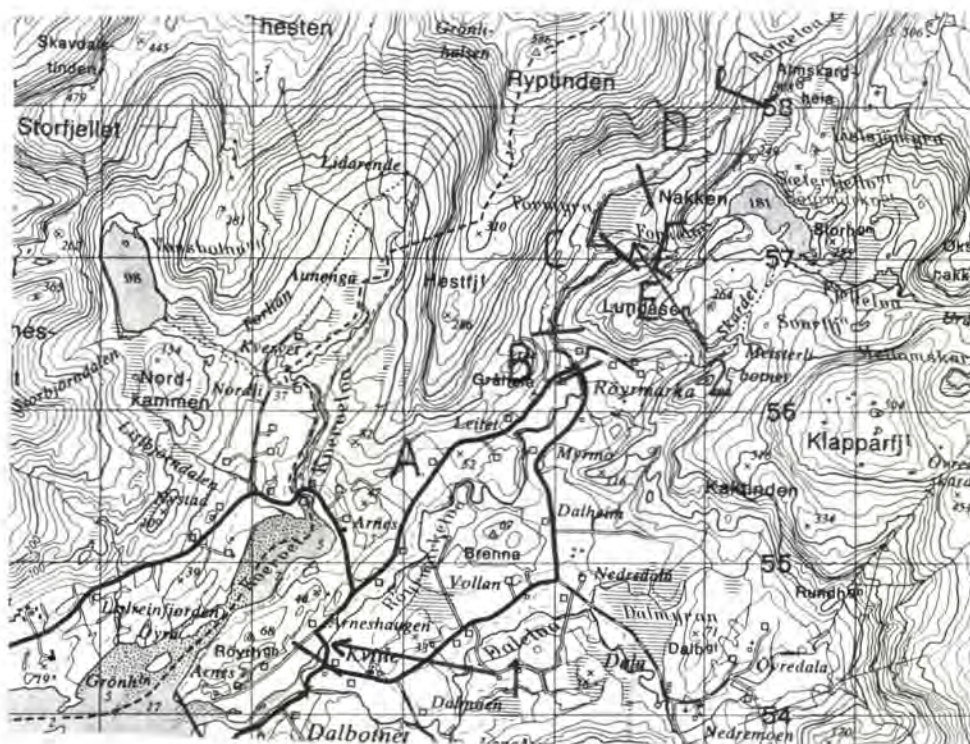
Det ble el-fisket på 3 stasjoner (se kart fig. 9), i alt 850 m². Totalfangsten ble 4 laks- og 349 ørretunger (tabell 10). Dårlig batteri og finkornet bunn var årsaken til den lave fangsten på stasjon 1. Tettheten av yngel var ellers høy, spesielt på stasjon 3 (Botnelva) der beregna tetthet

av ørretunger (>0+) på grunnlag av el-fisket var hele 66.7/100 m². Fisken ble ikke lengdemålt. Alle årsklasser av ørretunger unntatt 0+ ble funnet. De 4 laksungene var trolig 0+.

Tabell 10.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Røyrmarelva den 28.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	200	Sa/G	L	20/40	0	4		0	9		6.5
2.	200	MS/SS/B	S	20/50	0	0		0	40		20.0
3.	450	G/GG/LS/SS	M	10/30	0	0		0	300		66.7
Tot.	850	-	-	-	0	4		0	349		41.5

Figur 9.
Kart over Røyrmarelva med el-fiskestasjoner (1-3) og boniteringsområder (A-E) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Diskusjon/produksjonspotensiale/iltak

Boniteringen og resultatet av el-fisket viser at Røyrmarelva er et produktivt vassdrag med til dels store tettheter av ungfisk. Under el-fisket ble det fanget svært lite laksunger. Dette tyder på at Røyrmarelva i likhet med Grøttmselva i hovedsak er sjøørrevassdrag, mens laks kun

opptrer sporadisk. På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Røyrmakelva beregnet til ca. 2800 smolt/år som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på omlag 500–600 voksen sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

En såpass høy produksjon forutsetter at landbruksforurensningen blir kraftig redusert slik at en unngår periodevis fiskedød i de nedre deler av Røyrmakelva. Sideelva Dalelva som ikke ble bonitert blir i dag regnet som død. I denne delen av vassdraget ligger det et betydelig produksjonspotensiale som kan utnyttes dersom tilførselene av landbruksforurensning blir redusert. En kraftig reduksjon av landbruksforurensningene vil kunne bidra til en betydelig økning av vassdragets produksjonsevne og dermed gjøre det mer attraktivt i sportsfiskesammenheng. I dag selges det ikke fiskekort, men i følge lokalkjente er det i praksis mer eller mindre fritt fram for allmennheten.

Grunneierne bør organisere seg. Dette vil kunne gi grunnlag for både å gjennomføre felles tiltak i vassdraget og åpne for fiskekortsalg. Organisering og kortsalg er en forutsetning for å få offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til kultiveringstiltak.

3.3. BRØNNØY

7. Storelva i Tosbotn

Innledning

Storelva kommer fra fjellområdene øst for indre deler av Tosenfjorden, renner nord-vestover og munner ut innerst i Tosbotn (se kart fig. 10). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825-1 33WVN047471. Nedslagsfeltet er ca. 85 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 3 km opp i hovedelva til en større foss. I tillegg er tilsammen ca. 1 km av sideelvene Tverråa og Kromåa tilgjengelig for oppvandrende fisk. Vassdraget har bra bestander av laks og sjørøret. I følge bygdefolk dominerte laks i 1950-60 åra. Det skal dengang ha vært tatt fisk på 30 kg. I 1970-80 åra og fram til i dag ser det ut til at sjørøret har blitt mer dominerende. Tosbotn grunneierlag selger fiskekort for elva. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 25.07.89 på over middels vannføring.

Bonitering

Den nederste kilometeren av elva er påvirket av flo og fjære og er derfor uegnet som gyteområde og dårlig egnet for oppvekst av yngel (se kart fig. 10). Videre oppover er elva brei, men stort sett grunn. Gyte- og oppvekstforholdene er gode, men kulper som kan fungere som standplasser for større fisk er det lite av (tabell 11). Den eneste større kulpen er lokalisert under fossen som stopper fiskens gang. Her er også den mest attraktive fiskeplassen i elva. Sideelvene Tverråa og Kromåa er strie med grovkornet bunn.

Tabell 11.

Bonitering av Storelva i Tosbotn med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1300	39000	GG/LS/MS	L/M	50/150	-	U-D	D	middels
B	1100	27500	GG/LS/MS/SS	S/Si	50/90	-	G	G	middels
C	300	2400	MS/SS	S/Si	40/100	-	D/G	G	dårlige
D	700	15400	GG/LS/MS/SS	M/S	50/200	1	MG	MG	gode
E	400	4400	MS/SS/B	Si	50/100	-	D	D	dårlige
Tot.	3800	88700	-	-	-	1	-	-	-

(Omr. C: Kromåa, Omr. E: Tverråa)

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner i hovedelva (st. 1 og 2) og på 1 stasjon i sideelva Tverråa (se

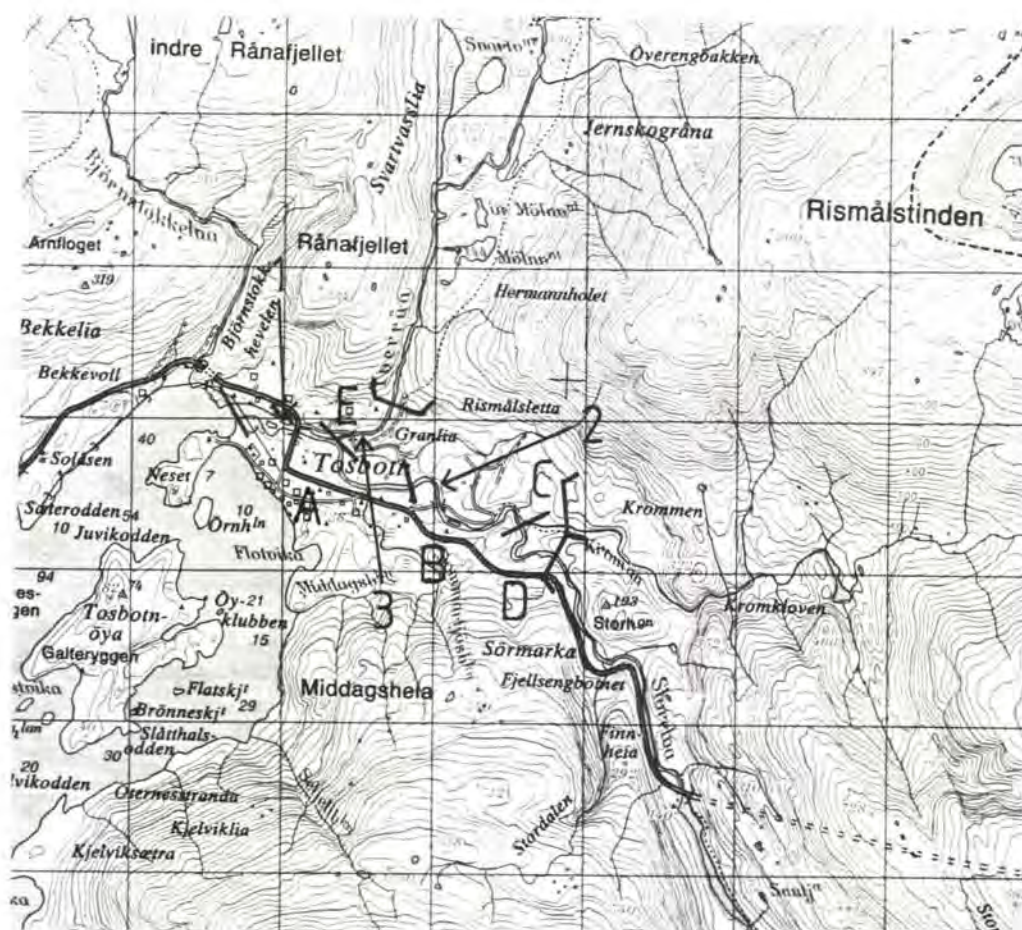
kart fig. 10). Totalt avfisket areal var 750 m². Fangsten bestod utelukkende av ørretunger, i alt 34 stk. (tabell 12). Alle årsklasser av ungfisk var representert. Resultatet av el-fisket tyder på at tettheten av ørretunger er under middels. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Tabell 12.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Storelva i Tosbotn den 25.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	225	GG/LS/MS	M	25/50	0	0	0	4	12	5.3	
2.	200	-	M	30/60	0	0	0	0	10	4.4	
3.	300	MS/SS	S	20/70	0	0	0	0	8	2.7	
Tot.	725	-	-	-	0	0	0	4	30	4.0	

(St.3: Tverrelva)

Figur 10.
Kart over Storelva i Tosbotn med el-fiskestasjoner (1-3) og boniterte områder (A-E) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

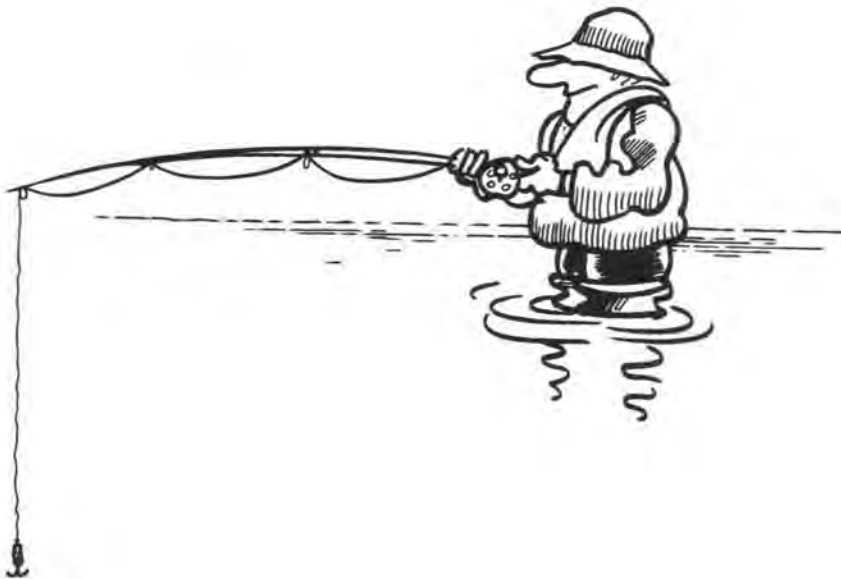
Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Under el-fisket ble det bare fanget ørretunger. Dette var uventet, fordi bygdefolk mener at det tas vel så mye laks som sjøørret i vassdraget. Årsaken til at det ikke ble funnet laksunger kan ha sammenheng med el-fiskelokalitetene og den forholdsvis høye vannføringen som førte til at fisket måtte foregå langs land der ørreten ofte dominerer. I tillegg er antall fisk for lite til å si noe sikkert om forholdet mellom ørret og laks. Høy vannføring og liten fangstsannsynlighet kan også være en medvirkende årsak til den lave ungfisktettheten som ble funnet. El-fiskeresultatene står i kontrast til boniteringen som viser at store deler av vassdraget har gode gyte- og oppvekstforhold for laks og sjøørret.

På grunnlag av boniteringen ble det beregnet et produksjonspotensiale på ca. 3400 smolt/år som vil kunne gi en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 700 laks og sjøørret.

Aktuelle tiltak:

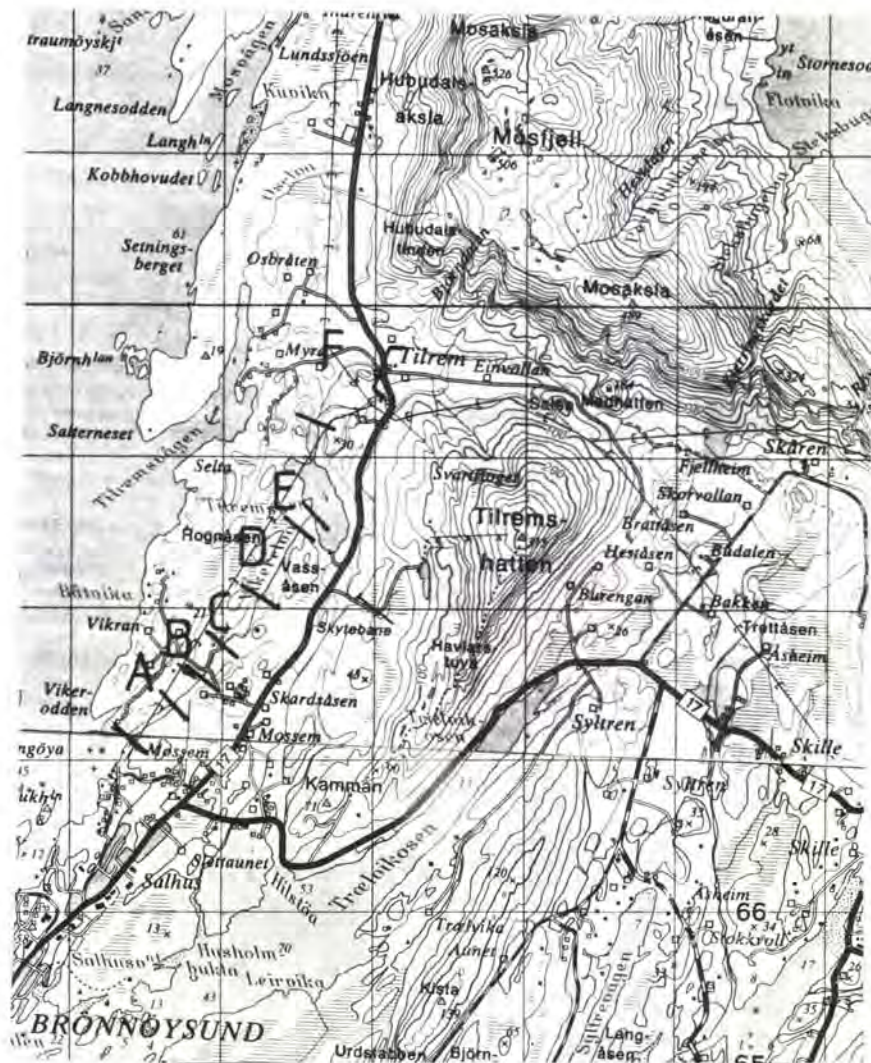
Elva har bare en større kulp som ligger nedenfor fossen der fisken stopper. Elva er ellers stort sett brei og grunn med få standplasser for større fisk på lav vannføring. Biotopforbedrende tiltak i form av forsiktig kulpgraving og/eller bygging av terskler vil kunne skape flere standplasser (og gyteplasser) og i tillegg attraktive fiskeplasser. Dette er imidlertid såpass omfattende inngrep at en må rådføre seg med eksperter før et slikt arbeid eventuelt settes i gang.

8. Vikernelva (Tilremvassdraget)

Innledning

Tilremvassdraget munner ut på vestsida av Sømna-halvøya ca. 5 km nord for Brønnøysund (se kart fig. 11). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826–3 33WUN724671. Nedslagsfeltet er ca. 4.5 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 4 km opp i vassdraget til en liten foss 750 m oppstrøms Tilremsvatnet som er ca. 1 km langt. Selv om elva er lita og til dels sterkt påvirket av landbruksforurensning (mye begroing) går det opp en del sjørret i forbindelse med regnflommer. Fiskemulighetene er i hovedsak knyttet til Tilremsvatnet. Det fiskes lite og det selges ikke fiskekort. Vassdraget ble bonitert den 17.08.89 på middels vannføring. Det ble ikke foretatt el-fiske.

Figur 11.
Kart over Vikernelva (Tilremvassdraget) med boniterte områder (A-F) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Bonitering

Den nederste kilometeren av elva er påvirket av flo og fjære og har derfor mindre betydning som oppvekstområde (tabell 13). Elva videre oppover til Tilremsvatnet har stort sett liten til middels strømhastighet og finkornet bunn (sand/grus). På det meste av strekningen er bunnen sterkt begrodd av vannplanter. Ovenfor Tilremsvatnet blir etterhvert bekken svært liten og nesten helt gjengrodd. Kulper som kan fungere som standplasser for større fisk mangler, men mye småfisk ble observert i hele elva. Dette tyder på at oppvekstmulighetene er gode.

Tabell 13.

Bonitering av Vikerelva (Tilremvassdraget) med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	300	2400	Sa/G	L/M	10/30	-	U/D	D	dårlige
B	300	750	G	M	30/50	-	G	G	dårlige
C	500	1000	Sa/G	L	30/50	-	G	G	middels
D	700	1400	Sa/G	L/M	30/50	-	G	G	dårlige
E	200	500	Sa/G	L	30/50	-	G	G	dårlige
F	750	1125	Sa	M	10/50	-	G	G	dårlige
Tot.	2750	7175	-	-	-	-	-	-	-

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Selv om det ikke ble foretatt el-fiske ble det observert mye yngel under boniteringen. Dette tyder på at vassdraget har bra tetthet av ørretunger. Elva har liten vannføring det meste av året, og sjøørretoppgangen er derfor knyttet til flomperioder. Standplasser (kulper) for større fisk i elva er mangelfulle. Tilremsvatnet fungerer trolig både som oppholdssted for større fisk frem til gyting og som oppvekstområde for ørretunger.

På grunnlag av boniteringen ble det for elvestrekningene beregnet et produksjonspotensiale på ca. 280 smolt/år som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 80 sjøørret. I tillegg kommer en ikke beregnet produksjon av smolt i Tilremsvatnet.

Aktuelle tiltak:

Det mest aktuelle tiltaket bør være å redusere forurensningstilførslene fra landbruk/kloakk for på den måten å unngå periodevis fiskedød som trolig kan forekomme i dag. I tillegg kan det være aktuelt å foreta en opprensning i elveleiet på enkelte strekninger for å lette fiskeoppgangen.

Dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til fiskekultivering er det normalt en forutsetning at grunneierne langs elva organiserer seg i et felles grunneierlag og at det videre blir solgt fiskekort slik at allmennheten også får adgang til fisket.

9. Brusjøvassdraget

Innledning

Brusjøvassdraget har sitt utspring ved Sommarset, renner nordover gjennom flere innsjøer (Strengvatn, Bruvatn/Aunvatn, Rugåsvatn og Svanvatn) og munner ut innerst i Heggefjorden, en sidearm av Velfjorden, ca. 1 km øst for Hommelstø (se kart fig. 12). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825-4 33WUN876562. Nedslagsfeltet er ca. 15 km².

Anadrome laksefisk kan gå ca. 8 km opp i hovedvassdraget til omlag 1 km opp i innløpsbekken til Strengvatn der fisken stopper under en liten foss der vegen krysser bekken. Ca. 1.5 km av denne strekningen er elv. I tillegg kommer ca. 1.5 km med sideelver/-bekker (bl.a. Svartvasselva, Lislådalselva og Gravelva) som er viktige gyte- og oppvekstområder for sjørret.

Brusjøvassdraget må karakteriseres som et typisk sjørretvassdrag. Laks opptrer bare sporadisk. Sjørretbestanden er god. Vanlig størrelse er opptil 1 kg. Sjørret på over kiloen er relativt sjelden. I innsjøene finnes i tillegg til sjørret, tynne bestander med stasjonær ørret og røye av god kvalitet (prøvegarnfisket i august 1988). Til nå har det blitt fisket relativt lite, i hovedsak med garn. Fra og med sesongen 1990 begynte Brusjøvassdragets grunneierforening med fiskekortsalg. Dette vil trolig sette fart i sportsfiske som har fine muligheter i vassdraget.

Ved utløpet av vassdraget ligger det et settefiskanlegg (laks) som har vanninntak i Svanvatnet. I tillegg er det lokalisert et matfiskanlegg for laks i fjorden noen kilometer utenfor munningen. Det er ikke til å legge skjul på at det har vært konflikter mellom grunneierne i vassdraget og oppdrettsinteressene (settefiskanlegget).

Brusjøvassdraget ble bonitert den 17.08.89 på stor vannføring. Det ble ikke foretatt el-fiske

Bonitering

Vassdraget karakteriseres av innsjøer med korte elvestrekninger i mellom. Elvestrekningene i hovedvassdraget og flere av sidebekkene ble bonitert med tanke på gyte- og oppvekstforhold for anadrome laksefisk (tabell 14). Utløpselva mellom Svanvatnet og sjøen (se kart fig. 12) må regnes som en ren transportetappe uten gytemuligheter og med dårlige oppvekstforhold. Her deler elva seg i 3 løp som det er planer om å samle til et løp for å lette fiskeoppgangen.

På strekningen mellom Svanvatn og neste vatn (Rugåsvatn) som kalles Svanvasstraumen er elva stort sett grunn med unntak av en stor og dyp kulp (maks. 3 m). Kulpen er en meget god og attraktiv fiskeplass. Roparnesstraumen mellom Rugåsvatn og Bruvatn/Aunvatn er bredere og mer stilleflytende enn Svanvasstraumen. Gjennomsnittsbredden på 15 m refererer til det som er åpent vann. I tillegg er det et belte av vannvegetasjon (bukkeblad, sneller m.m).

I tillegg til hovedelva munner Svartvasselva som kommer fra Svartvatn, ut i Bruvatn/Aunvatn. Det påstås at fisken går opp i Svartvatnet på gunstig vannføring, men at to punkter i utløpselva/-bekken er vanskelige å passere. Det gjelder kulverten ("røret") under vegen like ved utløpet i Bruvatn/Aunvatn og rester av en gammel dam ved utløpet av Svartvatnet der bekken går under muren.

Brustrømmen mellom Bruvatn/Aunvatn og det øverste vatnet i vassdraget (Strengvatn) er stort

sett dyp og stilleflytende med unntak av en kort strekning ved brua der elva blir striere, smalere og grunnere. I de stilleflytende partiene av Brustrømmen vokser det mye vannvegetasjon (sneller, bukkeblad m.m.).

Håkanelva som munner ut innerst i Strengvatn er relativt bred, stilleflytende og vegetasjonsrik nederst, men smalner av og blir striere lenger opp. Fiskeoppgangen stopper i en foss like ovenfor kryssende veg. Vegvesenet har her sprengt seg ned og økt fossens høyde.

I tillegg til hovedelva ble sideelvene/-bekkene Lislådalselva og Gravidalselva som begge munner ut i Strengvatn, bonitert. Lislådalselva kommer fra Lislvatn. Ca. 200 m av elva renner under jorda. Det hevdes at en del fisk går gjennom det underjordiske løpet og opp i Lislvatn. Nedenfor det underjordiske løpet skifter Lislådalselva mellom strykpartier og stilleflytende partier. Dette gir til dels meget gode gyte- og oppvekstforhold for sjøørret. I Gravidalselva som munner ut på østsida av Strengvatn, går fisken i allefall 600 m opp til en foss like nedenfor samløpet mellom to bekker (ved Grava). I følge lokalkjente skal fisken kunne gå enda lenger opp (tvilsomt).

Tabell 14.

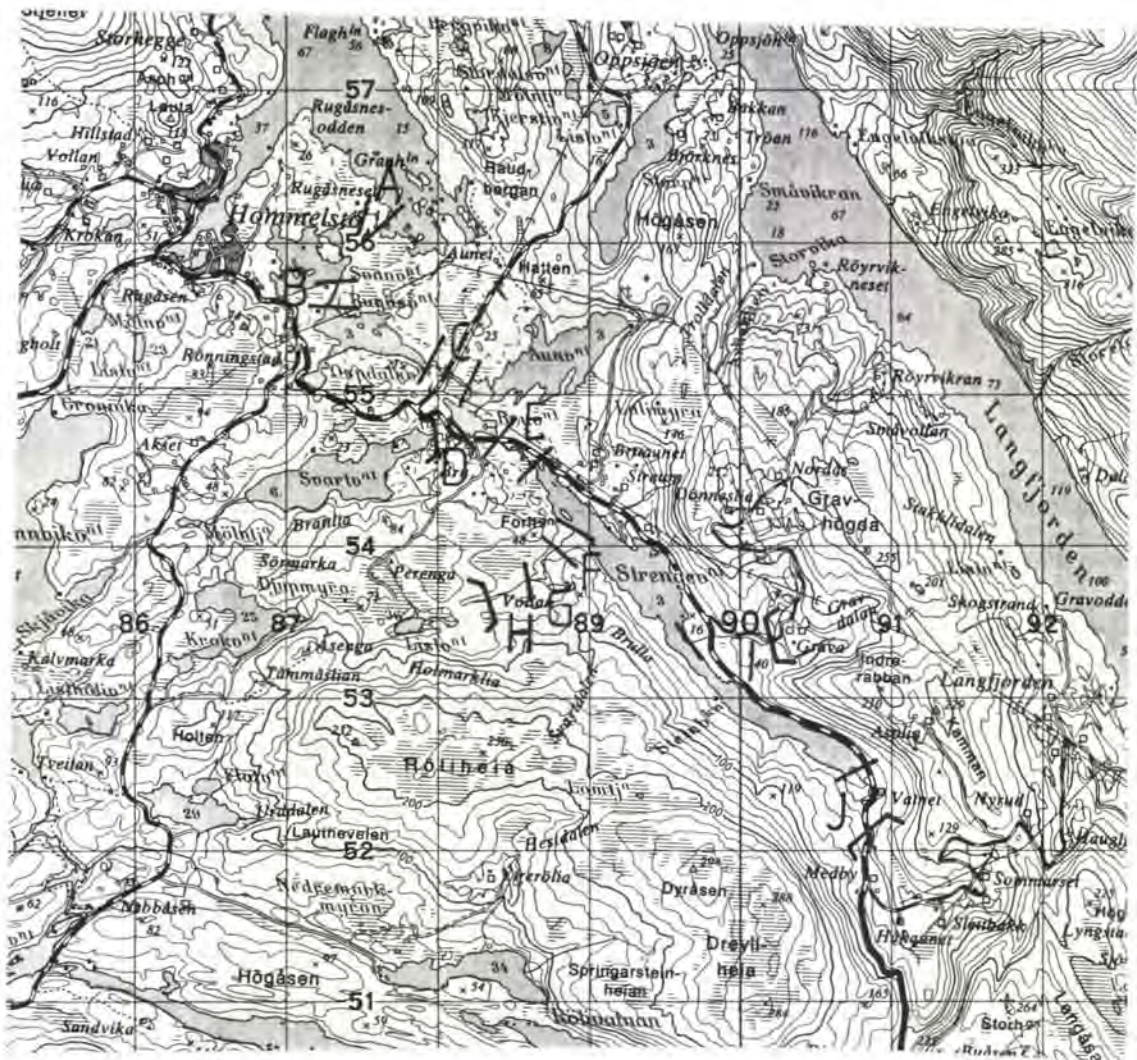
Bonitering av Brusjøvassdraget med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	100	300	-	-	-	-	U	D	dårlige
B	200	1600	Sa/G	M	50/300	1	G/MG	G/MG	sv. gode
C	400	6000	Sa	L	50/200	-	D	G	gode
D	150	150	GG/LS	M	20/50	-	D	G	dårlige
E	500	5000	G/MS/SS/B	L	100/500	-	G	MG	gode
F	250	500	MS/SS	S	50/100	-	G	MG	middels
G	300	450	G	L/M	100/150	1	MG	G	gode
H	150	300	MS/SS	S	40/80	-	G	MG	middels
I	600	900	G/GG/LS	L/M/S	20/100	-	MG	MG	middels
J	500	750	GG/LS	M	30/100	-	MG	MG	middels
Tot.	3150	15950	-	-	-	2	-	-	-

(omr.D: Svartvasselva, omr.F-H: Lislådalselva, omr.I: Gravelva)

Prøvegarnfiske

Prøvegarnfisket den 01.08.88 i Rugåsvatn og Bruvatn gav en totalfangst på 45 fisk. Av dette var 10 sjøørret, 25 stasjonær ørret og 10 stasjonær røye. Både sjøørret (gj.sn. k-faktor: 1.18) og stasjonær ørret (gj.sn. k-faktor: 1.10) hadde meget god kvalitet. Røya var noe slank, men kvaliteten var bra. Største sjøørret og stasjonære ørret i fangsten var henholdsvis 1095 gram og 775 gram. I følgende notat: "Prøvegarnfiske, befarings og elektrofiske i vassdrag i Brønnøy kommune 31/7-2/8 og 23/8 1988" gis det en mer detaljert beskrivelse av undersøkelsen og prøvegarnresultatene (Sæter 1988).

Figur 12.
Kart over Brusjøvassdraget med boniterte områder (A–J) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Under prøvegarnfisket i august 1988 ble det fanget et betydelig antall sjøørret. Laks og sjørøye ble ikke funnet. Resultatet av prøvegarnfiske samt uttalelser fra lokalkjente fiskere viser at Brusjøvassdraget er et godt sjøørretvassdrag. Innsjøene i vassdraget har i tillegg til sjøørret tynne bestander av stasjonær ørret og røye av god kvalitet og størrelse. Det som begrenser fiskebestandene er trolig gytemulighetene som for sjøørret og stasjonær ørret er knyttet til de forholdsvis korte strømmene/elvestrekningene mellom innsjøene og til sidebekkene. Mye av ørretungene vandrer trolig ut i innsjøene, etter et år på elv/bekk, og vokser opp der til de eventuelt smoltifiserer og vandrer ut i sjøen.

Fiskemulighetene i Brusjøvassdraget må karakteriseres som gode både på elvestrekningene og i innsjøene. Både sjøørret og innlandsfisk gir grunnlag for et attraktivt sportsfiske som pga. fiskekortsalg er lett tilgjengelig for allmennheten.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet for anadrome laksefisk (sjøørret) på elve- og bekkestrekningene i Brusjøvassdraget beregnet til ca. 1000 smolt/år som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 200 sjøørret. I dette tallet er det ikke tatt hensyn til produksjonen av sjøørretunger i innsjøene. Dersom det tas hensyn til dette vil trolig produksjonspotensialet for sjøørret trolig være flere ganger større.

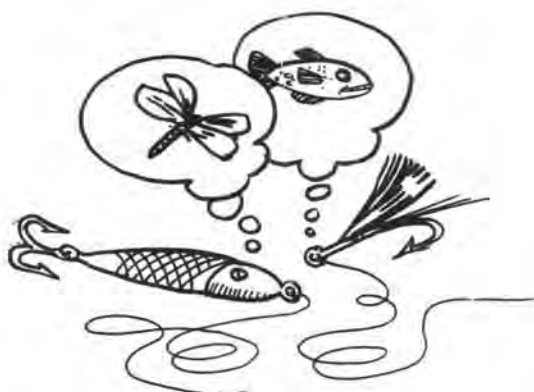
Aktuelle tiltak:

Boniteringen avdekket flere tiltak som kan være aktuelle å gjennomføre. Nederst i vassdraget mellom Svanvatn og sjøen deler elva seg i 3 løp. Her vil det kunne være aktuelt å samle vannføringen i et løp for å lette fiskeoppgangen.

I Svartvasselva (sideelva fra Svartvatnet) er det to punkter som skaper vansker for fiskeoppgangen: Ved utløpet i Bruvatnet der vegen krysser (kulvert) bør det renskes opp (mye vannvegetasjon). Det samme gjelder i utløpet av Svartvatnet der restene av en gammel demning er til hinder for oppgangen (unngå nedtapping av vatnet!).

I innløpselva til Strengvatnet (Håkanelva) stoppes fiskeoppgangen av en foss like ovenfor der vegen krysser. Vegvesenet har her sprengt seg ned og økt fossens høyde. Dette bør være en enkel sak for vegvesenet å rette på. Dersom dette blir gjort vil fisken kunne gå ca. 1 km videre oppover.

Det gjøres oppmerksom på at Brusjøvassdraget er med i verneplan 1 for vassdrag. Eventuelle biotopforbedrende tiltak som f.eks. de som er foreslått ovenfor må derfor klareres med myndighetene før arbeidet settes i gang.

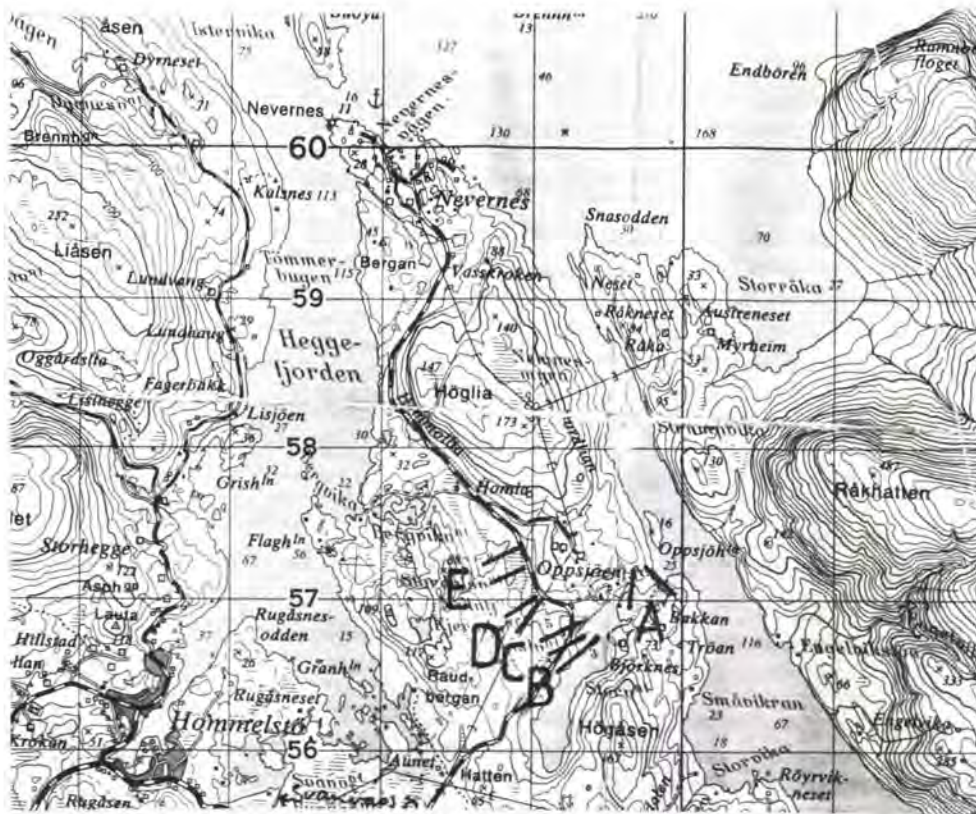
10. Oppsjøvassdraget

Innledning

Oppsjøvassdraget munner ut i Langfjorden en sidearm til Velfjorden (se kart fig. 13). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825–4 33WUN899571. Nedslagsfeltet er ca. 2.5 km². Anadrome laksefisk kan gå opp i Storvatnet og videre til Lislvatn, Møltjern og Stordalsvatn, totalt ca. 2 km. Det er hovedsaklig sjørørret som går opp, men det skal også finnes sjørøye. Bestanden av innlandsørret i innsjøene, spesielt i Storvatnet har fin kvalitet. Ulovlig garnfiske er i følge lokalkjente ganske utbredt. Det meste av fisket foregår i Storvatnet, men det selges ikke fiskekort. Vassdraget ble bonitert den 17.08.89 på middels vannføring. Det ble ikke foretatt el-fiske.

Bonitering

Det meste av vassdraget består av vatn og tjern med små bekkestubber i mellom. De nederste 50 m av vassdraget (ned mot utløpet) er stillestående og nesten gjengrodd av vannplanter. Bekkestrekningene ellers har for en stor del lav til middels vannhastighet og sand eller grusbunn (tabell 15). Et unntak er område D mellom Lislvatn og Møltjern der bekken danner et 10 m langt stryk med noe mer grovkornet bunn. Fisken går opp dette stryket på høy vannføring.

Figur 13. Kart over Oppsjøvassdraget med boniterte (A–E) områder inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 15.

Bonitering av Oppsjøvassdraget med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	200	400	Sa/G	L/M	25/50	-	G	G	middels
B	100	200	G/GG/LS	L	25/40	-	G	G	dårlige
C	100	200	Sa/G	L	40/60	-	G	G	dårlige
D	60	60	GG/LS	M/S	20/30	-	G	G	dårlige
E	120	360	Sa	L	50/100	-	G	G	dårlige
Tot.	580	1220	-	-	-	-	-	-	-

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Oppsjøvassdraget ser ut til å være et produktivt vassdrag som trolig produserer en betydelig mengde sjøørret. Strekninger med rennende vatn er svært korte. Tjern og vatn dominerer. Disse kan fungere som oppholdsteder for sjøørret mellom oppvandring på flom og gyting og som oppvekstområde for mye av yngelen som blir klekt på bekkestrekningene.

På grunnlag av boniteringen ble det beregnet et produksjonspotensiale på bekkearealet på 43 sjøørretsmolt. Den totale produksjonen av smolt i vassdraget er mye høyere, fordi det meste av sjøørretungene trolig vokser opp i vatn og tjern.

Aktuelle tiltak:

Vassdraget har et svært begrenset nedslagsfelt og vannføringen kan være kritisk for sjøørretoppgangen. I forbindelse med boniteringen i 1989 ble det registrert at det meste av vannet rant under aluminiumsrøret (under veggen) som bekken mellom Lislvatnet og Storvatnet renner gjennom. Dette hindrer oppgangen av fisk og bør være en enkel sak for vegvesenet å utbedre. I tillegg er det behov for opprensning (grunnet gjengroing) særlig i utløpsbekken mellom Storvatnet og sjøen og mellom Lislvatnet og Storvatnet. Dette bør gjøres for å lette fiskeoppgangen.

Grunneierne langs vassdraget bør organisere seg. Dette vil kunne gi grunnlag for å gjennomføre felles tiltak i vassdraget og åpne for fiskekortsalg. Felles grunneierorganisering og kortsalg er normalt en forutsetning for å få offentlig støtte f.eks. gjennom fiskefondet til kultiveringstiltak

11. Langfjordelva

Innledning

Langfjordelva kommer fra området sør-øst for Sausvatnet, renner nord-vestover og munner ut i Tarmannsbotn innerst i Langfjorden en sidearm til Velfjorden (se kart fig. 15). Utløpet har følgende kartreferanse: 1825-4 33WUN936513. Kartblad 1825-1 dekker øvre del av vassdraget. Nedslagsfeltet er ca. 20 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 2 km oppover elva til en større foss ved Forsmarka. Det skal være brukbare bestander av både laks og sjøørret. I følge lokalkjente fiskes det litt av grunneiere. I tillegg til foregår det et betydelig tjuvfiske med garn i elvemunningen. Det selges ikke fiskekort. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 23.09.88 på middels vannføring.

Bonitering

Det meste av den lakseførende delen av elva har gode gyte- og oppvekstforhold for laks og sjøørret (tabell 16). På den øverste delen av område B opp mot fossen blir etterhvert strømmen sterkere og bunnen mer grovkornet. Fra naturens side er fiskemulighetene gode med flere fine kulper som gir standplasser for større fisk. Det ble observert tre gytefisk i to av kulpene, trolig sjøørret eller smålaks på 1.5 til 2 kg.

Tabell 16.

Bonitering av Langfjordelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1000	12000	GG/LS/MS/SS	M	30/150	flere	MG	G	gode
B	1000	8000	LS/MS/SS/B	M/S	50/150	flere	G	G	gode
Tot.	2000	20000	-	-	-	-	-	-	-

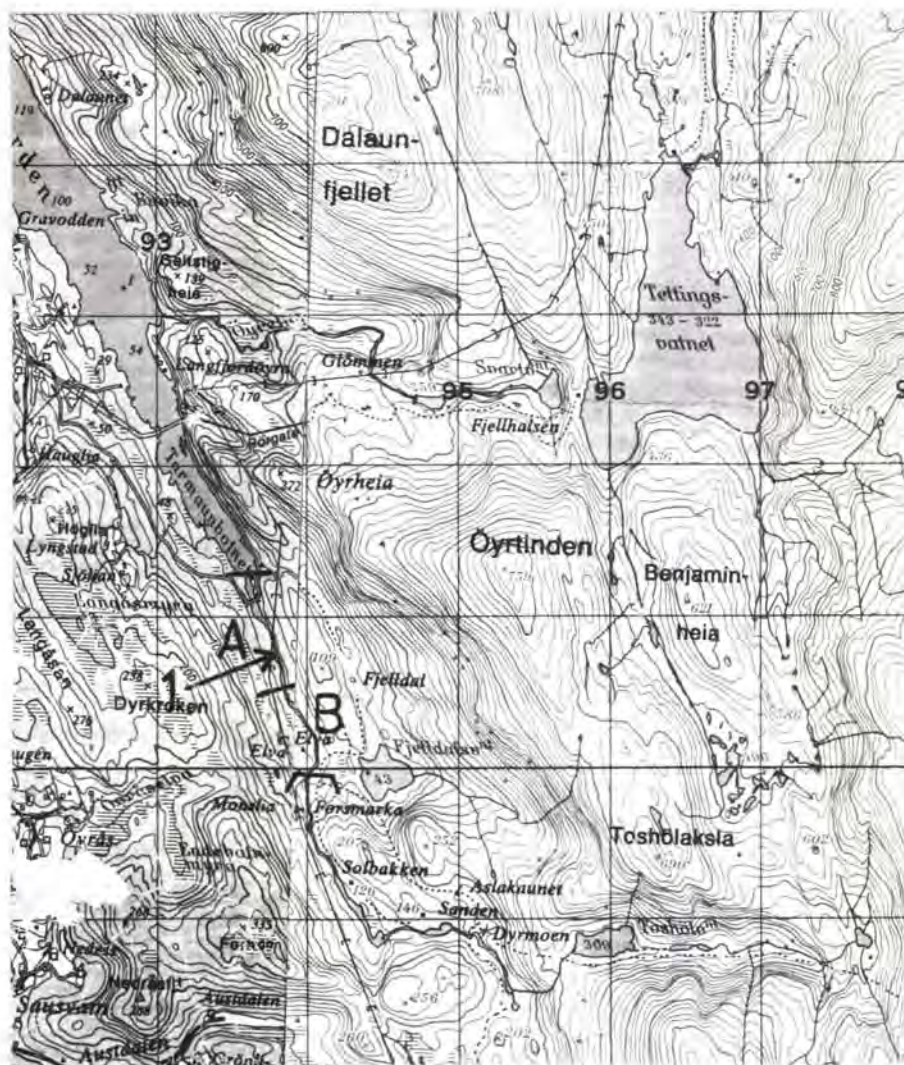
Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på en stasjon (se kart fig. 14). Avfisket areal var 100 m² (tabell 17). Fangsten ble 7 ørret og 8 laks. Både hos laks og ørret var 0+, 1+ og eldre ungfisk representert i fangsten. En av fiskene var en gytemoden sjøørrethunn på 57 cm. Resultat av el-fisket tyder på middels tetthet av laks- og ørretunger. Figur 15 viser lengdefordelingen av fangsten.

Tabell 17.

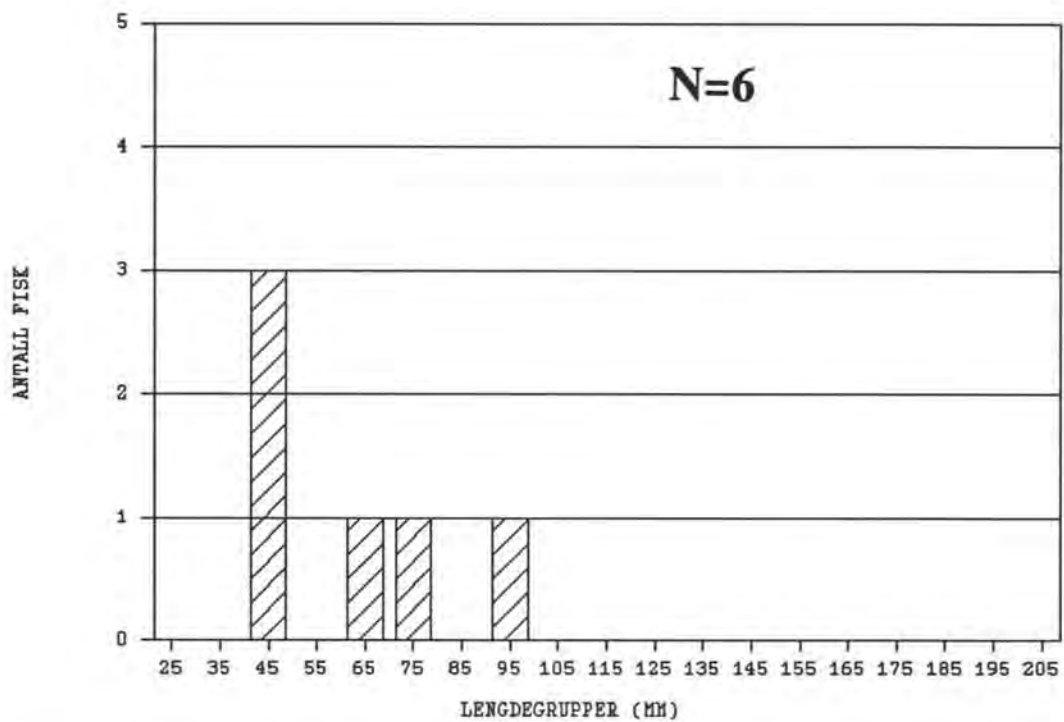
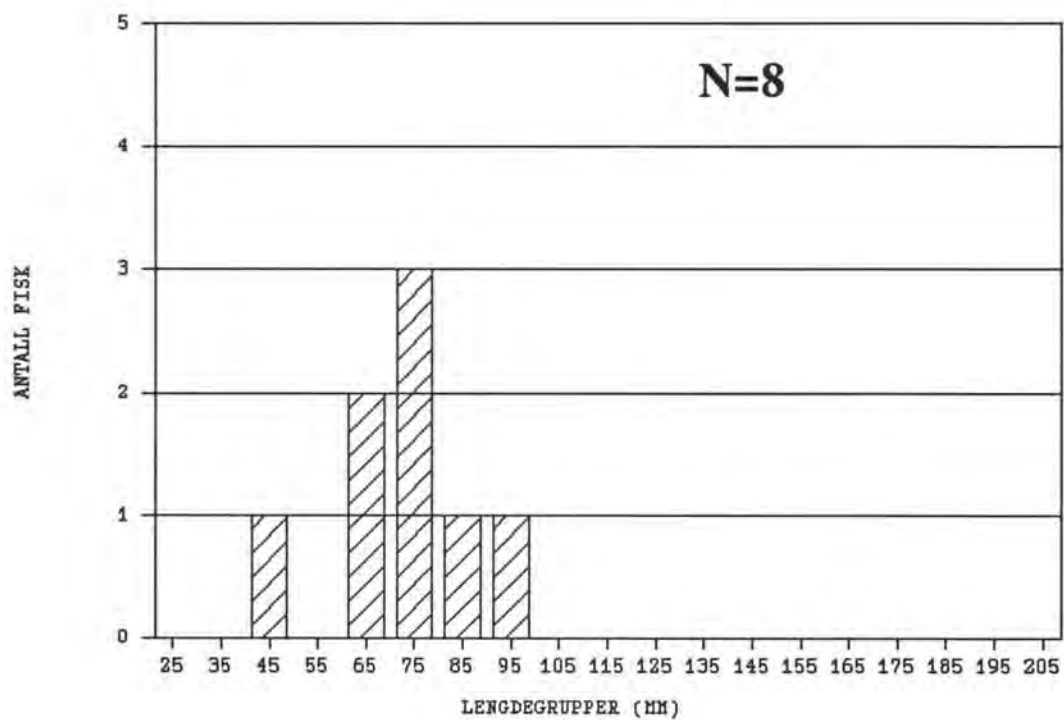
Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Langfjordelva den 23.09.88. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	100	GG/LS/MS/SS	M	30/50	1	6	1	3	2	1	10.0

Figur 14.

Kart over Langfjordelva med el-fiskestasjon (1) og boniterte områder (A-B) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Figur 15.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Langfjordelva den 23.09.88.

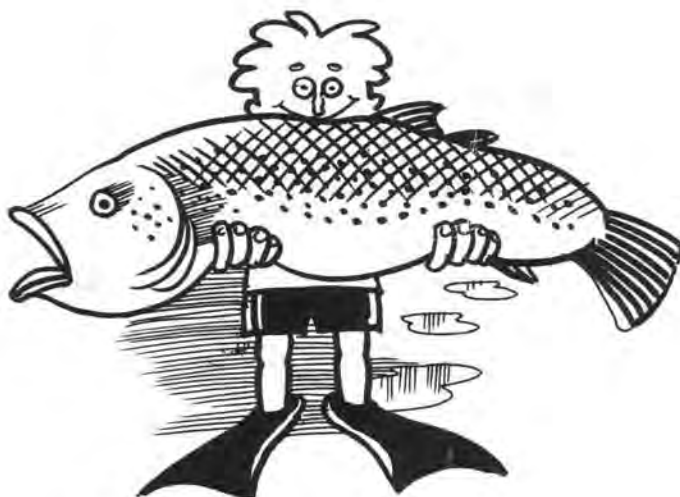
Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Selv om det bare ble el-fisket på en stasjon og fangsten var begrenset tyder el-fiskeresultatene på at Langfjordelva har brukbare bestander av både laks og sjøørret. Tjuvfiske som i følge lokalkjente foregår i elvemunningen med garn, har trolig desimert bestandene i betydelig grad. Boniteringen viser forøvrig at elva har gode til meget gode gyte- og oppvekstforhold. Selv om den lakseførende strekningen er kort (2 km) finnes det flere kulper som gir standplasser for større fisk og som skaper attraktive fiskeplasser. Fiskemulighetene fra naturens side må derfor betegnes som gode.

På grunnlag av boniteringen ble det beregnet et produksjonspotensiale på ca. 1000 smolt/år som vil kunne gi en samlet årlig fangst på ca. 200 laks og sjøørret.

Aktuelle tiltak:

Elva er som nevnt godt egnet for sportsfiske fra naturens side med flere fine kulper. Det bør derfor være grunnlag for et begrenset salg av fiskekort. Sportsfiskere i elva vil dessuten kunne begrense det ulovlige garnfisket som foregår i elvemunningen. Det anbefales derfor at grunneierne langs elva organiserer seg i et felles grunneierlag og det videre åpnes for fiskekortsalg.

12. Storfjordelva

Innledning

Storfjordelva munner ut innerst i Storfjorden, en sidearm til Velfjorden (se kart fig. 16). Utløpet har kartreferanse 1826-3 33WUN880762. Nedslagsfeltet er ca. 26 km². Anadrome laksefisk kan bare gå ca. 500 m opp i elva til en større foss. I følge lokalkjente dominerer sjørret, men det finnes også laks. En enkelt grunneier har fiskeretten i den lakseførende delen av elva, og det selges fiskekort. Det fiskes imidlertid lite på lovlig vis. Elva ble bonitert og el-fisket den 29.07.89 på over middels vannføring.

Bonitering

De nederste 250 m av elva har stri strøm og elvebunnen består hovedsaklig av berg (tabell 18). På den øverste halvdel av den lakseførende delen danner elva en stor og dyp kulp. Mellom kulpen og fossen, en strekning på ca. 10 m er elva forholdsvis stri med steinbunn. Gyte- og oppvekstforholdene må karakteriseres som dårlige. Mye av den fisken som går opp må derfor være oppdrettsfisk og feilvandrer. Fiskemulighetene på den korte elvestrekningen er gode pga. kulpen.

Tabell 18.

Bonitering av Storfjordelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(liten), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	500	6000	SS/B/Be	S/Si	100/250	1	D	D	gode

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på en stasjon (se kart fig. 16). Avfisket areal var 300 m² og fangsten ble 10 ørretunger. Ingen 0+ ble fanget. Fisken ble ikke lengdemålt. Resultatet av el-fisket tyder på lav tetthet av yngel.

Tabell 16.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Storfjordelva den 29.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	300	GG/LS	L/M/S	30/70	0	0	0	0	10		3.3

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Under el-fiske ble det tatt utelukkende ørretunger. Dette tyder på at ørret/sjøørret er dominerende art. På grunn av kort strekning og dårlige gyte- og oppvekstforhold er vassdragets egenproduksjon av yngel liten. I følge lokalkjente går det likevel opp betydelige mengder laks og sjøørret. Det er grunn til å tro at mye av dette er rømt oppdrettsfisk og feilvandrerer. Fiskemulighetene på den korte elvestrekningen må karakteriseres som gode grunnet en stor og dyp kulp som dekker halvparten av den lakseførende delen.

På grunnlag av boniteringen ble det beregnet et produksjonspotensiale på ca. 90 smolt/år. Dette vil kunne gi en samlet årlig fangst på ca. 20 sjøørret og laks. Avkastningen er trolig langt større pga. et stort innslag av rømt oppdrettsfisk og feilvandrerer.

13. Klausmarkelva

Innledning

Klausmarkelva kommer fra fjellområdet Høyholmstindan, renner sørover og munner ut i Okfjorden en sidearm til Velfjorden (se kart fig. 16). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-33WUN867761. Nedslagsfeltet er ca. 40 m². Anadrome laksefisk kan gå omlag 5 km opp i elva til en ca. 60 m høy foss på høyde med Nedresvanvatnet. I følge lokalkjente tas det både sjørret og laks. Vassdraget har vært og er fremdeles hardt belastet av tjuvfiske både i elva og i munningsområdet. Det skal ha vært funnet spor av dynamitt i elva. Ca. 70% av lakseførende strekning er organisert, men det selges ikke fiskekort. Helgeland Skogselskap har fiskeretten i deler av vassdraget. Denne disponeres av Brønnøy jeger- og fiskerforening. Kultivering i form av yngelutsettinger ble foretatt på 1960-tallet. I 4-5 år på rad ble det satt ut ca. 500 yngel (ca. 50 % laks) pr. år. Elva ble bonitert og el-fisket den 29.07.89 på noe over middels vannføring.

Bonitering

De nederste 1500 meterne av elva er strie med bunn bestående av blokk og berg (tabell 17). Like ovenfor munningen danner elva 2 kulper som det i følge lokalkjente ikke pleier og stå laks i. Den beste fiskekulpen i elva ligger rett nedenfor hengebrua (se kart fig. 16). Herfra og videre opp til hytta ved Klavesmarka (Klausmarka) har elva litt over middels strømhastighet med steinbunn, dvs. gode gyte- og oppvekstforhold. På de neste 200 meterne er elva striere igjen med grov bunn (blokk). De øverste 2 km av den lakseførende delen (opp til fossen) ble ikke befart. Her er det derfor bare foretatt en skjønnsmessig bonitering delvis på grunnlag av uttalelser fra lokalkjente. Rett nedenfor fossen som stopper fisken skal det være to større kulper.

Tabell 17.

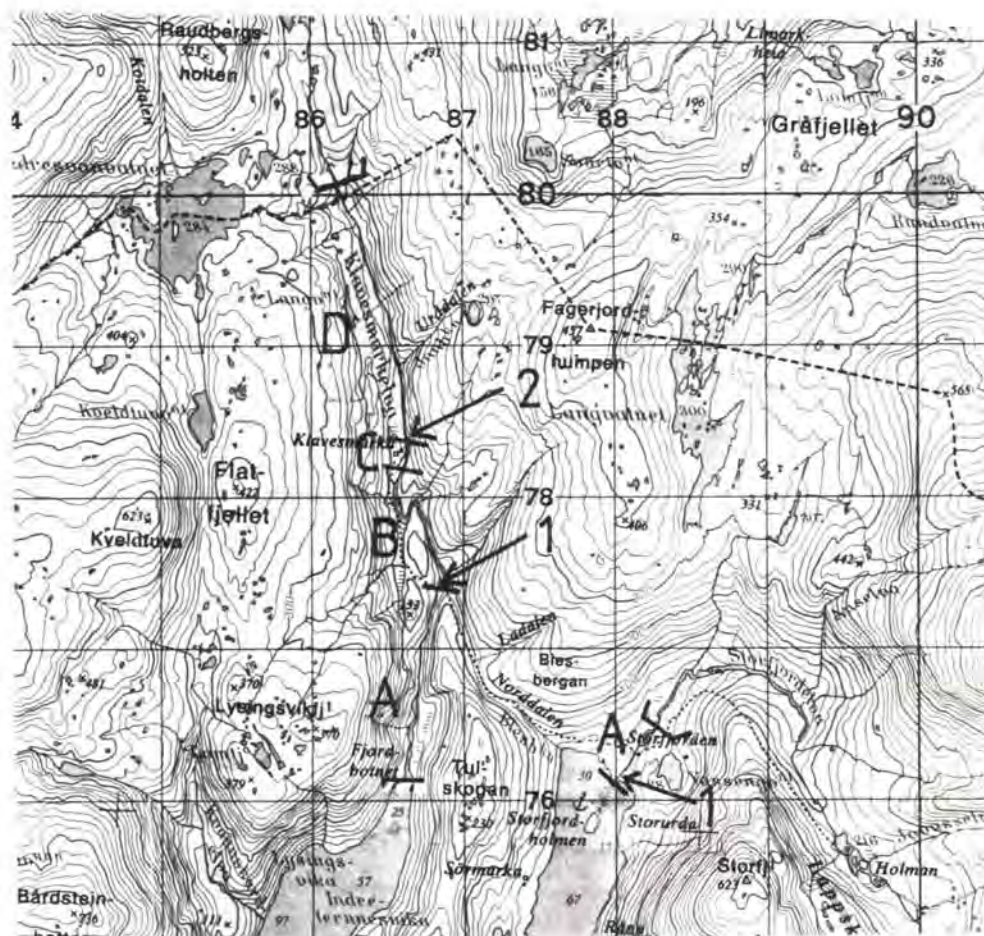
Bonitering av Klausmarkelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(liten), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1500	15000	B	Si	-	2	D	D	middels
B	1300	32500	MS/SS	M/S	50/150	2	G	G	gode
C	200	1600	B	S	50/100	-	D	D	middels
D	2000	16000	-	-	-	2	G	G	-
Tot.	5000	65100	-	-	-	6	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 16), i alt 200 m². Fangsten bestod utelukkende av ørret, totalt 32 stk. (tabell 18). Det ble ikke fanget årsyngel (0+), men både 1+ og eldre var representert. Beregna gjennomsnittlig tetthet av ørretunger på grunnlag av el-fiskeresultatene

var 16/100 m². Dette tilsvarer bra ungfisktetthet og tyder på at deler av elva har gode gyte- og oppvekstforhold. Fisken ble ikke lengdemålt.

Figur 16.
Kart over Storfjordelva og Klausmarkelva med el-fiskestasjoner (1-2) og boniterte områder (A-D) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 18.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Klausmarkelva den 29.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	100	GG/LS/MS/SS	M	20/40	0	0	0	0	13	13.0	
2.	100	MS/SS	M	20/30	0	0	0	0	19	19.0	
Tot.	200	-	-	-	0	0	0	0	32	16.0	

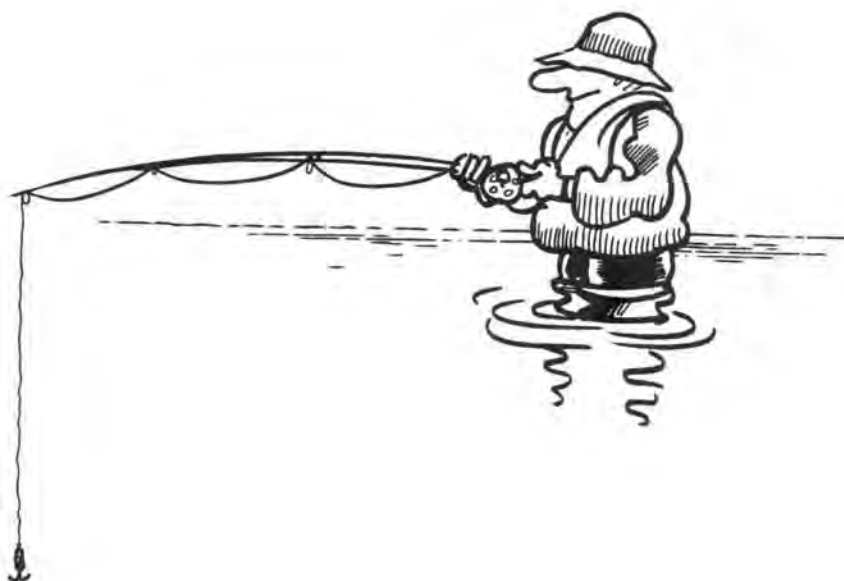
Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Boniteringen og el-fisket viser at store deler av Klausmarkelva har gode gyte- og oppvekstforhold for laks og sjøørret, mens andre deler er dårlig egnet pga. stri strøm og grov blokkbunn. Fiskemulighetene fra naturens side er gode med flere fine kulper. Som nevnt er deler av elva preget av stri strøm og grov bunn. Dette er forhold som normalt favoriserer laks foran ørret. Under el-fisket ble det imidlertid bare funnet ørretunger. Dette kan tyde på at ørret til tross for de naturgitte forhold dominerer over laks, eventuelt at den forholdsvis høye vannføringen under el-fisket medførte at det bare var mulig å fiske nær land der ørreten normalt oppholder seg.

På grunnlag av boniteringen ble det beregnet et produksjonspotensiale på ca. 3000 smolt som vil kunne gi grunnlag for en årlig fangst i elv og sjø på ca. 600 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Klausmarkelva er pga. sin øde beliggenhet svært utsatt for tjuvfiske. Et mer effektivt oppsyn kombinert med lovlig sportsfiske i elva (salg av fiskekort) vil kunne begrense dette. Det anbefales derfor at grunneierne langs elva organiserer seg i et felles grunneierlag og at det videre blir solgt fiskekort. Grunneierorganisering og kortsalg er dessuten en forutsetning for å få offentlig støtte f.eks. gjennom fiskefondet til fiskekultivering.

3.4. VEVELSTAD

14. Vassengvassdraget

Innledning

Vassengvassdraget kommer fra grenseområdet mellom Vevelstad og Brønnøy kommune, renner i nordlig retning og munner ut i Strandbukta en sidefjord til Vistenfjorden (se kart fig. 17). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-3 33WUN900840. Nedslagsfeltet er ca. 12 km². Anadrome laksefisk kan gå opp til en foss ca. 400 m ovenfor Vassengvatnet, totalt ca. 1.6 km. Av dette utgjør Vassengvatnet omlag 800 m. I følge lokalkjente har vassdraget en bra bestand av sjøørret. I tillegg til sjøørret har Vassengvatnet bestander av stasjonær ørret og røye. Helgeland skogselskap og 3 private grunneiere har fiskeretten i vassdraget, men det selges ikke fiskekort. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 31.07.89 på liten vannføring.

Bonitering

Utløpselva mellom Vassengvatnet og sjøen har sterk/stri strøm og blokkbunn (tabell 19). Dette gir dårlige gyte- og oppvekstforhold. Mellom Vassengvatnet og fossen som stopper fiskens gang er derimot forholdene for gyting og oppvekst gode med gunstig strøm og bunn. Den eneste større kulpen i utløpselva og selve Vassengvatnet har stor betydning som standplass/oppholdssted for større fisk fra oppgang fram til gytinga som trolig finner sted i innløpselva der bunnforholdene er gunstige. Det er mulig at noe gyting også foregår i utløpet av Vassengvatnet som sannsynligvis også fungerer som oppvekstområde for ørretunger. Kulpen i utløpselva og selve Vassengvatnet utgjør de beste fiskeklassene i vassdraget.

Tabell 19.

Bonitering av Vassengvassdraget med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(liten), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	400	2400	B	S/Si	40/80	1	D	D	middels
B	400	2000	G	M/S	30/50	-	MG	G/MG	dårlige
Tot.	800	4400	-	-	-	1	-	-	-

Ungfiskregistrering

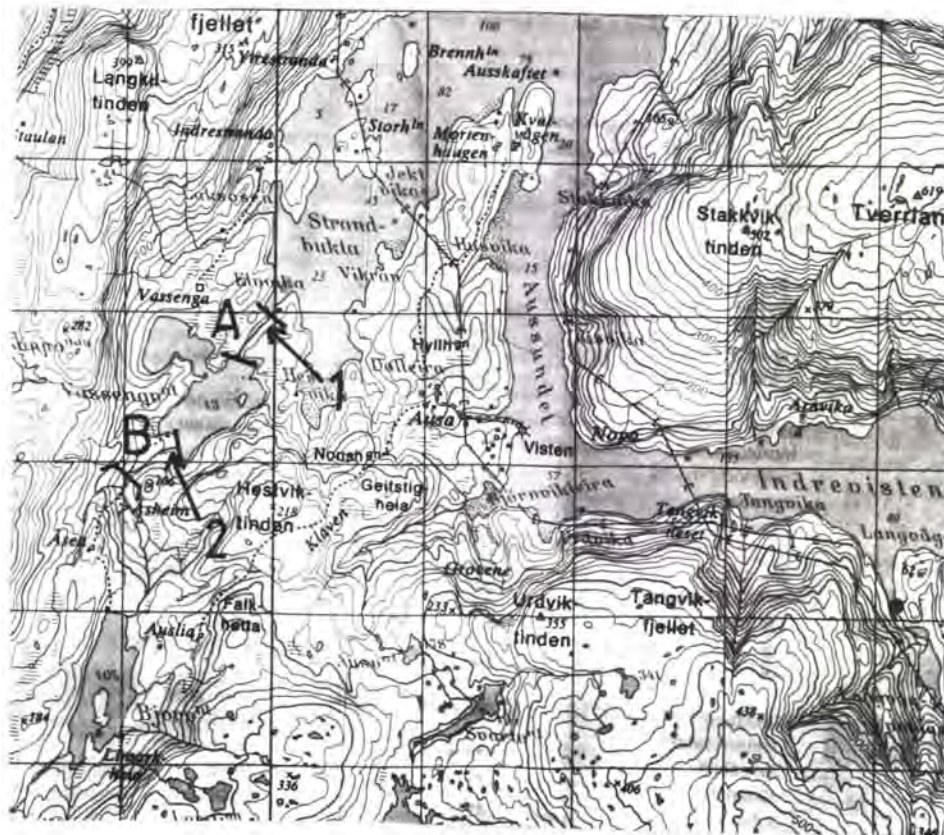
Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 17), totalt 250 m². Fangsten ble 13 ørret, ingen av disse var årsyngel (tabell 20). Fangsten av ørretunger (>0+) pr. arealenhet var liten og tyder på under middels tetthet av ungfisid. Størst tetthet ble funnet på st. 2 i innløpselva til Vassengvatnet.

Fangsten ble ikke lengdemålt.

Tabell 20.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Vassengvassdraget den 31.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	150	GG/LS/MS/SS	M/S	10/30	0	0	0	0	3		2.0
2.	100	GG/LS/MS/SS	M	20/40	0	0	0	0	10		10.0
Tot.	250	-	-	-	0	0	0	0	13		5.2

Figur 17.

Kart over Vassengvassdraget med el-fiskestasjoner (1-2) og boniterte områder (A-B) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Det ble ikke funnet laksunger under el-fisaket. Vassengvassdraget må derfor få betegnelsen sjøørretvassdrag. Innløpselva til Vassengvatnet har de beste gyte- og oppvekstforholdene. Utløpselva er for stri, særlig for ørretunger. Vanskelige el-fiskeforhold var trolig årsaken til den lave fangsten på stasjon 1. Mye tyder på at mange av de eldre ørretungene (>0+) bruker selve Vassengvatnet som oppvekstområde.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet på elvestrekningene beregnet til ca. 200 smolt av sjøørret pr. år. I tillegg kommer produksjonen av smolt i Vassengvatnet som trolig er langt større.

Hverken utløpselva eller innløpselva til Vassengvatnet er særlig godt egnet til sportsfiske. Det skyldes lav vannføring og få standplasser (kulper) for større fisk. Fisket bør derfor foregå i Vassengvatnet som i tillegg til sjøørret har bra bestander av stasjonær ørret og røye.

Aktuelle tiltak:

Grunneierne langs vassdraget bør organisere seg. Dette vil kunne gi grunnlag for å gjennomføre felles tiltak i vassdraget og åpne for fiskekortsalg.

15. Almoselva

Innledning

Almoselva kommer fra grenseområdet mellom Vevelstad og Vefsn, renner vestover og munner ut ved Almosen på nordsida av Vistenfjorden (se kart fig. 18). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-3 33WUN920884. Nedslagsfeltet er ca. 28 m². Anadrome laksefisk kan bare gå 500 m opp i elva til en større foss. I følge lokalkjente fiskes det lite. Grunneierne tar ca. 5 fisk i året. I tillegg kommer trolig et betydelig tjuvfiske. Det meste av det som tas er sjørørret. Det selges ikke fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 31.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

Det meste av den boniterte strekningen består av en stor og dyp kulp (tabell 21). Ved flo sjø presses trolig saltvann opp i kulpen. Eventuell gyting må derfor foregå i innløpet til kulpen og på den ca. 20 m lange strekningen mellom kulpen og fossen som stopper fiskens gang. Her er elva striere og med grovere bunn enn i selve kulpen. Til tross for at Almoselva har svært begrenset gyte- og oppvekstareal for anadrome laksefisk må fiskemulighetene på den korte strekningen karakteriseres som gode. Dette skyldes "storkulpen" som utgjør en god standplass for større fisk.

Tabell 21.

Bonitering av Almoselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(liten), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	500	10000	Sa	L	80/350	1	D	D	gode

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 1 stasjon (se kart fig. 18), 150 m². Fangsten ble utelukkende ørret, 9 stk. (tabell 22). Alle årsklasser av ørretunger var representert i fangsten. Dette viser at det foregår gyting i elva. Beregna tetthet av ørretunger (>0+) på grunnlag av el-fiskeresultatene var lav. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Figur 18.
Kart over Almoselva med el-fiskestasjon (1) og bonitert strekning (A) inntegnet.
Målestokk 1: 50 000.

Tabell 22.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Almoselva den 31.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	150	G/GG/MS/SS	L/M	20/40	0	0	0	4	5	3.3	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Bare 500 m av Almoselva er tilgjengelig for anadrome laksefisk. Hele strekningen unntatt de øverste 50 m er dessuten påvirket av flo og fjære. Ut fra dette må gyte- og oppvekstmulighetene karakteriseres som dårlige. Under el-fisket ble alle årsklasser av ørretunger funnet. Dette viser tross alt at det gyter fisk i elva. El-fiskeresultatet samt uttalelser fra lokalkjente indikerer at Almoselva er et sjørretvassdrag og at laks bare opptrer sporadisk. På grunn av "storkulpen" som gir gode standplasser for større fisk må fiskemulighetene karakteriseres som gode.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Almoselva beregnet til ca. 150 smolt/år. Dette vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 30 sjøørret (og laks). I tillegg kommer en eventuell fangst av rømt oppdrettsfisk.

16. Brødløselva

Innledning

Brødløselva kommer fra fjellområdet mellom Vistenfjorden og Vevelstadsundet, renner sørvestover og munner ut på østsida av Vevelstadsundet ca. 4 km sør for Vevelstad kirke (se kart fig. 19). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-3 33WUN810865. Nedslagsfeltet er ca. 16 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 4 km opp i elva til en mindre foss på høyde med Nordvolla. I følge lokalkjente fiskes det en del, særlig i utløpsosen. Det er overveiende sjøørret som tas. Det skal ha vært tatt fisk med vekt på 4-5 kg. Fisket i vassdraget er ikke organisert og det selges ikke fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 30.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

De nederste 250 m av elva fra riksvegen til neste bru er stilleflytende og dyp (tabell 23). Det er på denne strekningen det meste av fisket foregår. Resten av elva oppover til fossen der fisken stopper har lav til middels strømhastighet og mye finkornet bunn (mest sand). Denne strekningen av elva er grunn med få standplasser (kulper) for større fisk. Det hevdes av lokalkjente at store deler av elva er utsatt for bunnfrysing om vinteren.

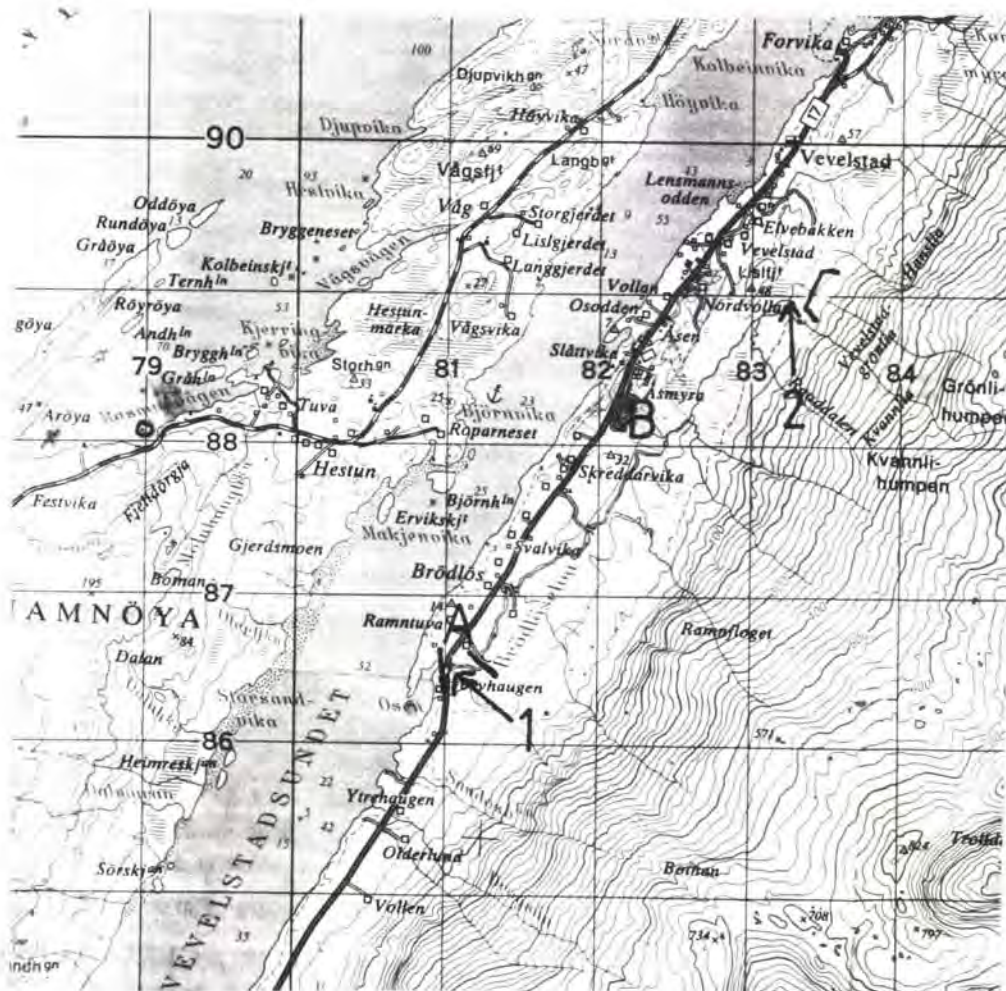
Tabell 23.

Bonitering av Brødløselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(liten), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	250	2500	Sa	L	80/150	-	D	D	gode
B	3700	29600	Sa	L/M	30/50	3	G	G	dårlige
Tot.	3950	32100	-	-	-	3	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 19), i alt 300 m². Fangsten ble utelukkende ørretunger, 18 stk. (tabell 24). Det ble ikke fanget årsyngel, men både 1+ og eldre yngel var representert i fangsten. Resultatet av el-fisket tyder på noe under middels tetthet av ungfisk. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Figur 19.
Kart over Brødløselva med el-fiskestasjoner (1–2) og boniterte områder (A–B) inntegnet.
Målestokk 1: 50 000.

Tabell 24.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Brødløselva den 30.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- + ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåring), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	200	GG/LS/MS/SS	L/M	10/30	0	0	0	0	8	4.0	
2.	100	Sa/G	L	30/50	0	0	0	0	10	10.0	
Tot.	300	-	-	-	0	0	0	0	18	6.0	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Det meste av Brødløselva har lav til middels strømhastighet og sandbunn. Dette er forhold som normalt favoriserer ørret foran laks. Dette bekreftes av el-fisket som gav bare ørretunger. Det forholdsvis lave antallet fisk som ble fanget kan ha sammenheng med påstått bunnfrysing. Når en ser bort fra de nederste 250 meterne er Brødløselva grunn med få standplasser for større fisk. Så godt som alt fisket foregår i utløpet av elva på den strekningen som er påvirket av flo og fjære. Det er tydelig at gytefisken kan holde seg i dette området i lang tid før den går videre opp i vassdraget for å gyte på høsten. Sannsynligvis går det aller meste av gytefisken ut igjen like etter gyting uten å overvintre i ferskvann. Tilsvarende forhold finnes også i andre små vassdrag med få standplasser for større fisk.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Brødløselva beregnet til ca. 1500 smolt/år som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 300 sjøørret (og laks) pr. år.

Aktuelle tiltak:

Grunneierne langs elva bør organisere seg. Dette vil kunne gi grunnlag for å gjennomføre felles tiltak i elva og åpne for salg av fiskekort. Felles organisering og kortsalg er normalt en forutsetning for å få offentlig støtte f.eks. gjennom fiskefondet til kultiveringstiltak.

Brødløselva har som nevnt få standplasser der større fisk kan oppholde seg frem til gyting. Et aktuelt tiltak vil derfor kunne være kulpgraving/terskelbygging.

3.5. ALSTAHAUG

17. Hestdalselva

Innledning

Hestdalselva kommer fra fjellområdet Stortuva/Blåfjellet, renner i vestlig retning og munner ut innerst i Halsan en sidefjord til Halsfjorden (se kart fig. 21). Vassdraget er lokalisert ca. 15 km øst for tettstedet Tjøtta og utløpet har følgende kartreferanse: 1826-4 33WUP947046. Kartblad 1826-1 dekker den øvre delen av vassdraget. Nedslagsfeltet er ca. 25 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 3.5 km opp i elva til en mindre foss ved Forsmoen. I følge lokalkjente har vassdraget gode bestander av både laks og sjørret. Det selges ikke fiskekort, men det blir trolig fisket en del i hovedsak av lokale fiskere. Sesongen 1989 skal ha vært spesielt god både i Hestdalselva og i naboelva Halsaelva som munner ut ca. 200 m fra utløpet av Hestdalselva. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 26.09.88 på noe over middels vannføring.

Bonitering

Like før utløpet i sjøen renner elva gjennom et trangt gjel. Ovenfor gjelet danner elva ei brei stilleflytende lone. Mønsteret gjentar seg videre oppover der strie/trange partier avløses stilleflytende/brede strekninger. Denne variasjonen skaper både laks- (strykpartier) og ørretbiotoper (stilleflytende partier). De beste gyte- og oppvekstforholdene for både laks og ørret finnes på strekning F og G (tabell 25) mellom Øverjordvatn og Forslia (se kart fig.). Forøvrig har elva bra med standplasser for større fisk i form av kulper og stilleflytende dype partier. Fra naturens side må fiskemulighetene betegnes som gode.

Tabell 25.

Bonitering av Hestdalselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si (stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	300	4500	Sa	L	-	1	D	D/G	gode
B	1300	19500	Sa/G/MS/SS	L/M/S	-	-	G	G	gode
C	200	1000	MS/SS/B	S	-	-	U	G	middels
D	400	6000	Sa/G/GG/LS	L	-	-	D/G	G	gode
E	150	23000	Sa/G	L	-	tjern	U	D	gode
F	350	3500	GG/LS/MS/SS	M	-	-	MG	MG	gode
G	400	4000	MS/SS	M/S	-	4	G	MG	gode
H	400	3200	MS/SS/B/Be	S	-	5	D	G	gode
Tot.	3500	64200	-	-	-	10	-	-	-

(Omr. E: Øverjordvatnet)

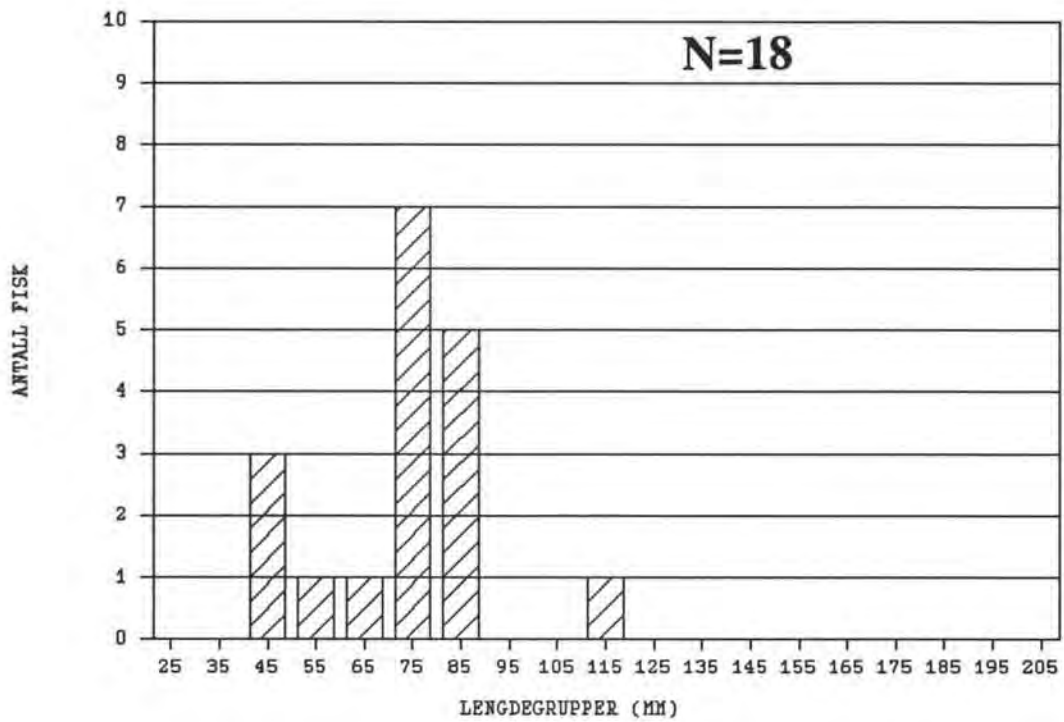
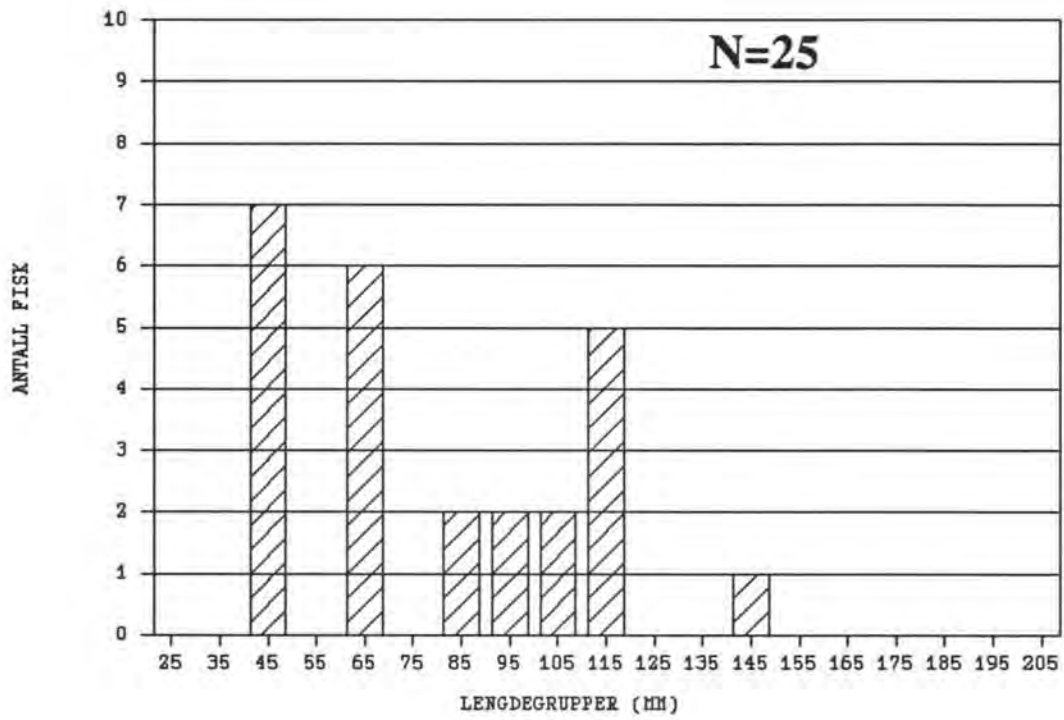
Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner, i alt 220 m² (se kart fig. 21). Totalfangsten ble 18 ørret og 25 laks (tabell 26). Alle årsklasser (0+, 1+ og eldre) av både ørret- og laksunger ble funnet. På grunnlag av el-fiskeresultatene må tettheten av ungfisk betegnes som god. Figur 20 viser lengdefordelingen av fangsten.

Tabell 26.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Hestdalselva den 26.09.88. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	100	MS/SS	M	30/60	0	0	5	0	8	0	13.0
2.	120	GG/LS	M	30/50	7	8	5	4	5	1	15.8
Tot.	220	-	-	-	7	8	10	4	13	1	14.5

Figur .
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Hestdalselva den 26.09.88.

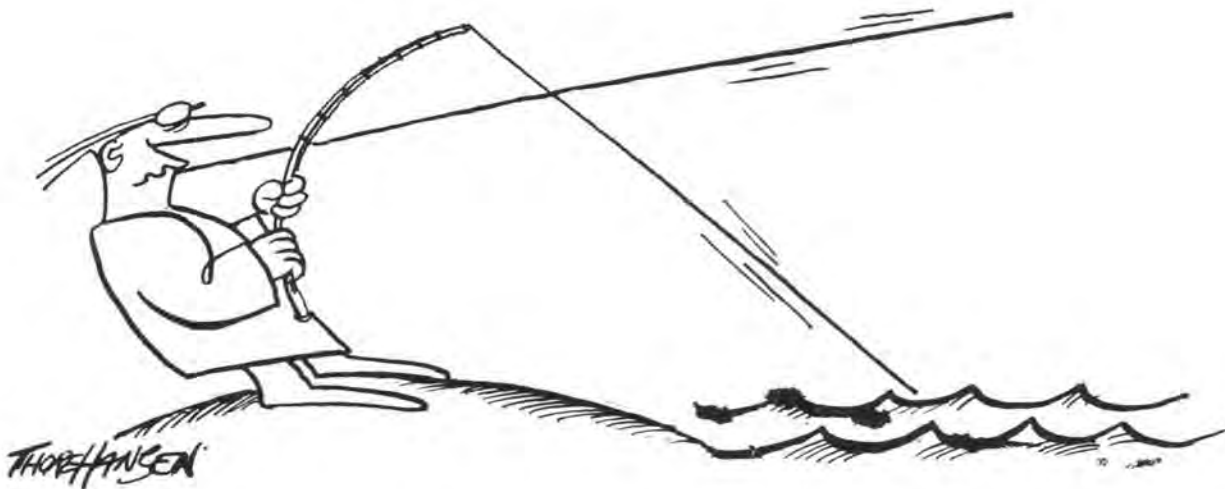
Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Boniteringen viser at Hestdalselva har varierende strøm- og bunnforhold. Elva veksler mellom stilleflytende partier med finkornet bunn ("ørretbiotoper") og trange "gjel" samt strykpartier med rasker vannhastighet og grovere bunnstrat ("laksebiotoper"). El-fiskeresultatene tyder på at vassdraget har relativt stor tetthet av både ørret- og laksunger.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Hestdalselva beregnet til ca. 2500 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 500 laks og sjøørret.

Aktuelle tiltak:

Hestdalselva sammen med naboelvene Halsaelva og Aunelva har tilsammen et stort produksjonspotensiale for laks og sjøørret, og forholdene ligger fra naturens side godt til rette for sportsfiske. I dag selges det ikke fiskekort for noen av disse elvene. En organisering av fisket med et felles fiskekort for alle tre vassdragene vil kunne gi et attraktivt sportsfisketilbud.

18. Halsaelva

Innledning

Halsaelva munner ut ca. 200 m fra munningen av Hestdalselva (se kart fig. 21). Området er beskrevet i innledningskapitlet under Hestdalselva. Utløpet av Halsaelva har følgende kartreferanse: 1826-4 33WUP947048. Kartblad 1826-1 dekker den øvre delen av vassdraget. Nedslagsfeltet er ca. 36 km². Anadrome laksefisk kan i dag gå ca. 4 km opp i hovedelva til en stor foss omlag 500 m nedstrøms Laksåvatnet. I sidelva Navarselva stopper fisken trolig under en ca. 2 m høy foss (der vegen krysser), 200 m ovenfor samløpet med hovedelva. Ovenfor fossen er det en strekning på ca. 1.5 km med lite fall.

I følge bygdefolk har Halsaelva gode bestander av både laks og sjøørret. Det fiskes trolig en del, men det blir ikke solgt fiskekort. De siste åra har fisket tatt seg betydelig opp. Spesielt skal 1989-sesongen ha vært god. Det går rykter om enkelte dagsfangster på 10-20 laks og sjøørret pr. fisker. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 26.09.88 på noe over middels vannføring.

Bonitering

Den nederste kilometeren av elva er trolig saltvannspåvirket og regnes derfor som uproduktiv selv om eldre laks- og ørretunger kan oppholde seg her i perioder. I denne sammenheng begynner den produktive delen av elva ved brua 200 m nedenfor Åsli (se kart fig. 21). Deler av de nederste 400 m av elvas produktive del er påvirket av flo og fjære. Dette fører til varierende strømhastighet og dybde (tabell 27). Rett nedenfor gårdsbruket på Halsan danner elva en foss som fisken passerer på gunstig vannføring. Under boniteringen i slutten av september ble det observert flere laks og sjøørret i kulpen under fossen. Vekta på den største ble anslått til ca. 10 kg. Videre ca. 1.2 km oppover er elva svært varierende med strie partier/trange gjel som veksler med stilleflytende loner/kulper. Den øverste strekningen (ca. 1.5 km) opp til den store fossen som stopper fisken er stort sett stilleflytende, brei og dyp med unntak av to mindre fosser midtveis som fisken passerer greit. I Navarselva stopper fisken i dag trolig under en liten foss ca. 200 m oppstrøms samløpet med Halsaelva, men det skal små justeringer til før fisken kan gå ca. 1.5 km videre oppover. Denne strekningen ble ikke bonitert. Produksjonspotensialet her er derfor bare grovt anslått.

Tabell 27.

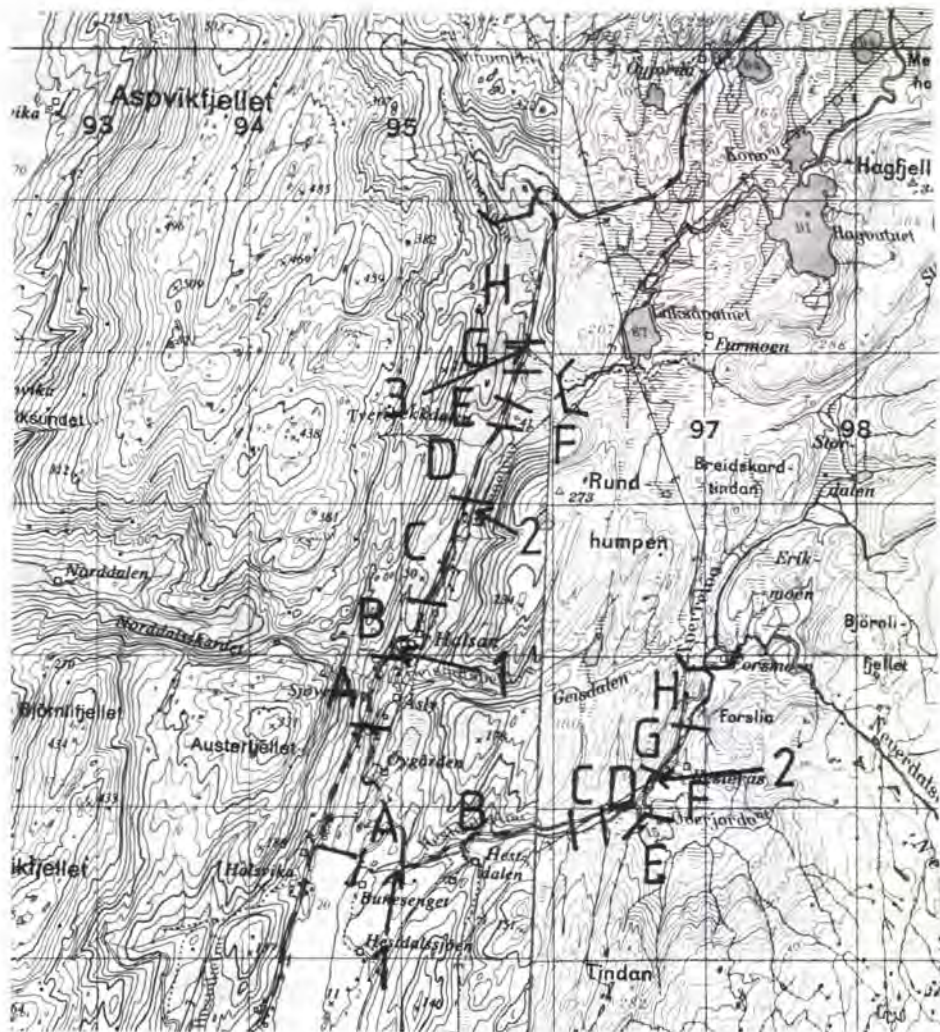
Bonitering av Halsaelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si (stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	400	16000	Sa/G/GG/LS	L/M/S	-	2	D	D-G	gode
B	400	12000	Sa/G/MS/SS	L	-	-	D	G	middels
C	800	9600	MS/SS/B	S	-	2	D	G	gode
D	600	18000	Sa/G/GG/LS	L	-	-	D	G	middels
E	200	2400	MS/SS/B	M/S	-	2	G	MG	gode
F	500	12500	Sa	L	-	1	D	D	gode
G	200	1000	MS/SS/B	M/S	-	1	G	MG	dårlige
H	1500	3000	-	-	-	-	G	G	gode
Tot.	4600	96100	-	-	-	8	-	-	-

(Omr. G-H: Navarselva)

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 3 stasjoner (se kart fig. 21), i alt 220 m². Totalfangsten ble 37 ørret- og 7 laksunger (tabell 28). Hos ørreten var alle årsklasser representert, mens det hos laks bare ble funnet eldre yngel (>1+). Av de 7 laksungene var 4 stasjonære gytepar (gytemodne hanner). På st.1 og st.2 ble det i tillegg til ørret og laks funnet 5 stk. 3-pigga stingsild og 7 skrubbeyngel. Resultatet av el-fisket tyder på at tettheten av ungfisk er god. Lengdefordelingen av fangsten er vist i figur 22.

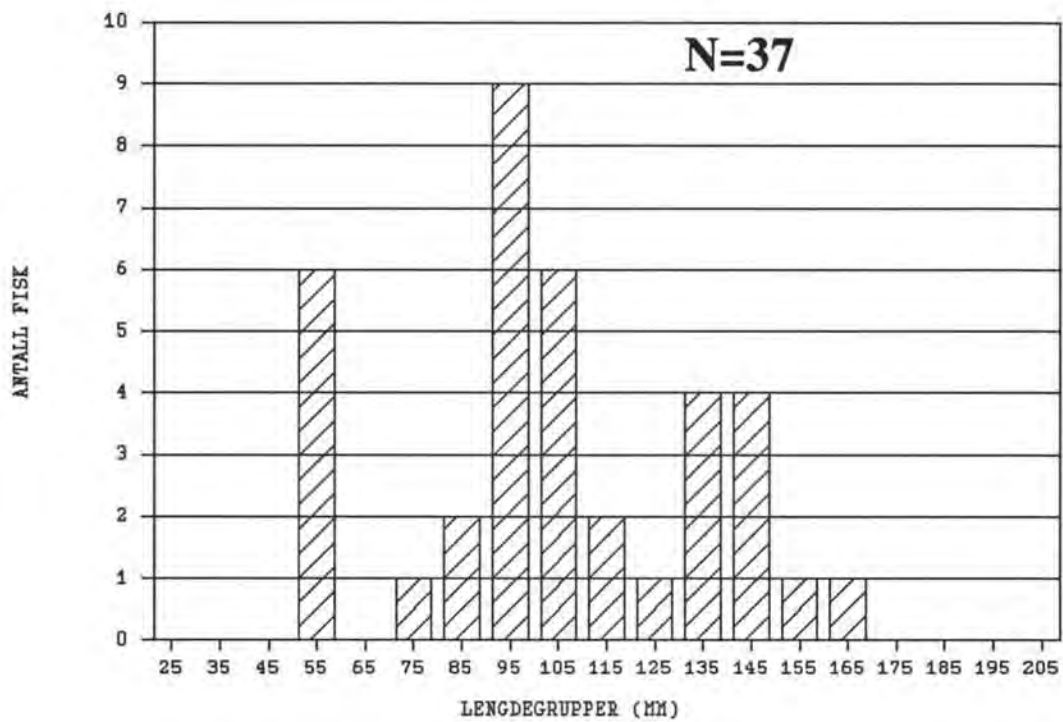
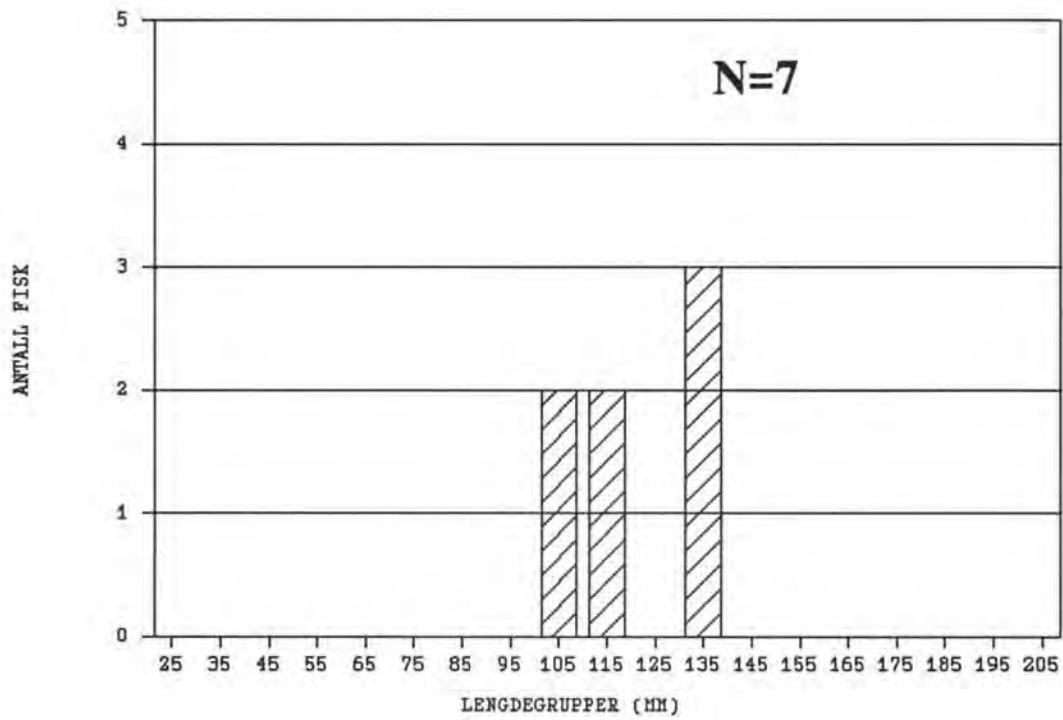
Figur 21.
Kart over Hestdalselva og Halsaelva med el-fiskestasjoner (1–3) og boniterte områder (A–H) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 28.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Halsaelva den 26.09.88. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåring), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	90	MS/SS	M/S	30/60	0	0	1	1	0	14	16.7
2.	90	MS/SS/B	M/S	30/60	0	0	5	4	2	7	21.1
3.	40	GG/LS/MS/SS	M/S	30/60	0	0	1	0	1	8	25.0
Tot.	220	-	-	-	0	0	7	5	3	29	20.5

(St.3: Navarselva)

Figur 22.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Halsaelva den 26.09.88.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

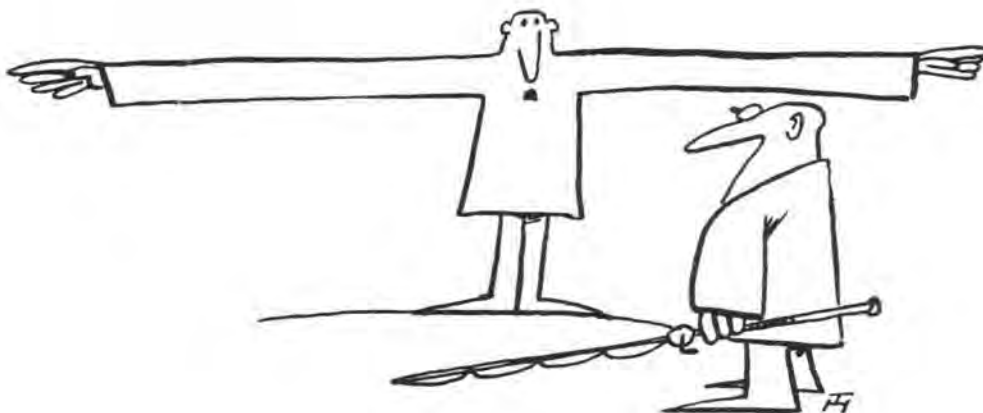
Boniteringen viser at Halsaelva domineres av store stilleflytende områder i veksling med strykpartier og mindre fosser. De stilleflytende områdene egner seg best til produksjon av ørretunger, mens laksungene "trives" best i de mer strømrike delene av elva. Totalt sett ser det ut til at elva har en større andel ørretbiotoper enn laksebiotoper. El-fiskeresultatene tyder også på at elva produserer mer ørret enn laks.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Halselva beregnet til ca. 3000 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 600 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Under boniteringen ble det registrert flere laks og sjøørret i kulpen under den nederste fossen som tydeligvis forsinkes oppgangen. Her kan det være aktuelt å gjøre noe for å lette fiskens muligheter til å gå opp fossen. Det samme gjelder i den lille fossen i Navarselva.

Halsaelva og naboelvene Hestdalselva og Aunelva har tilsammen et stort produksjonspotensiale for laks og sjøørret, og forholdene ligger fra naturens side godt til rette for sportsfiske. I dag selges det ikke fiskekort for noen av disse elvene. En organisering av fisket med felles salg av fiskekort vil kunne gi et attraktivt sportsfiske tilbud. Grunneierorganisering og kortsalg er dessuten en forutsetning for å få offentlig støtte f.eks. gjennom fiskefondet til fiskekultivering.

19. Aunelva

Innledning

Aunelva kommer fra det samme området som Halsaelva (se foran), men renner i motsetning til Halsaelva i nordlig retning (se kart fig. 23). Aunelva munner ut i Vefsnfjorden ca. 6 km øst for De sju søstre. Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-1 33WUP967150. Deler av vassdraget dekkes av kartblad 1826-4. Nedslagsfeltet er ca. 25 m². Anadrome laksefisk stopper trolig under den første fossen ca. 2.5 km fra utløpet. Brakkvannsområdet Osen utgjør omlag 1 km av lakseførende strekning. Det går opp både sjøørret og laks, men sjøørret dominerer. Det blir ikke solgt fiskekort, og det er uklart om det fiskes noe særlig. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 26.09.88 på litt over middels vannføring.

Bonitering

På den nederste kilometeren danner Aunelva et stort brakkvannområde som kalles Osen (se kart fig. 23). På grunn av saltvannspåvirkning regnes dette området som uproduktivt i forhold til produksjon av laks- og ørretunger selv om eldre fiskunger trolig kan oppholde seg her i perioder. Den nederste kilometeren av den produktive delen av elva er forholdsvis stilleflytende med bunn av grov grus og liten stein (tabell 29). Lenger opp danner elva en dyp lone/kulp for deretter å bli mer stri de 30 meterne før den første fossen som trolig stopper fiskens gang.

Tabell 29.

Bonitering av Aunelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si (stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1000	15000	GG/LS	L/M	70/150	-	MG	G	gode
B	200	8000	Sa	L	>200	1	U/D	D	middels
C	30	150	MS/SS/B	M/S	-	1	G	MG	gode
Tot.	1230	23150	-	-	-	2	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 23), i alt 160 m². Fangsten ble 27 ørret- og 6 laksunger (tabell 30). Hos ørretungene ble alle årsklasser funnet, mens det hos laksungene bare ble registrert 0+ og 1+. I tillegg til laks og ørret ble det fanget ca. 60 stk. 3-pigga stingsild og 13 skrubbeyngel. Det ble også fisket rett ovenfor nederste foss uten at det ble funnet laksunger. Dette tyder på at fisken ikke klarer å ta seg opp denne fossen. Resultatet av el-fisket tyder på at vassdraget har bra tetthet av ungfisk. Lengdefordelingen av fangsten er vist i figur 24.

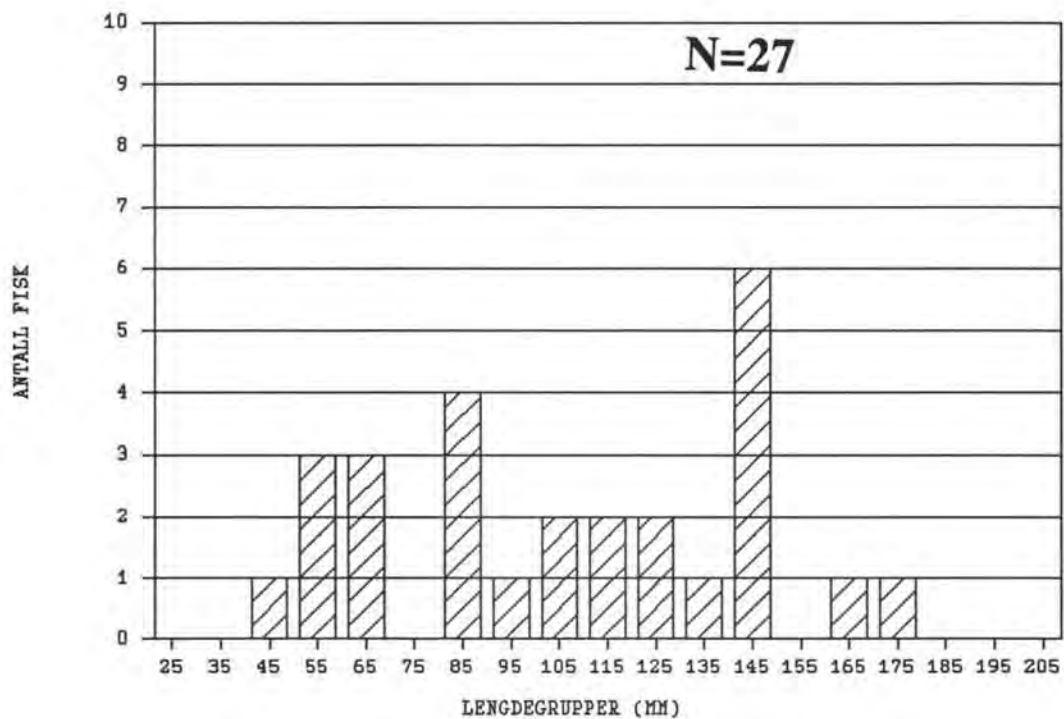
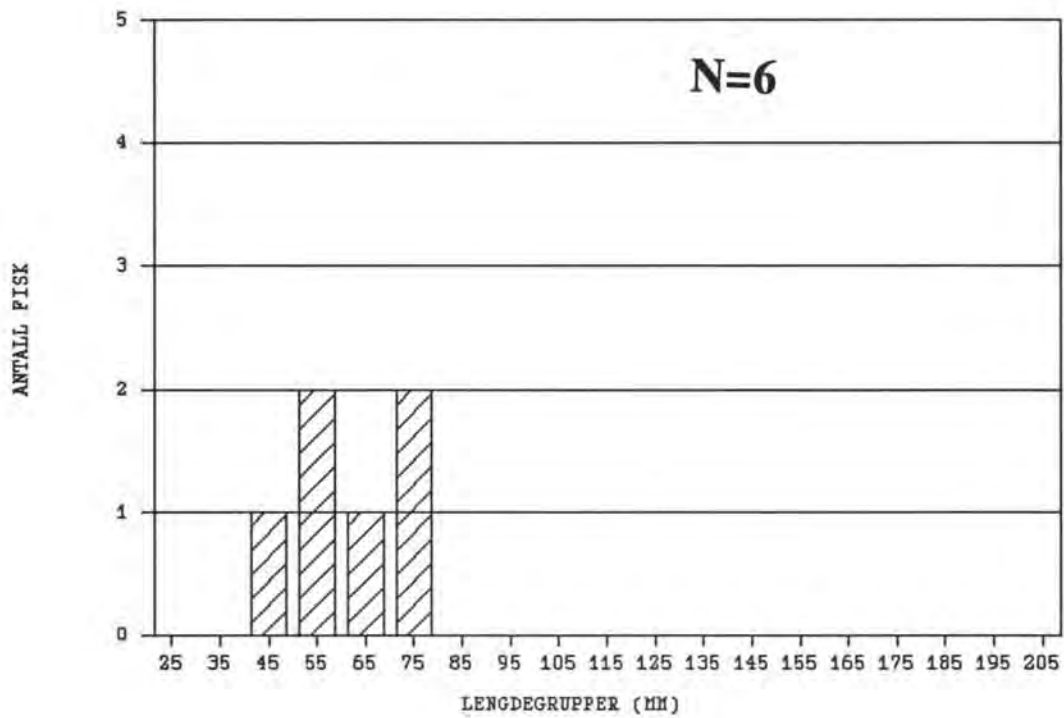
Figur 23.

Kart over Aunelva med el-fiskestasjoner (1-2) og boniterte områder (A-C) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 30.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Aunelva den 26.09.88. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	80	GG/LS	L/M	30/50	3	0	0	3	2	3	6.3
2.	80	MS/SS	S/Si	-	0	3	0	2	4	13	25.0
Tot.	160	-	-	-	3	3	0	5	6	16	15.6

Figur 24.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Aunelva den 26.09.88.

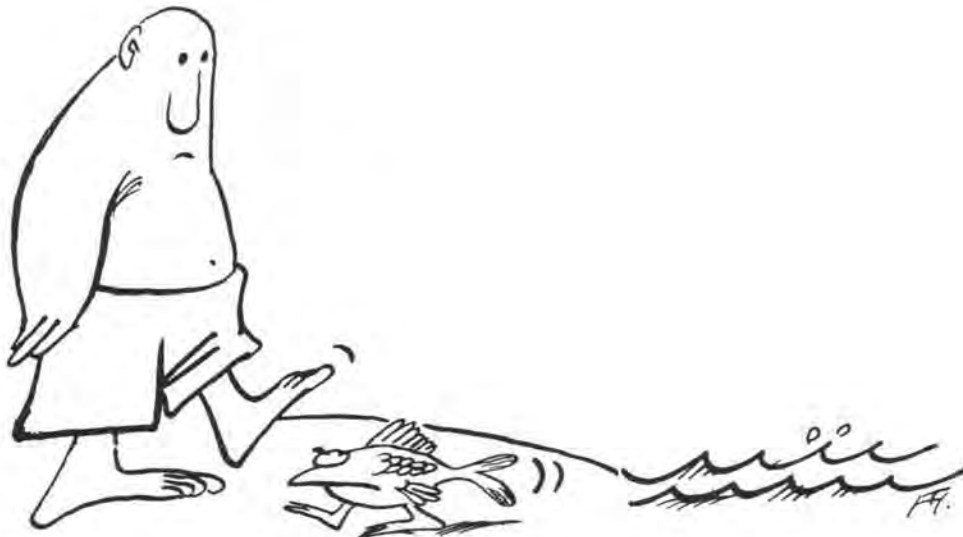
Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Undersøkelsene tyder på at anadrome laksefisk stopper under første foss, bl.a. fordi det ikke ble funnet laksunger ovenfor denne. Dette gir en produktiv strekning for ørret og laks på bare ca. 1.5 km, men denne strekningen har til gjengjeld gode gyte- og oppvekstforhold. El-fiskeresultatene tyder på at elva produserer mer ørret enn laks.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Aunelva beregnet til ca. 900 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 200 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Fiskemulighetene i Aunelva bør sees i sammenheng med fiskemulighetene i nabovassdragene Halsaelva og Hestdalselva. Disse vassdragene kan samlet gi et meget godt tilbud til sportsfiskere under forutsetning av felles organisering og fiskekortsalg.

20. Lundselva (Hertenelva)

Innledning

Lundselva kommer fra fjellområdet De sju søstre, renner sør-vestover og munner ut i Alstenfjorden ved Søvika (se kart fig. 25). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-4 33WUP846145. Nedslagsfeltet er ca. 23 km². Omlag 13 km av vassdraget er tilgjengelig for oppgang av anadrome laksefisk. Av dette ligger ca. 5 km i sideelva Fjellelva/Demma. Lundselva er et næringsrikt vassdrag med betydelig produksjon av sjøørret. Landbrukforurensning i form av silosaft og gjødselsig har i perioder ført til omfattende fiskedød. I følge lokalkjente blir det fisket en god del. Det hevdes at årlig fangst ligger visstnok på ca. 1000 fisk. Det aller meste av dette er sjøørret med en gjennomsnittsvekt på rundt 1 kg. Laks opptrer bare sporadisk. Fisket i vassdraget er ikke organisert, men det selges fiskekort på ca. 5% av strekningen (bare på en side). Lundselva ble bonitert og el-fisket den 02.08.89 på middels vannføring.

Bonitering

Det meste av område A opp til ca. 50 m nedenfor samløpet mellom Lundselva og Fjellelva er påvirket av flo og fjære (se kart fig. 25). Denne strekningen har derfor liten verdi som gyte- og oppvekstområde for sjøørret og laks (tabell 31). Med unntak av den øverste kilometeren av hovedelva samt i deler av Fjellelva/Demma er vassdraget forholdsvis stilleflytende med finkornet bunn (mudder, sand og grus). Dette er forhold som normalt favoriserer sjøørret foran laks. Store deler av vassdraget er omgitt av dyrka mark. Dette medfører tilførsler av betydelige mengder med næringsstoffer gjennom tilsig av silopressaft og gjødsel. Under boniteringen ble det registrert kraftig begroing (algevekst) på bunnen særlig i de nedre deler av vassdraget. Selv om vassdraget har få typiske kulper er enkelte strekninger dype. Disse dype partiene gir standplasser og skjul for større fisk fram til gytetida.

Tabell 31.

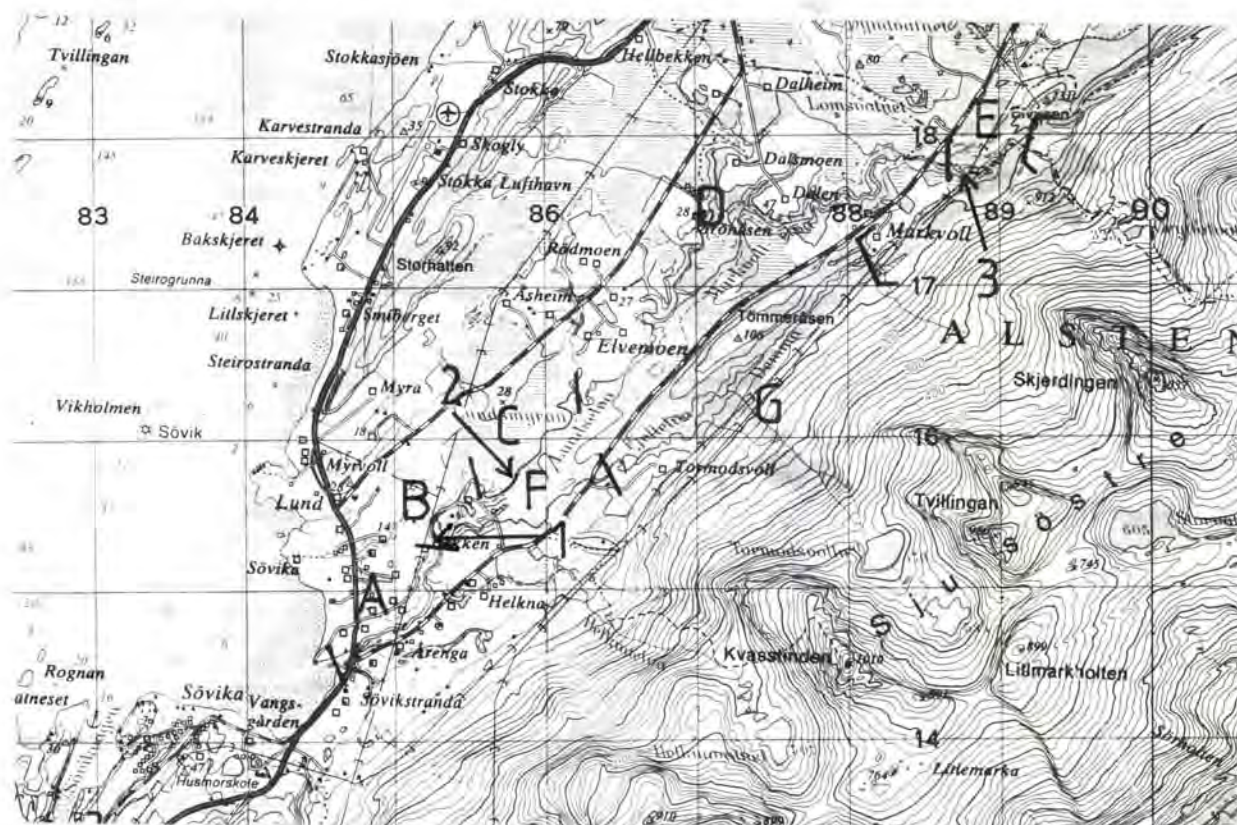
Bonitering av Lundselva (Hertenelva) med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si (stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1100	16500	G	L/M	150/200	-	U	D	gode
B	600	4200	Sa	L/M	50/100	-	D/G	G	middels
C	1500	15000	Sa	L	90/150	-	D	D	gode
D	4500	31500	G	M	30/60	-	MG	G	dårlige
E	700	3500	GG/LS	M/S/Si	30/100	2	MG	MG	middels
F	1700	15300	Sa	L	40/70	-	D/G	G	middels
G	3000	15000	G	M	20/50	1	G	MG	dårlige
Tot.	13100	101000	-	-	-	3	-	-	-

(Omr. F-G: Fjellelva/Demma)

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 4 stasjoner, i alt 950 m² (se kart fig. 25). Stasjon 4 er lokalisert i Fjellelva (sideelv). Fangsten ble utelukkende ørret, totalt 70 stk. (tabell 32). Alle årsklasser av ørretunger var representert i fangsten. Fisken ble ikke lengdemålt. Beregna tetthet av ørretunger (>0+) på grunnlag av el-fisket var lav, i gjennomsnitt 4.6/100 m². Dette står i sterk kontrast til boniteringen og opplysningene fra bygdefolk som tilsier at Lundselva er et produktivt vassdrag.

Figur 25.
Kart over Lundselva (Hertnelva) med el-fiskestasjoner (1-3) og boniterte områder (A-E) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 32.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Lundselva (Hertnelva) den 02.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåring), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	300	G/GG/LS	M	20/40	0	0	0	3	12	4.0	
2.	250	Sa/G	L	30/80	0	0	0	14	19	7.6	
3.	300	Sa/GG/MS/SS	S	20/40	0	0	0	9	3	1.0	
4.	100	Sa/G/GG/LS	L/M	20/40	0	0	0	0	10	10.0	
Tot.	950	-	-	-	0	0	0	26	44	4.6	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Store deler av Lundselva er stilleflytende med sand og grus som dominerende bunnsstrat. Dette er normalt forhold som favoriserer ørret. El-fisket som gav bare ørretunger samt opplysninger om hva som tas under stangfiske i elva bekrefter antakelsen om at Lundselva er et typisk sjøørretvassdrag. Beregna tetthet av ørretunger på grunnlag av el-fiskeresultatene må karakteriseres som lav. Boniteringen og opplysninger om fangster på ca. 1000 fisk/år tyder imidlertid på at vassdraget er produktivt. At dette ikke gjenspeiler seg på el-fiskefangstene kan ha sammenheng med ugunstige forhold for el-fiske. I følge de som stod for el-fisket rømte omlag like mye fisk som det som ble fanget. En annen medvirkende årsak til de lave ungfisktetthetene som ble beregnet, kan være utslipp av silopressaft/gjødsel og påfølgende fiskedød. Tidligere har det vært registrert fiskedød på grunn av utslipp av silopressaft flere ganger, blant annet i august 1987.

På grunnlag av boniteringen ble produksjonspotensialet i vassdraget beregnet til ca. 5500 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig fangst i elv og sjø på omlag 1100 voksen fisk i hovedsak sjøørret.

Aktuelle tiltak:

Når det gjelder aktuelle tiltak bør det viktigste være å begrense tilførselene av landbruksforurensning slik at periodevis fiskedød kan unngås i framtida. I dag selges det bare fiskekort på ca. 5 % av elvestrekningen. En organisering av grunneierne i et grunneierlag med salg av et fiskekort for hele elva vil lette forvaltningen av vassdraget og gi et bedre sportsfiske tilbud for almenheten.

3.6. VEFSN

21. Vikdalselva

Innledning

Vikdalselva kommer fra Elvdalsfjellet/Sæterdalsfjellet, renner nordover og munner ut på vestsida av Vefsnfjorden ca. 6 km nordvest for Mosjøen (se kart fig. 26). Utløpet har følgende kartreferanse: 1826-1 33WVP132088. Nedslagsfeltet er ca. 40 m². Anadrome laksefisk kan bare gå ca. 700 m opp i elva til en foss. I følge lokalkjente går det opp noe sjøørret, men det blir fisket svært lite. Fiskeretten er fordelt på 4 grunneiere. Det selges ikke fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 24.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

De 700 m av elva som er tilgjengelig for oppgang av anadrome laksefisk har forholdsvis stort fall (se kart fig. 26). Elva renner for en stor del over fjell fra kulp til kulp med stryk imellom (tabell 33). Kulpene er stort sett små med unntak av en stor kulp under fossen som stopper fiskens gang. På grunn av uegnet substrat (mye fjell og blokk) må gyteforholdene karakteriseres som svært dårlige. Oppvekstforholdene er noe bedre. Kulpene, spesielt den øverste under fossen, skaper gode standplasser for større fisk. Elva ble bonitert ca. 4 km forbi fossen som stopper fiskens gang. Resultatet av boniteringen ovenfor "lakseførende" strekning er ikke tatt med her.

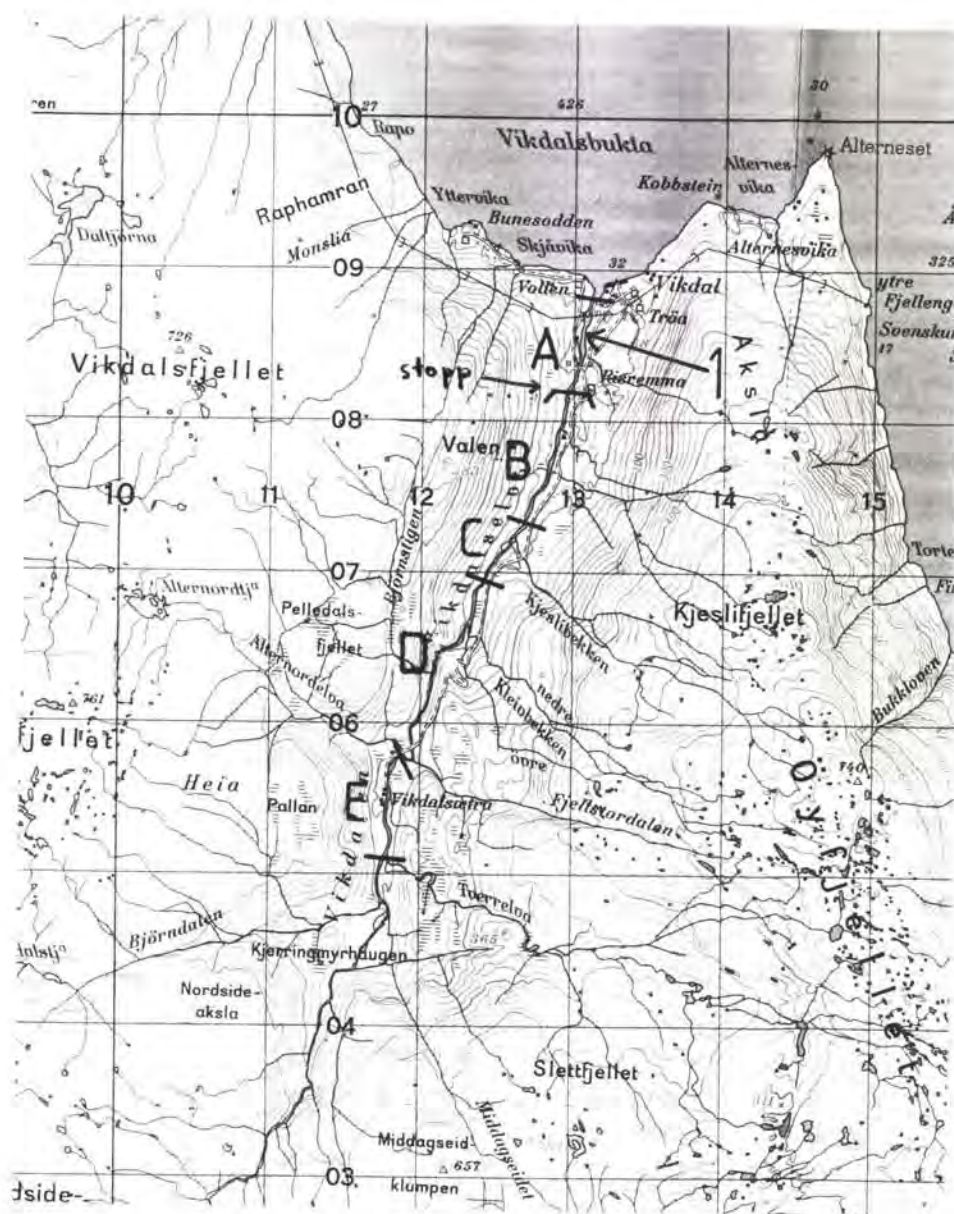
Tabell 33.

Bonitering av Vikdalselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si (stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	700	10500	B/Be	Si	50/200	Flere	U-D	D	gode

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 1 stasjon (se kart fig. 26), 340 m². Fangsten ble utelukkende ørretunger, 19 stk. (tabell 34). Det ble ikke funnet 0+, men både 1+ og eldre ørretunger var representert i fangsten. Resultatet av el-fisket tyder på lav tetthet av ungfisk. Figur 27 viser lengdefordelingen av ørretungene.

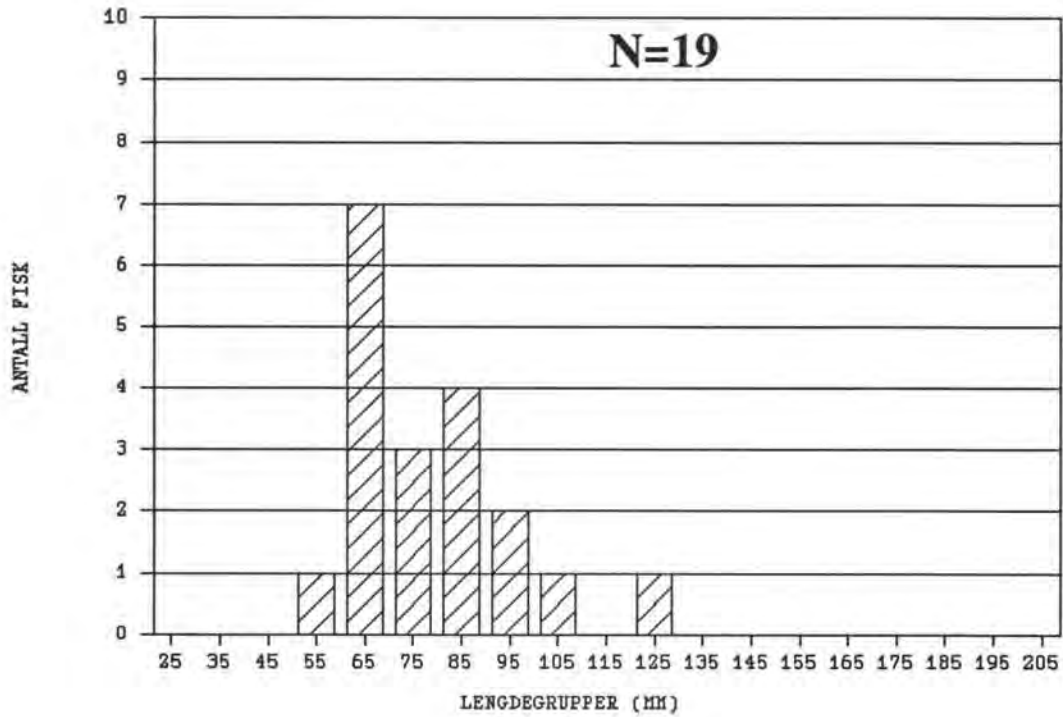

Figur 26.
Kart over Vikdalselva med el-fiskestasjon (1) og boniterte områder (A–E) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 34.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Vikdalselva den 24.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	340	MS/SS	S	30/70	0	0	0	0	13	6	5.6

Figur 27.
Lengdefordeling av ørretunger fanget ved el-fiske i Vikdalselva den 24.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Bare ca. 700 m av Vikdalselva er tilgjengelig for oppgang av anadrome laksefisk. I tillegg er gyte- og oppvekstforholdene dårlige. Produksjonspotensialet for anadrome laksefisk er av den grunn lite. På grunnlag av boniteringen ble produksjonspotensialet i Vikdalselva beregnet til ca. 160 smolt pr. år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig fangst i elv og sjø på omlag 30 fisk. El-fisket tyder på at dette i hovedsak vil være snakk om sjørørret.

22. Sannaelva

Innledning

Sannaelva kommer fra Korgfjellet, renner i nordvestlig retning og munner ut innerst i Elsfjorden en sidefjord til Sørfjorden (se kart fig. 30). Avstanden til utløpet av Røssåga sjøvegen er omlag 15 km. Utløpet av Sannaelva har følgende kartreferanse: 1927-3 33WVP344323. Nedslagsfeltet er ca. 20 km². Anadrome laksefisk kan gå opp til en foss omlag 1 km fra munningen. Det fiskes lite og det som tas er i hovedsak sjørøret, men også en og annen laks. Det selges ikke fiskekort. Tidlig på 1980-tallet skal det ha vært satt ut ørret.

Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 24.07.89 på litt under middels vannføring. El-fiskefangsten ble lagt på formalin og seinere analysert på laboratoriet. Under analysen av fisken ble det funnet *Gyrodactylus salaris* på en av laksungene. Samme stasjon ble avfisket på nytt den 10.08.90 (gyroovervåking). Det ble da funnet *Gyrodactylus* på 7 av 8 laksunger. Funnet av *G. salaris* i Sannaelva medfører at lakseparasitten pr. 01.01.91 er registrert i 10 vassdrag i Nordland fylke.

Bonitering

Boniteringen viser at den delen av elva som er tilgjengelig for anadrome laksefisk er grunn og med få standplasser for voksen fisk. Mangelen på kulper gjør at fiskemulighetene er dårlige. Oppvekstforholdene spesielt for ørretunger må imidlertid betegnes som meget gode med middels strømhastighet og bunnssubstrat dominert av grov grus og liten stein (tabell 35).

Elvebunnen var til dels sterkt begrodd av algevekst. Dette skyldes trolig betydelige tilførsler av landbruksforurensning. Elva ble bonitert ca. 1 km forbi fossen som stopper fiskeoppgangen. Resultatet fra denne boniteringen er ikke tatt med her.

Tabell 35.

Bonitering av Sannaelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	900	5400	G/GG/LS	M	15/30	0	D/G	MG	dårlige

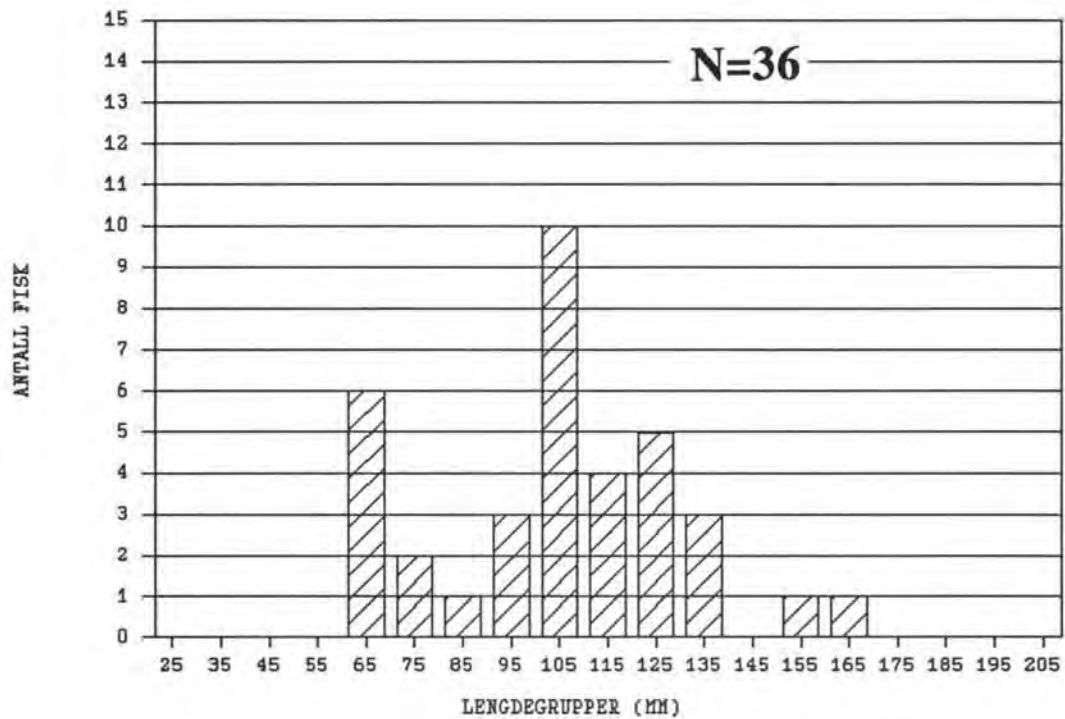
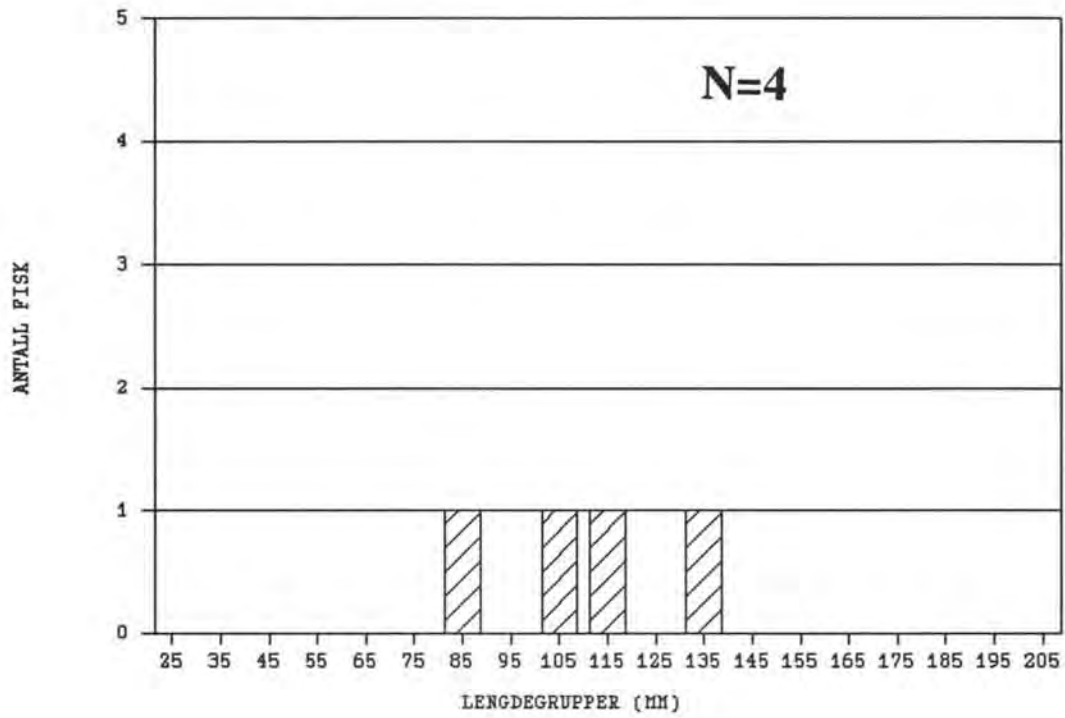
Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på en stasjon (se kart fig. 30). Avfisket areal var 360 m². Fangsten ble 35 ørret- og 4 laksunger (tabell 36). Det ble ikke funnet årsyngel (0+), men både 1+ og eldre unger av laks og ørret var representert i fangsten. Samme stasjon ble avfisket den 10.08.90 (gyroovervåking), og fangsten ble da 36 ørret- og 8 laksunger. Resultatet av el-fisket i 1989 og 1990 tyder på middels tetthet av ungfisk. Lengdefordelingen av fangsten er vist i figur 28 og figur 29.

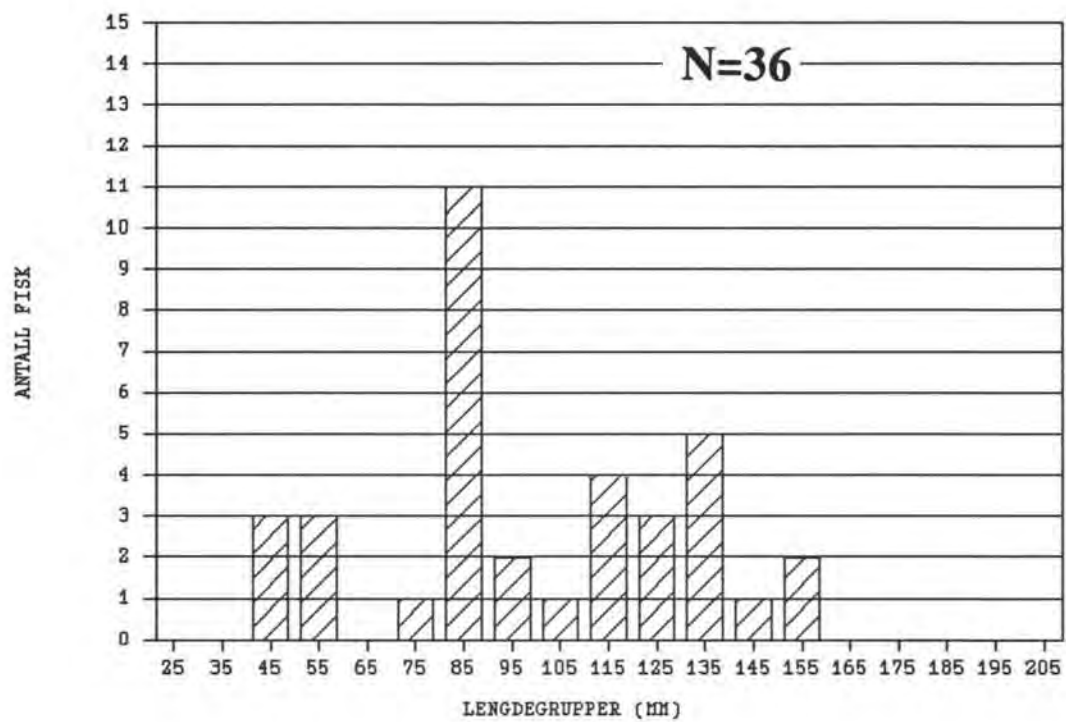
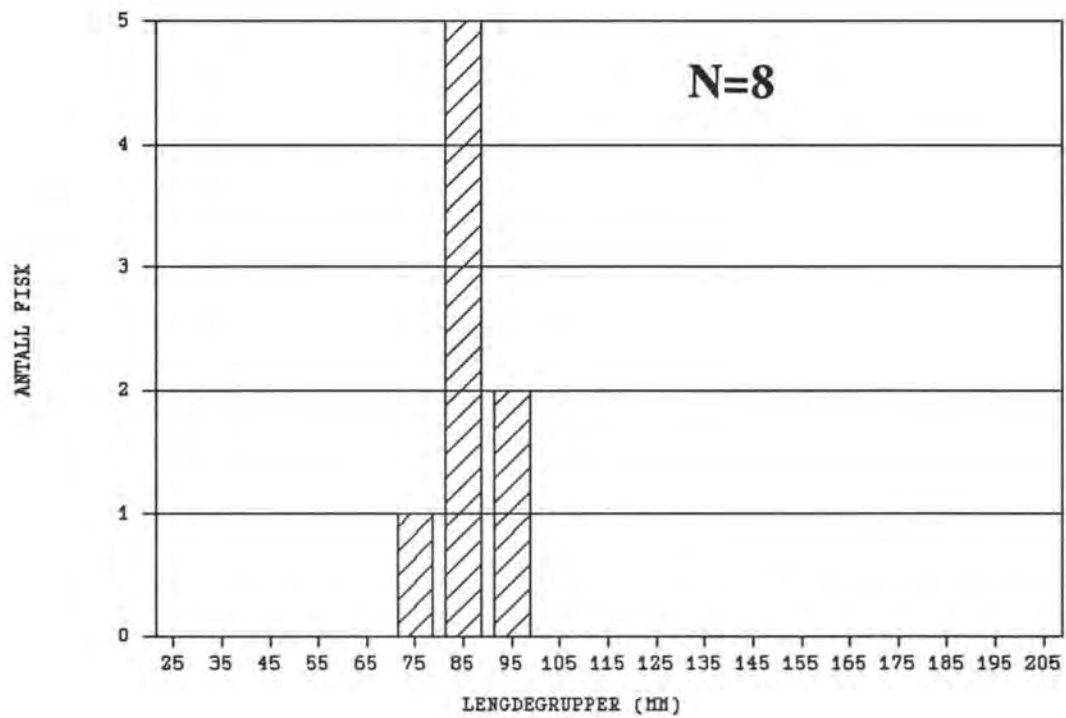
Tabell 36.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Sannaelva den 24.07.89 og den 09.08.90. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.-89	360	GG/LS	M	20/30	0	1	3	0	9	27	10.8
1.-90	400	"	"	"	0	8	0	6	14	16	9.5

Figur 28.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Sannaelva den 24.07.89.

Figur 29.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Sannaelva den 09.08.90.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Den delen av Sannaelva som er tilgjengelig for "sjøfisk" er kort (ca. 1 km) og grunn med få standplasser for større fisk. El-fiskeresultatet fra 1989 viser at elva produserer mer ørret enn laks. Et seinere el-fiske på samme stasjon i 1990 gav en noe høyere andel laksunger enn i 1989. I 1990 (august) ble fangsten 36 ørret- og 8 laksunger. 7 av laksungene var infisert av G. salaris.

Det er spekulert en del i årsaken til at Sannaelva har blitt infisert av G. salaris. Saltholdighetsmålinger under høy vannføring i 1989 ga verdier på 3-8 ‰ i hele Sørfjorden/Elsfjorden. Det er derfor en mulighet for at G. Salaris kan ha spredt seg til vassdraget fra f.eks. Røssåga via infiserte laksunger (smolt) i brakkvannssystemet. En annen mulighet kan være at parasitten er overført til vassdraget gjennom utsetting av infisert fisk.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Sannaelva beregnet til ca. 450 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på omlag 100 sjøørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Boniteringen viser at Sannaelva mangler større kulper som kunne gitt standplasser for voksen fisk (gytefisk) og dessuten skapt attraktive fiskeplasser. Ved en forsiktig kulpgraving eventuelt også terskelbygging vil en kunne bedret disse forholdene. På grunn av kort elvestrekning og lav vannføring vil det trolig ikke være aktuelt å legge ned store summer i dette arbeidet. Det er viktig å rådføre seg med eksperter før arbeidet eventuelt settes i gang. En forutsetning for å eventuelt å kunne få offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til et slikt tiltak vil være at grunneierne organiserer seg og at det blir solgt fiskekort.

Sannaelva er til dels betydelig påvirket av landbruksforurensning. Dette fører til kraftig begroing og kan i verste fall medføre periodevis fiskedød. For å unngå skadelige effekter på fiskebestanden i elva bør tilførslene av landbruksforurensning reduseres.

Undersøkelsene i 1989 og 1990 viser at laksen i Sannaelva er sterkt infisert av G. salaris. Trolig har dette ført til at laksen allerede har gått sterkt tilbake. Denne tilbakegangen vil bare forsette dersom ikke parasitten blir fjernet fra vassdraget. I dag er det bare en metode som kan brukes for å utrydde parasitten, og det er ved hjelp av plantegiften rotenon. En eventuell rotenonbehandling av Sannaelva blir trolig bare aktuell dersom også Røssåga blir behandlet.

23. Skravlåga

Innledning

Skravlåga kommer fra fjellområdene vest for Elsfjorden, renner i østlig retning og munner ut i Elsfjorden ca. 1 km utenfor munningen av Sannaelva (se kart fig. 23). Utløpet av Skravlåga har følgende kartreferanse: 1927-3 33WVP340333. Nedslagsfeltet er ca. 22 km². Det er litt usikkert hvor langt opp i vassdraget anadrome laksefisk kan gå. I følge lokalkjente er det vanskelige fosser etter 50 m, 1.5 km og 2.1 km. De to første av disse fossene kan trolig forseres på gunstig vannføring. Folk som er kjent i området mener at det fiskes lite eller ingenting i elva. Det lille som tas er sjørørret. Bestanden av sjørørret skal visstnok være lav. Rundt 1980 ble det satt ut en del ørret. Grunneierne i vassdraget er ikke organisert og det blir ikke solgt fiskekort. Skravlåga ble bonitert og el-fisket den 24.07.89 på stor vannføring.

Bonitering

På de nederste 1.5 km er elva stri med blokk og berg som dominerende bunnssubstrat (tabell 37). Gyte- og oppvekstforholdene for laks og ørret er dårlige på denne strekningen som dessuten har flere fosser som er vanskelige å forseres for fisken. De siste 400 m opp til fossen som trolig definitivt stopper fiskens gang har noe mindre strømhastighet og mer finkornet bunn enn elva nedenfor. Under denne fossen er det en større kulp som er ca. 2 m dyp.

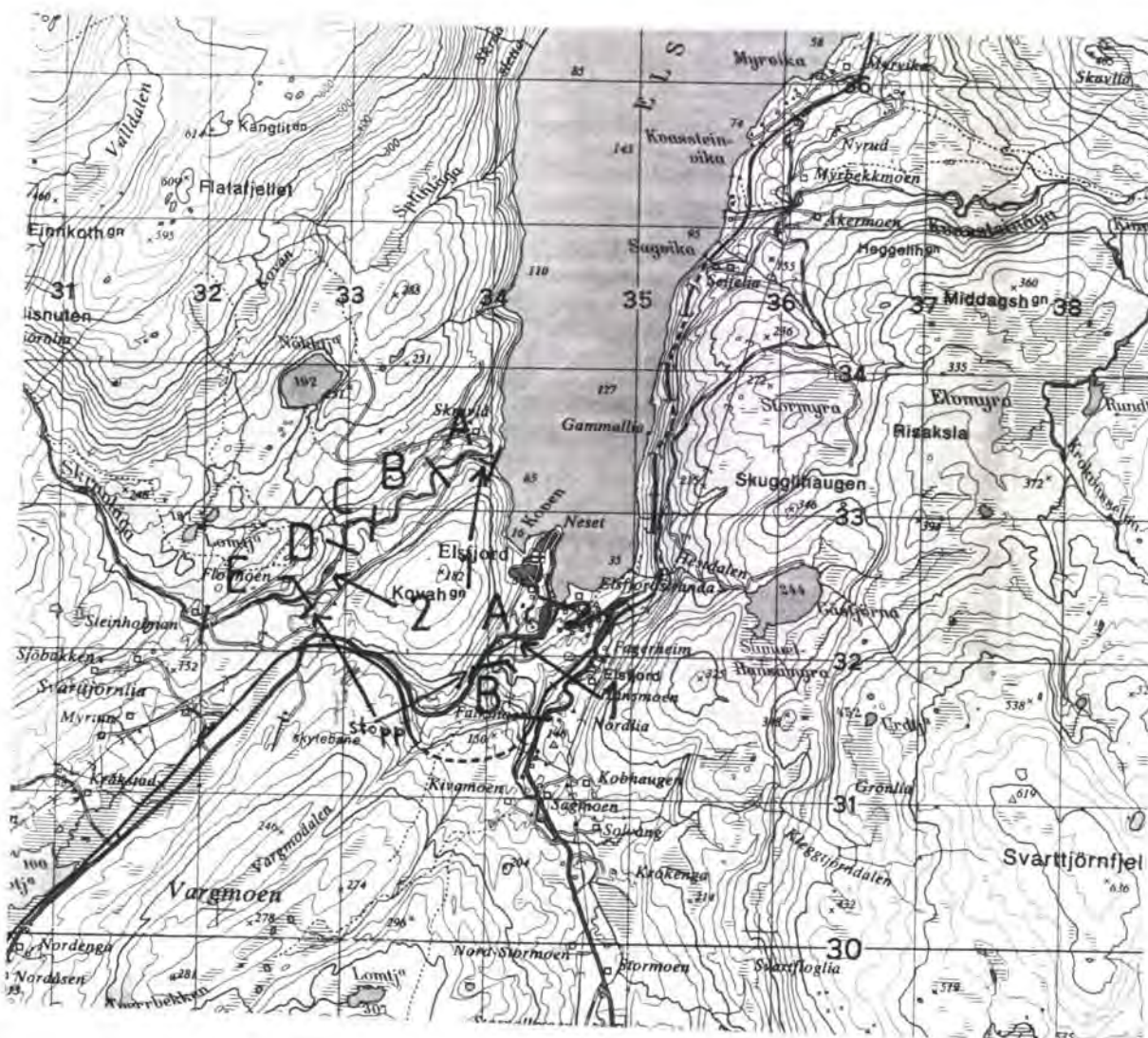
Tabell 37.

Bonitering av Skravlåga med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si (stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	500	5000	B	Si	50/100	-	D	D	middels
B	900	9000	MS/SS	Si	50/100	-	D	D	dårlige
C	300	2400	B	Si	50/100	-	D	D	dårlige
D	400	12000	MS/SS	S	25/200	1	G	G	middels
Tot.	2100	28400	-	-	-	1	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 30), i alt 760 m². Fangsten ble 3 ørretunger (tabell 38). El-fiskeresultatene tyder på at tettheten av ørretunger i elva er lav. Figur 31 viser lengdefordelingen av fangsten.

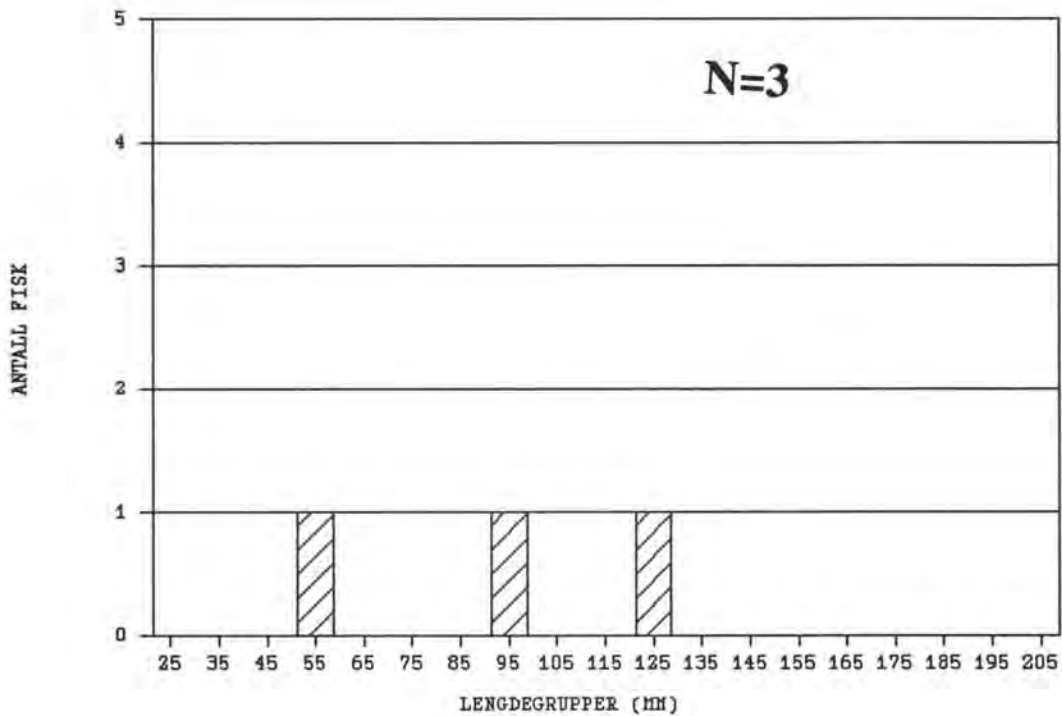

Figur 30.
Kart over Sannaelva og Skravllåga med el-fiskestasjoner (1–2) og boniterte områder (A–E) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 38.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Skravllåga den 24.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	360	GG/LS/MS/SS	S	30/50	0	0	0	0	1	1	0.6
2.	400	GG/LS/MS/SS	S/Si	30/100	0	0	0	0	0	1	0.3
Tot.	760	-	-	-	0	0	0	0	1	2	0.4

Figur 31.
Lengdefordeling av ørretunger fanget ved el-fiske i Skravlåga den 24.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Det ble tatt svært lite fisk under el-fisaket. Til tross for vanskelige el-fiskeforhold med høy vannføring, tyder den lave fangsten på at tettheten av ungfisk i Skravlåga er liten. Sterk strøm og grov blokkbunn gir dårlige gyte- og oppvekstforhold. I tillegg er det sannsynlig at fisken har problemer med å forsere flere av de nederste fossene i elva.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet på de nederste 2.1 km av Skravlåga (opp til en større foss) beregnet til ca. 900 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på omlag 180 sjøørret (og laks) pr. år.

Aktuelle tiltak:

En full utnyttelse av det produksjonspotensialet som er nevnt ovenfor, forutsetter at den boniterte strekningen er fullt ut tilgjengelig for oppvandrende fisk. Mye tyder på at dette ikke er tilfelle i dag. Det er mulig at små "justeringer" i fossene vil få fisken til å gå lettere opp og dermed bidra til en bedre utnyttelse av gyte- og oppvekstområdene ovenfor.

Dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til fiskekultivering er det normalt en forutsetning at grunneierne langs elva organiserer seg i et felles grunneierlag og at det blir solgt fiskekort slik at allmennheten også får adgang til fisket.

3.7. LEIRFJORD

24. Dagsvikelva

Innledning

Dagsvikelva munner ut på østsida av Sundet, en fjordarm som forbinder Vefsnfjorden med Leirfjorden (se kart fig. 33). Utløpet av Dagsvikelva har følgende kartreferanse: 1827-233WVP070238. Nedslagsfeltet er ca. 18 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 3.3 km opp i elva til en foss på høyde med Almåsen. I følge lokalkjente er fiskebestanden liten, men det skal gå opp en del sjøørret og sporadisk med laks. Det fiskes lite og det selges ikke fiskekort. Det ble satt ut ca. 1000 laksyngel midt på 80-tallet. Elva ble bonitert og el-fisket den 22.07.89 på noe under middels vannføring.

Bonitering

Det meste av de ca. 4 kilometerne som er tilgjengelig for oppvandrende fisk har middels til sterk strøm med bunn som varierer mellom grov grus og stor stein (tabell 39). I følge boniteringen har elva bare en større kulp (1.7 m dyp) som er lokalisert ca. 200 m nedenfor brua som krysser elva ved Ottingen. Det ble funnet et garn i overkant av kulpen. Dette tyder på at det foregår en del tjuvfiske i elva. Til tross for mangel på typiske kulper har likevel elva en del standplasser for større fisk i form av forholdsvis dype partier.

Tabell 39.

Bonitering av Dagsvikelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dyp angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	350	5250	GG/LS/MS/SS	S	20/60	-	G	MG	dårlige
B	150	1500	MS/SS/B	M	65/150	-	D	MG	dårlige
C	200	3000	GG/LS/MS/SS	L/M	30/100	-	MG	MG	dårlige
D	150	4500	GG/LS	L	30/130	-	G	G	dårlige
E	300	4500	GG/LS/MS/SS	S	30/170	1	MG	MG	middels
F	150	3000	MS/SS	S	30/60	-	G	G	dårlige
G	2000	40000	GG/LS/MS/SS	M/S	25/50	-	G	G	dårlige
Tot.	3300	61750	-	-	-	1	-	-	-

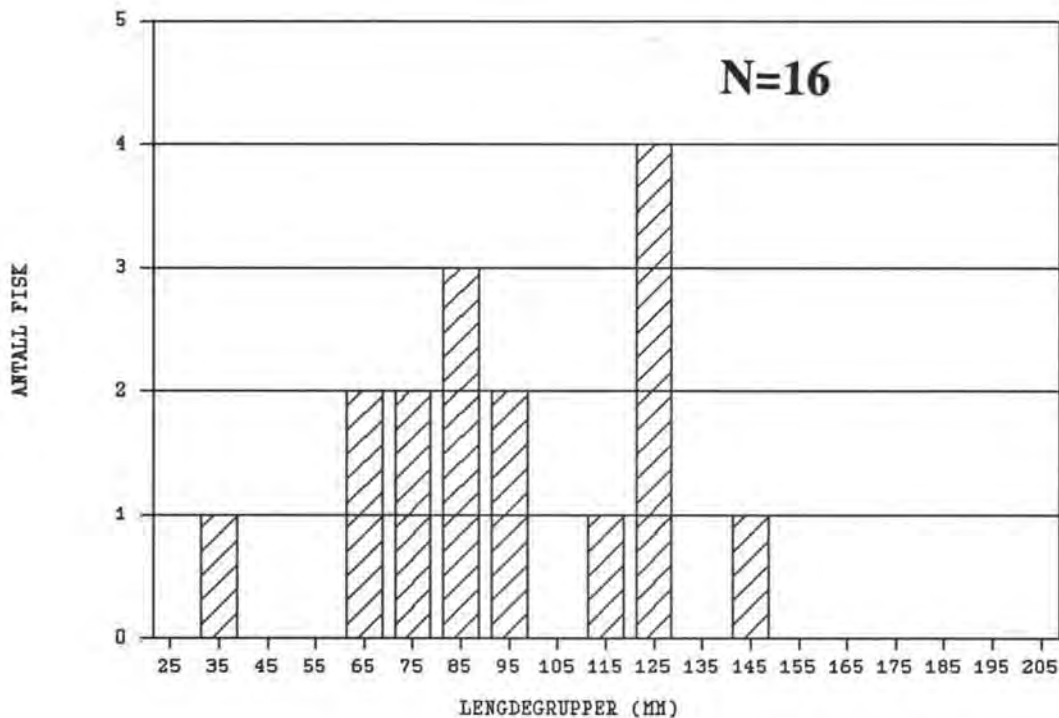
Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 33), i alt 750 m². Fangsten var liten, og det ble utelukkende fanget ørretunger (15 stk.). Resultatet av el-fisket er vist i tabell 40. All fisk var eldre enn 0+. Resultatet av el-fisket tyder på under middels tetthet av ungfisk. Figur 32 viser lengdefordelingen av fangsten.

Tabell 40.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Dagsvikelva den 24.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall eldre (>0+) laks- og ørretunger pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	400	MS/SS	S	25/100	0	0	0	0	8	2.0	
2.	350	MS/SS/B	M/S	25/60	0	0	0	0	8	2.3	
Tot.	750	-	-	-	0	0	0	0	16	2.1	

Figur 32.
Lengdefordeling av ørretunger fanget ved el-fiske i Dagsvikelva den 24.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

El-fisket gav liten fangst. Dette kan tyde på at ungfisktettheten i Dagsvikelva er under middels. Resultatet fra el-fiske står i kontrast til boniteringen som viser at store deler av Dagsvikelva har gode til meget gode gyte- og oppvekstforhold med gunstig strøm og bunn. Under el-fisket ble det bare funnet ørretunger. Dette tyder på at ørret dominerer. Dette stemmer bra med uttalelsene fra lokalkjente som mener at laks bare opptrer sporadisk. På grunn av få større kulper må fiskemulighetene på det meste av den 3.3 km lange strekningen betegnes som dårlige. Mangelen på kulper gjør at elva har få standplasser for større fisk. Under boniteringen ble funnet et garn i elvas eneste større kulp. Dette viser at det foregår en del ulovlig fiske. Tjuvfiske kan være en medvirkende årsak til at det ble fanget såpass lite fisk under el-fisket.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Dagsvikelva beregnet til ca. 3500 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på ca. 700 sjørøret (og laks).

Aktuelle tiltak:

Et samarbeid mellom i grunneierne i Dagsvikelva og Nylandselva (se neste vassdrag) med felles kortsalg vil kunne gi et bra sportsfisketilbud. Økt aktivitet av lovlydige sportsfiskere langs elva vil dessuten virke forebyggende på tjuvfisket som tydeligvis foregår i elva og sannsynligvis også i munningsområdet.

Dagsvikelva har i likhet med Nylandselva få større kulper. Et aktuelt tiltak vil være å skape flere standplasser (kulper) for større fisk. Dette vil også gjøre vassdraget mer attraktivt for sportsfiskere. Det er viktig at eksperter rådføres før eventuelle tiltak settes i gang.

Dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til fiskekultivering er det normalt en forutsetning at grunneierne langs elva organiserer seg i et felles grunneierlag og at det blir solgt fiskekort slik at allmennheten også får adgang til fisket.

25. Nylandselva

Innledning

Nylandselva munner ut på østsida av Sundet, som forbinder Vefsnfjorden med Leirfjorden (se kart fig 33). Utløpet av Nylandselva ligger ca. 2 km nord for utløpet av Dagsvikelva (se foran). Kartreferansen for Nylandselvas utløp er som følger: 1827-2 33WVP072258. Nedslagsfeltet er ca. 19 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 4.7 km opp til Kjerringfossen. I følge lokalkjente er fiskebestanden liten. Det hevdes at fisken har vanskelig for å reprodusere i elva. Sjøørret skal være dominerende, men noe smålaks går visstnok også opp. Midt på 1980-tallet ble det satt ut ca. 1000 laksyngel på elvestrekninger ovenfor Kjerringfossen som skal være et fint oppvekstområde. Det fiskes lite. Grunneierne i vassdraget er ikke organisert og det blir ikke solgt fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 22.07.89 på middels vannføring.

Bonitering

Det meste av elvestrekningen (ca. 4.7 km) som er tilgjengelig for anadrome laksefisk, har gode gyte- og oppvekstforhold med middels strøm og grov grus til stor stein som dominerende bunnsstrat (tabell 41). Unntaket er en ca. 700 m lang strekning (D+E) omlag 3.5 km fra munningen der elva er mer sakteflytende med finere bunnsstrat (sand til liten stein). På de øverste 300 meterne opp til Kjerringfossen blir vannhastigheten gradvis raskere samtidig som bunnen blir mer grovkornet (mye blokk). Elva har få større kulper, men de som finnes er til gjengjeld dype (3-4 m).

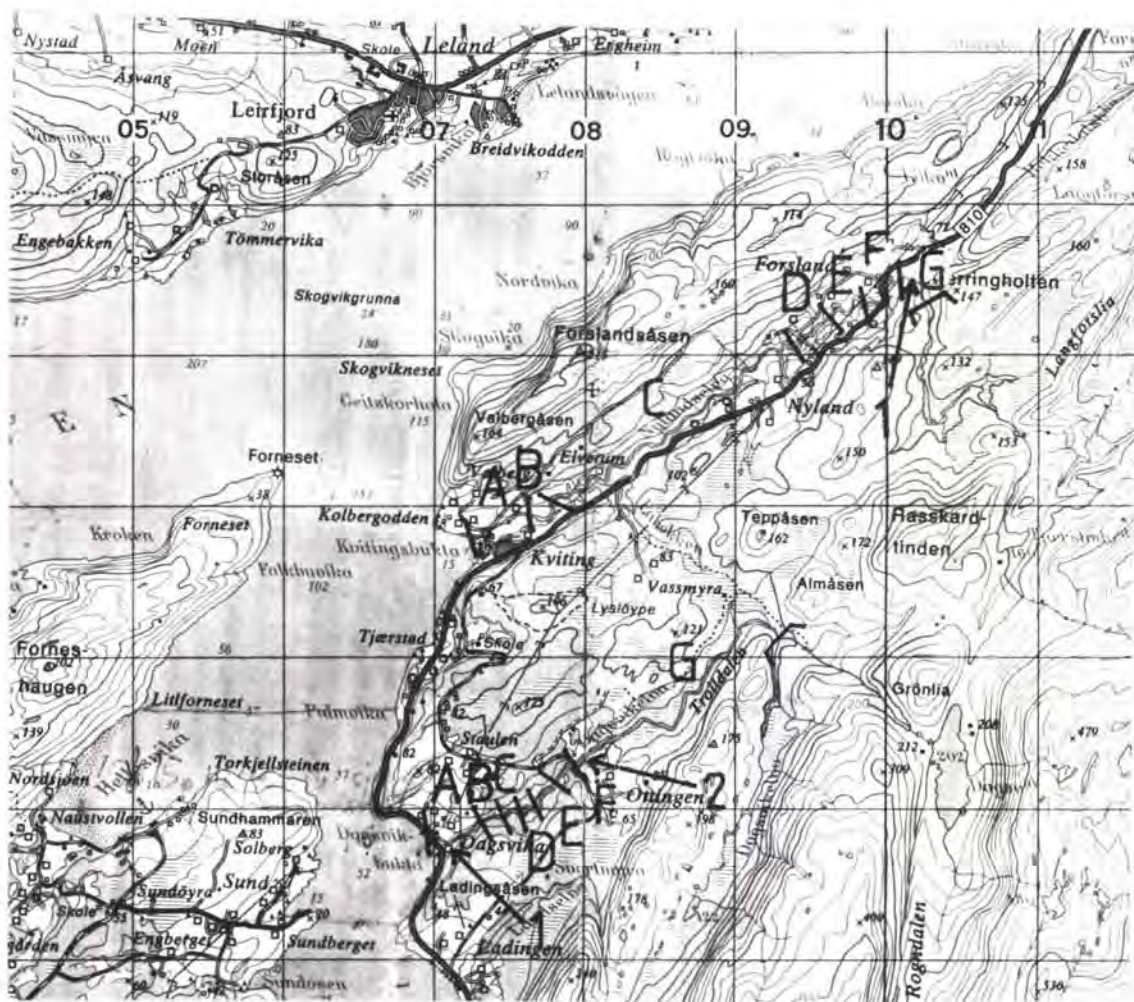
Tabell 41.

Bonitering av Nylandselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	250	3250	GG/LS/MS/SS	M/S	25/60	-	MG	MG	dårlige
B	150	3000	MS/SS/B/Be	M/S	20/300	1	D/G	MG	middels
C	3000	30000	GG/LS/MS/SS	M	25/350	1	MG	MG	middels
D	300	3000	G/GG/LS	L/M	20/30	-	G	G	-
E	400	6000	Sa/G/GG/LS	L/M	50/100	-	G	G	-
F	300	3000	MS/SS	M/S	25/30	-	MG	MG	-
G	300	6000	LS/MS/SS/B	S	20/40	-	G	G	-
Tot.	4700	54250	-	-	-	2	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 1 stasjon (se kart fig. 33). Avfisket areal var 240 m² og fangsten ble bare 8 ørretunger (tabell 42). Det ble ikke funnet årsyngel, men både 1+ og eldre yngel var representert. Fangsten var liten i forhold til størrelsen på det arealet som ble avfisket. Dette kan tyde på at tettheten av ungfisk er under middels. Figur 34 viser lengdefordelingen av fangsten.

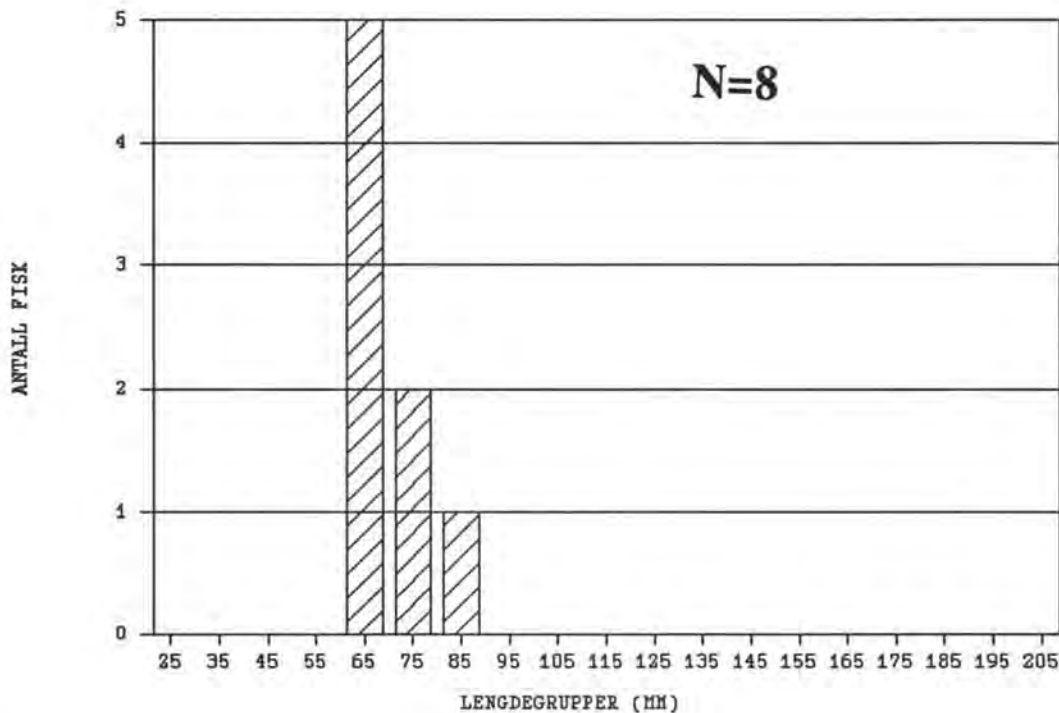

Figur 33.
Kart over Dagsvikelva og Nylandselva med el-fiskestasjoner (1–2) og boniterte områder A–G) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 42.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Nylandselva den 24.07.89. L+Ø pr. 100 m² er laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middeldyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	240	GG/LS/MS/SS	M/S	15/30	0	0	0	0	8	33	

Figur 34.
Lengdefordeling av laks- (øverst) og ørretunger fanget ved el-fiske i Nylandselva den 22.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Det ble el-fisket på en stasjon. Dette er for lite til å si noe sikkert om tettheten av ungfisk i elva. Liten fangst i forhold til avfisket areal kan likevel tyde på ungfisktettheter under middels. I likhet med i Dagsvikelva (foran) står el-fisket i kontrast til boniteringen som viser at store deler av Nylandselva har gode til meget gode gyte- og oppvekstforhold med gunstig strøm og bunn. Under el-fisket ble det utelukkende funnet ørret. Til tross for at det bare ble fisket på en stasjon kan dette tyde på at ørret/sjøørret dominerer. Dette stemmer bra med uttalelser fra lokalkjente som mener at det går opp lite laks. I likhet med i Dagsvikelva har Nylandselva få større kulper. Fiskemulighetene på den 4.7 km lange strekningen som er tilgjengelig for anadrome laksefisk, må derfor betegnes som under middels. Få større kulper gjør at elva har få steder der gytefisk kan oppholde seg frem mot gyting.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet beregnet til ca. 3800 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 800 sjøørret (og laks).

Aktuelle tiltak:

Et samarbeid mellom grunneierne i Nylandselva og i naboelva Dagsvikelva (se foran) med felles kortsalg vil kunne skape et bra sportsfisketilbud. Fra naturens side har begge disse elvene få kulper. Et aktuelt tiltak vil kunne være å skape flere standplasser (kulper) for større fisk. Dette vil også gjøre vassdragene mer attraktive for sportsfiske. Det er viktig at eksperter blir rådspurt før et slikt arbeid eventuelt blir satt i gang.

Dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til fiskekultivering er det normalt en forutsetning at grunneierne langs elva organiserer seg i et felles grunneierlag og at det blir solgt fiskekort slik at allmennheten også får adgang til fisket.

26. Austvikelva

Innledning

Austvikelva kommer fra Litlvatnet/Svartdalsvatnet og munner ut på sørsida av Ranafjorden ca. 1 mil sør-øst for tettstedet Nesna (se kart fig. 35). Mellom Svartdalsvatnet og samløpet med sideelva Forselva heter vassdraget Svartåga. Elva videre ned til utløpet i sjøen ved Austvika kalles Austvikelva. Utløpet av Austvikelva har følgende kartreferanse: 1927-3 33WVP202418. Nedslagsfeltet er ca. 14 km². Fisken kan gå helt til Svartdalsvatnet/Litlvatnet, totalt ca. 4 km, på høy vannføring. Vannstandsmessig varierer elva svært og er i perioder nærmest som en bekk. I følge lokalkjente fiskes det nesten ikke. Det lille som tas av anadrome laksefisk er sjøørret. De 3 grunneierene som har fiskerett i elva er ikke organisert, og det blir ikke solgt fiskekort. Elva ble bonitert og el-fisket den 23.07.89 på noe under middels vannføring.

Bonitering

På den nederste 1.5 kilometeren opp til ca. 200 m ovenfor samløpet med Forselva, har Austvikelva stort sett middels strøm med bunnsstrat som varierer mellom grov grus og stor stein (tabell 43). Bunn- og strømforholdene på denne strekningen er gode til meget gode for gyting og oppvekst. På den øverste boniterte elvestrekningen (Svartåga) opp til Svartdalsvatnet/Litlvatnet slynger elva seg gjennom et myrområde. Gyte- og oppvekstforholdene i dette partiet av elva må karakteriseres som dårlige på grunn av lav vannhastighet og finkornet bunn (mye slam/mudder). Elva mangler større kulper, men har noen litt dypere partier som kan tjene som oppholdssted for større fisk fram mot gytetida.

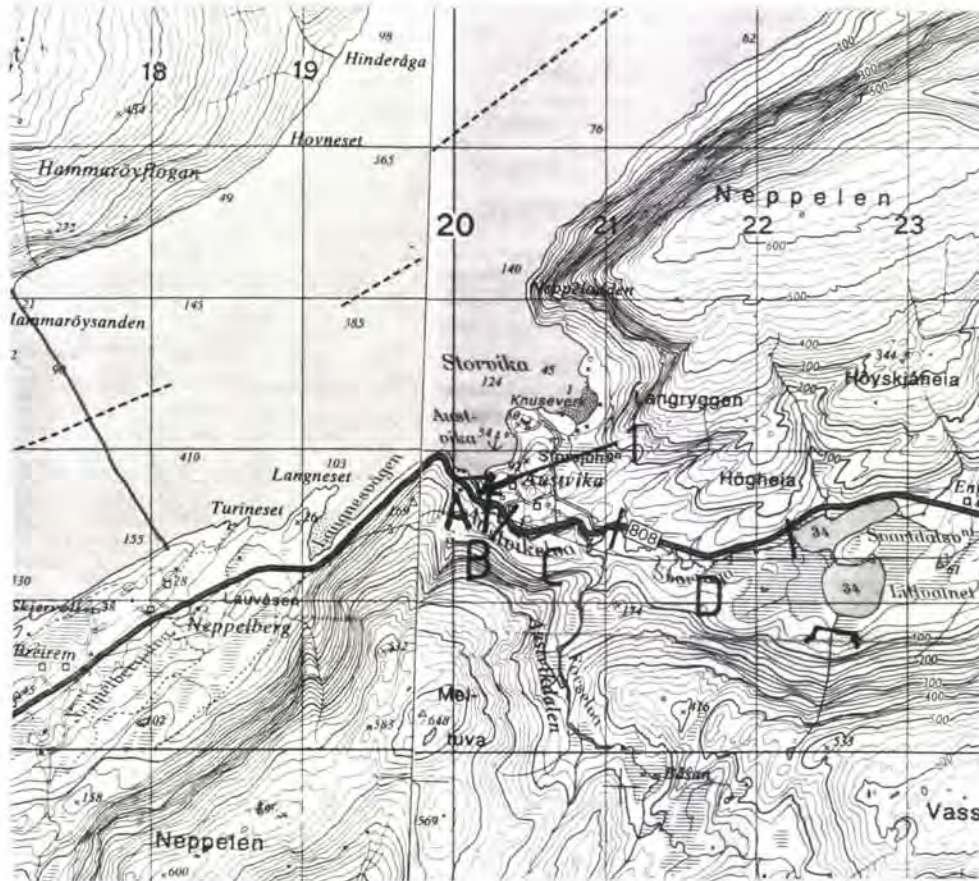
Tabell 43.

Bonitering av Austvikelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	200	2400	GG/LS/MS/SS	M/S	25/70	-	MG	MG	-
B	100	700	GG/LS/MS/SS	L	70/100	-	G	G	gode
C	1000	4500	GG/LS/MS/SS	M/S	20/100	-	MG	MG	-
D	2100	7350	Slam/Sa	L	35/-	-	U/D	D	-
Tot.	3400	14950	-	-	-	-	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på en stasjon ca. 100 m ovenfor munningen (se kart fig. 35). Avfisket areal var 350 m², og fangsten ble 29 ørretunger (tabell 44). Årsyngel ble ikke funnet, men både 1+ og eldre yngel var representert i fangsten. På grunnlag av el-fisket på bare en stasjon er det ikke mulig å si noe sikkert om tettheten av ungfisk i elva, men resultatet av el-fisket tyder på middels ungfisktetthet. Lengdefordelingen av fangsten er vist i figur 36.

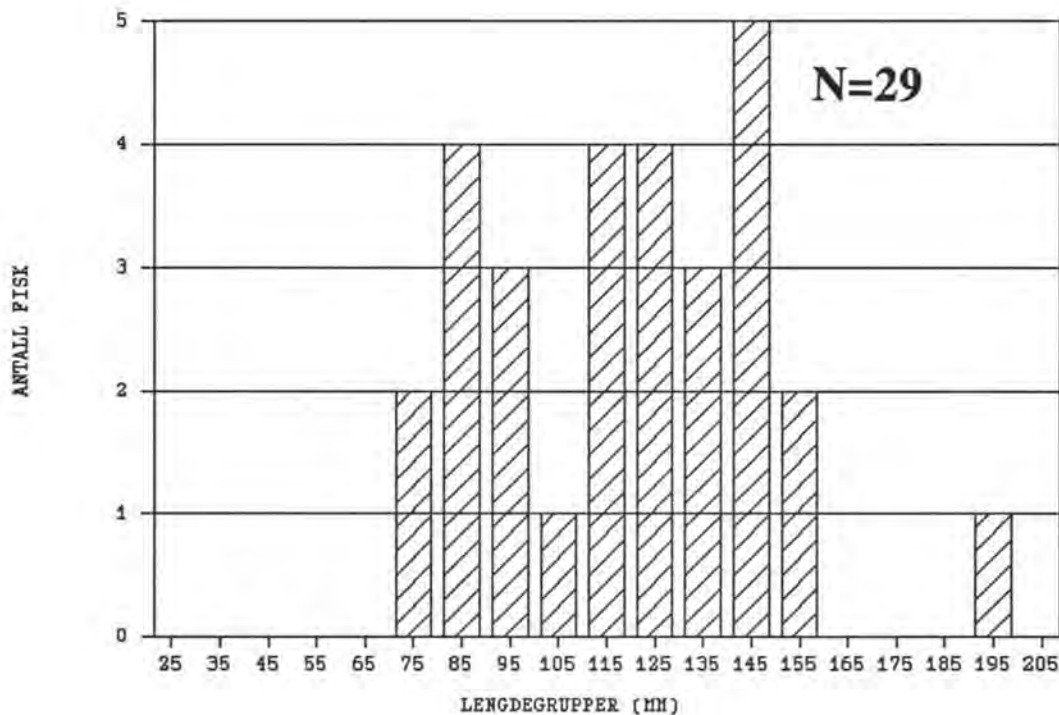
Figur 35.

Kart over Austvikelva med el-fiskestasjon (1) og boniterte områder (A-D) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 44.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Austvikelva den 23.07.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Når det gjelder andre forkortelser vises det til boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	350	GG/LS/MS/SS	M/S	30/70	0	0	1	0	9	20	8.6

Figur 36.

Lengdefordeling av ørretunger fanget ved el-fiske i Austvikelva den 23.07.89.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Det ble el-fisket på en stasjon. Dette er for lite til å si noe sikkert om ungfisktettheten i elva. Fangsten tyder imidlertid på at området som ble el-fisket hadde middels tetthet. Med unntak av strekningen mellom samløpet med Forselva og Svartdalsvatnet har Austvikelva gunstige strøm- og bunnforhold med tanke på gyting og oppvekst av anadrome laksefisk.

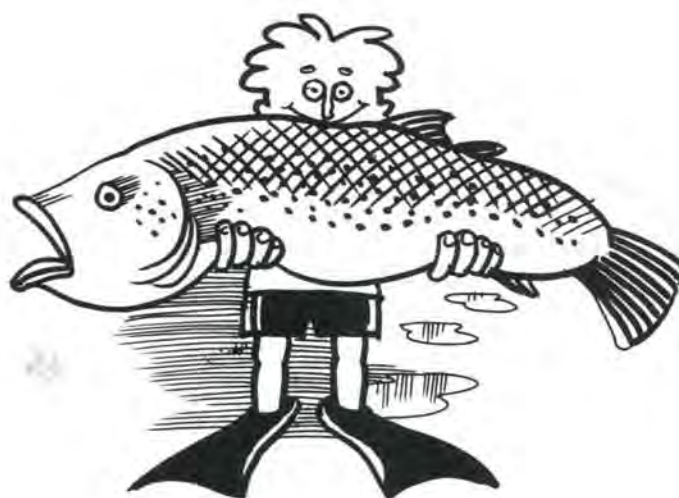
Det som mangler er større kulper der gytefisken kan oppholde seg i tida mellom oppvandring og gyting. Dette er spesielt viktig i små vassdrag med liten vannføring. På høy vannføring kan fisken gå helt opp til Svartdalsvatnet/Litlvatnet. Sannsynligvis oppholder en del av gytefisken seg i innsjøene utover sommeren/høsten for deretter å slippe seg nedover elva til gyteplassene når gytetida begynner å nærme seg.

Under el-fisket ble det utelukkende funnet ørret. Til tross for at det bare ble fisket på en stasjon tyder dette på at ørret er dominerende art. Dette stemmer også med uttalelser fra bygdefolk som mener at det som blir fisket av anadrome laksefisk i elva er sjørøret.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i selve Austvikelva beregnet til ca. 700 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 150 sjørøret (og laks). I tillegg kommer produksjonen i Svartdalsvatnet/Litlvatnet som trolig kan fungerer som oppvekstområde for en del eldre ørretunger (>0+).

Aktuelle tiltak:

Dersom det er interesse for å utnytte fiskemulighetene bedre bør grunneierne langs elva organisere seg i et felles grunneierlag. Videre bør det selges fiskekort slik at allmennheten også kan få adgang til fisket. Dette er normalt en forutsetning dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks gjennom fiskefondet) til ulike tiltak i vassdraget. I Austvikelva vil det kunne være aktuelt å gjennomføre tiltak som går ut på å skape flere standplasser for fisken, f.eks. kulpgraving/terskelbygging. Det gjøres oppmerksom på at det ikke er tillat å sette i gang omfattende tiltak på egen hånd uten at dette er klarert med myndighetene.

27. Bardalselva

Innledning

Bardalselva munner ut ved bygda Bardal på sørsida av Ranafjorden, ca. 1 mil vest for tettstedet Hemnesberget (se kart fig. 37). Utløpet av Bardalselva har følgende kartreferanse: 1927-33WVP272455. Nedslagsfeltet er ca. 45 km². Anadrome laksefisk kan gå ca. 4 km opp i hovedelva til en foss. I tillegg kan fisken på gunstig vannføring gå ca. 4 km opp i sidelva, Svartelva. Tidligere var Bardalselva et bra smålaksvassdrag. I følge bygdefolk var det ikke uvanlig at enkelte fiskere kunne ta opp til 50 smålaks på en sesong i årene rundt 1980. I de seinere år har det vært lite laks å få, men brukbart med sjøørret. Årsaken til den kraftige tilbakegangen i laksebestanden er lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Parasitten ble for første gang registrert på en laksunge fra vassdraget i 1989. Det faktum at Bardalselva tidligere var et godt smålaksvassdrag og at det under el-fisket i 1989 bare ble funnet en laksunge (sterkt infisert av *G. salaris*) og hele 159 ørretunger tyder på at elva har vært infisert i flere år.

Store deler av Bardalselva er omgitt av gardsbruk. Dette fører til at elva i perioder er kraftig påvirket av landbruksforurensning. Spesielt gjelder dette sidelva Svartelva. Grunneierne langs vassdraget er organisert i et eget grunneierlag (Bardal Grunneierlag) som selger fiskekort. Vassdraget ble bonitert og el-fisket (st. 1) den 23.07.89 på middels vannføring. El-fisket på stasjon 2 foregikk den 08.11.89. Vannføringen under det siste el-fisket var noe høyere enn i juli. El-fiskeresultatene fra gyroovervåkingen i september 1990 er også tatt med.

Bonitering

De nederste ca. 2 km av elva har svært lite fall og er påvirket av flo og fjære (opp til Breidmo). Den nederste kilometeren er trolig også saltvannspåvirket og regnes derfor som uproduktiv når det gjelder gyting og oppvekst for laks og sjøørret selv om eldre fiskunger trolig kan oppholde seg her i perioder. Fra Breidmo og videre oppover til samløpet mellom Bardalselva og Svartelva er elva fortsatt forholdsvis stilleflytende med sand, grus og småstein som dominerende bunnsstrat (tabell 45). Enkelte avsnitt på ca. 40-50 m er litt striere med noe mer grovkornet bunn (større stein). Strekingen har ingen typiske kulper, men flere forholdsvis dype partier. Fra samløpet med Svartelva til fossen som stopper fiskeoppgangen er Bardalselva preget av strykpartier med (små)kulper i mellom. Bunnforholdene på denne strekingen gir godt skjul for fisken.

Sidelva Svartelva renner gjennom et leirjordsområde og er for en stor del stilleflytende med finkornet bunn (sand og grus dominerer). Leirpåvirkning gjør at Bardalselva kan være sterkt blakket under regnvørs- og flomperioder. Utover sommeren blir vassdraget kraftig begrodd av algevekst. Dette skyldes betydelig tilsig av landbruksforurensning.

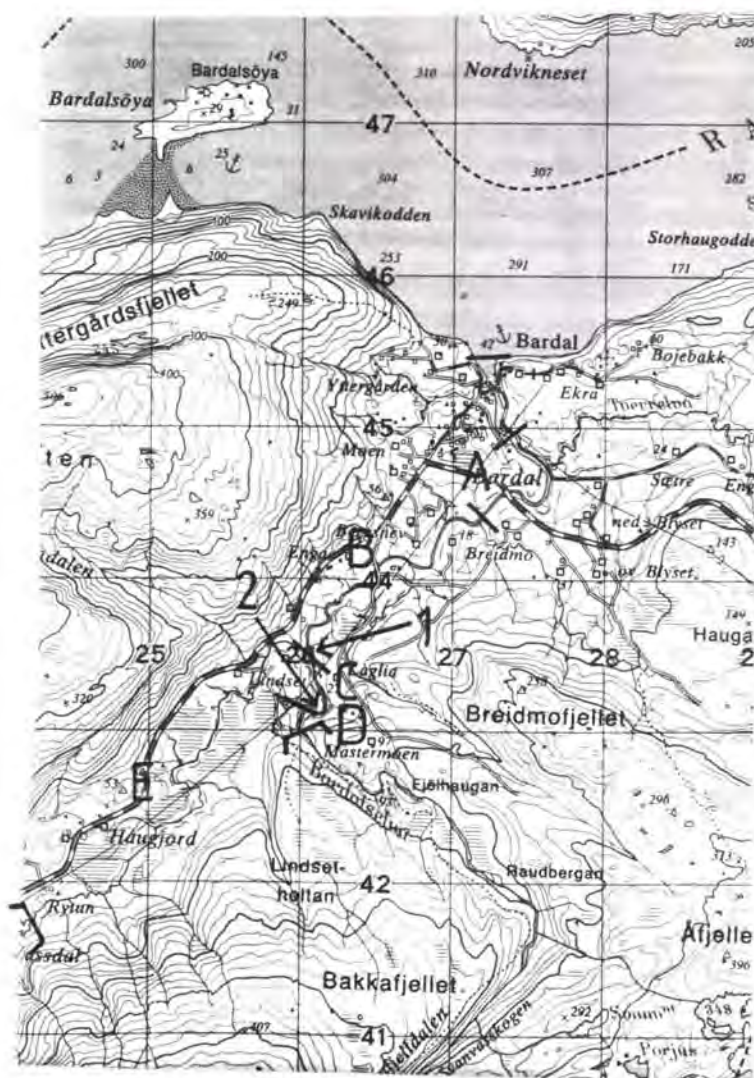
Tabell 45.

Bonitering av Bardalselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1000	20000	GG/LS/MS/SS	L	60/160	-	U/D	D	middels
B	2100	25200	Sa/G/GG/LS	L	45/120	-	G	G	gode
C	600	9000	GG/LS/MS/SS	M	40/150	2	MG	MG	middels
D	200	800	B	S/Si	30/100	-	U/D	D/G	middels
E	4400	17600	Sa/G/GG/LS	L	30/100	-	G	G	dårlige
Tot.	8300	72600	-	-	-	2	-	-	-

Ungfiskregistrering

Tabell 46 viser el-fiskeresultatene fra 1989 og 1990. Stasjon 1 ble avfisket i juli -89 og stasjon 2 i november samme år. Dessverre ble ikke arealet på stasjon 2 målt. I juni ble fangsten 37 ørretunger på ca. 400 m². På stasjon 2 i november ble fangsten 1 laksunge (1+) og 27 ørretunger. I november ble det i tillegg til på stasjon 1 og 2, fisket mer tilfeldig på forskjellige lokaliteter både i Bardalselva og i sideelva Svartelva uten at det ble funnet laksunger. I forbindelse med gyroovervåkingen i september 1990 ble det det el-fisket på 4 lokaliteter i elva. Totalfangsten ble utelukkende ørretunger (86 stk.). Alle aldersgrupper av ørretunger var representert i fangstene både i 1989 og 1990. Resultatene av el-fisket tyder på at Bardalselva har middels tetthet av ørretunger. Figur 38 viser lengdefordelingen av ørret fanget i juli og november 1989. Lengdefordelingen av ørret fanget i juli og november 1990 er vist i figur 38. Figur 39 viser lengdefordelingen av ørret fanget i august 1990.

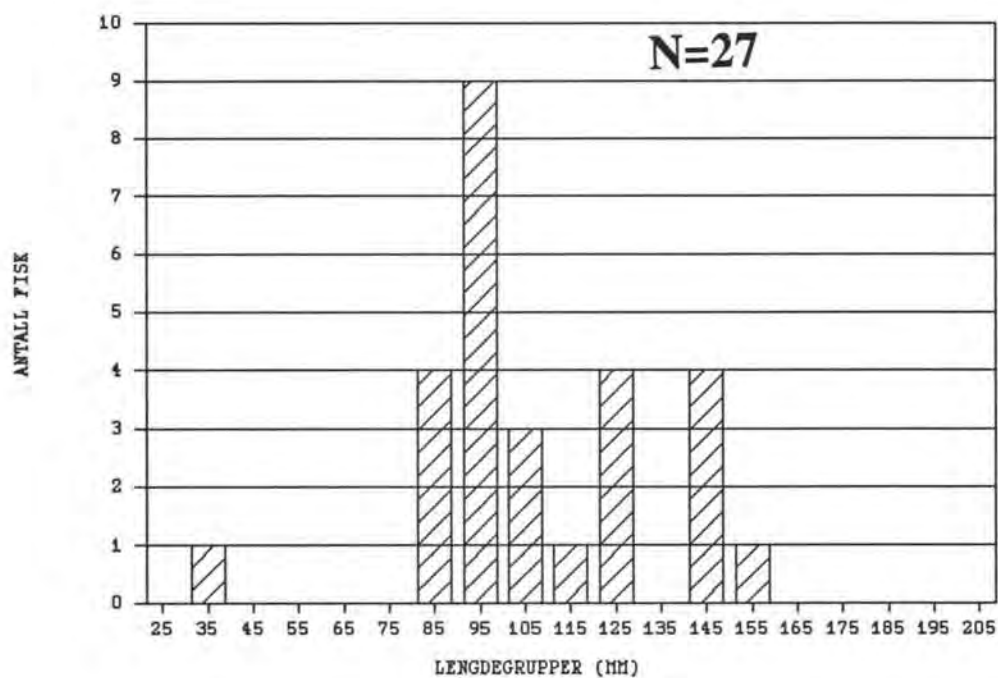
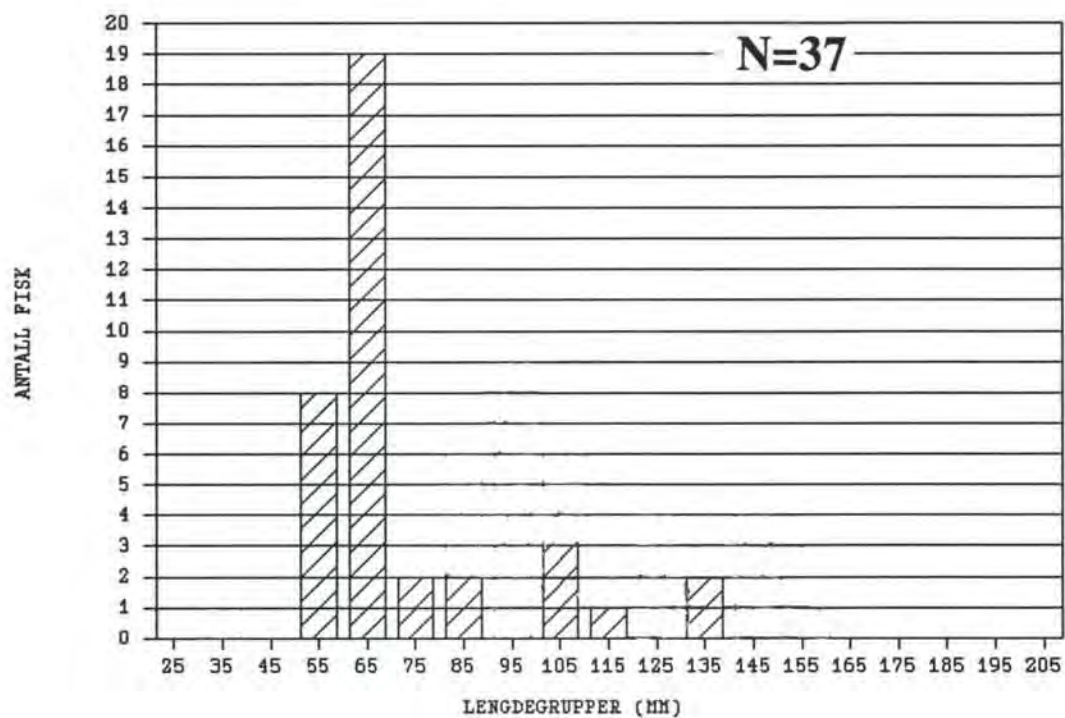

Figur 37.
Kart over Bardalselva med el-fiskestasjoner (1-2) og boniterte områder (A-E) inntegnet.
Målestokk 1: 50 000.

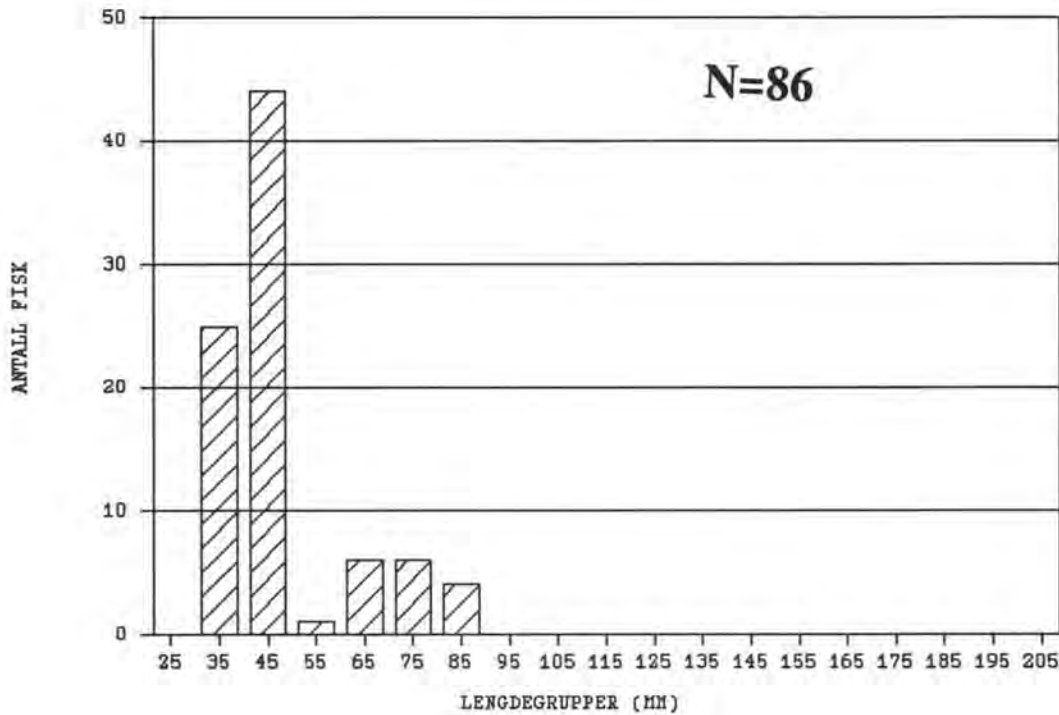
Tabell 46.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Bardalselva 23.07.89, 21.11.89 og 15.08.90. L+Ø pr. 100 m² er laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dyp viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), eldre(>0+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.(-89)	400	GG/LS	M/S	30/70	0	0	0	0	29	8	9.3
2.(-89)	-	MS/SS/B	M/S	-	0	1	0	1	13	13	-
Fler,89	-	-	-	-	0	0	0	35	30	30	-
Fler,90	400	-	-	-	0	0	0	70	16	0	4.0
Tot.	-	-	-	-	0	1	0	106	88	51	-

Figur 38.
Lengdefordeling av ørretunger fanget ved el-fiske i Bardalselva i 1989 (øverst 23/07, nederst 08/11).

Figur 39.
Lengdefordeling av ørretunger fanget ved el-fiske i Bardalselva den 15.08.90

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

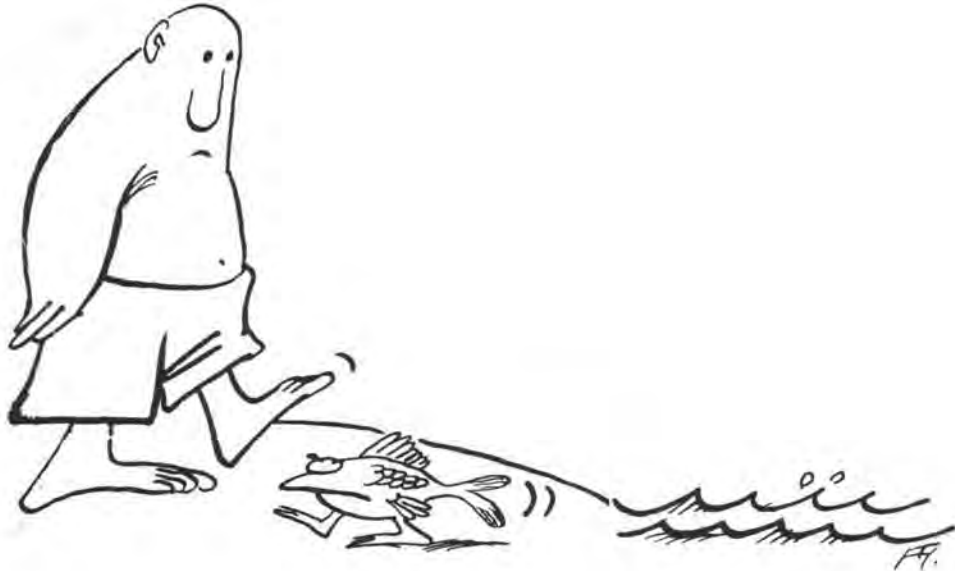
Resultatene av el-fisket tyder på at Bardalselva har middels tetthet av ørretunger. Tettheten av laksunger er svært lav. Av en total fangst på 246 fisk (-89 + -90) var det bare en laksunge og den var i tillegg sterkt infisert av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. De beste gyte- og oppvekstforholdene i elva finnes mellom Breidmo og ca. 200 m nedenfor fossen som stopper oppgangen. Denne strekningen har også gode fiskemuligheter med flere kulper/dypere partier som kan fungere som standplasser for større fisk. I følge bygdefolk var Bardalselva tidligere et godt smålaksvassdraget. El-fiskeresultatene tyder imidlertid på at laksebestanden i elva har gått sterkt tilbake og trolig må regnes som utryddet. Årsaken til dette må være lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* som virker dødlig på laksungene. På hvilken måte Bardalselva har blitt infisert av parasitten er usikkert. Den ene muligheten kan være gjennom utsetting av infiserte laksunger. Den andre er at *Gyrodactylus* har "haiket" med utvandrende smolt fra Ranaelva/Røssåga. Saltholdigheten i flomperioder er slik at dette teoretisk sett kan være mulig. Foreløpig finnes det ikke opplysninger om fiskeutsettinger i vassdraget.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Bardalselva beregnet til ca. 3500 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på ca. 650 sjørret og laks.

Aktuelle tiltak:

Som nevnt renner store deler av vassdraget gjennom områder med dyrka mark. Dette medfører store tilførsler av landbruksforurensning i perioder. Spesielt gjelder dette sideelva Svartelva som under boniteringen i juli 1989 var svært begrodd med algevekst. Trolig er tilførslene av landbruksforurensning så store at det er fare for periodevis fiskedød på grunn av oksygensvikt. En betydelig reduksjon av landbruksforurensningen vil føre til at faren for fiskedød vil forsvinne. Fiskeproduksjonen vil dermed øke og vassdraget blir mer attraktivt i sportsfiskesammenheng.

Den sterke tilbakegangen i laksebestanden i Bardalselva har som nevnt sin årsak i smitten av Gyrodactylus salaris. Dersom laksen igjen skal rekruttere naturlig i vassdraget må parasitten fjernes. I dag er det bare en metode som kan brukes for å utrydde parasitten, og det er ved hjelp av plantegiften rotenon. Dette kan være en aktuell metode å bruke i Bardalselva også.

3.8. DØNNA

28. Hestadelva

Innledning

Hestadelva munner ved Hestad på sørsida av øya Dønna (se kart fig. 40). Utløpet av Hestadelva har følgende kartreferanse: 1827-3 33WUP878283. Nedslagsfeltet er ca. 11 km². I dag kan anadrome laksefisk trolig bare gå 400 m opp i elva til en mindre foss. Lenger opp i vassdraget er det også to mindre fosser. Dersom oppgangsmulighetene i disse tre fossene bedres vil fisken kunne gå opp til en litt større foss ca. 500 m nedenfor Babylonvatn. Total strekning tilgjengelig for sjøfisk vil i så fall bli omlag 3.2 km. Det lille som tas av anadrome laksefisk er for en stor del sjøørret. Grunneierne er ikke organisert, og det blir ikke solgt fiskekort. Vassdraget ble bonitert den 21.08.89 på stor vannføring. Det ble ikke foretatt el-fiske.

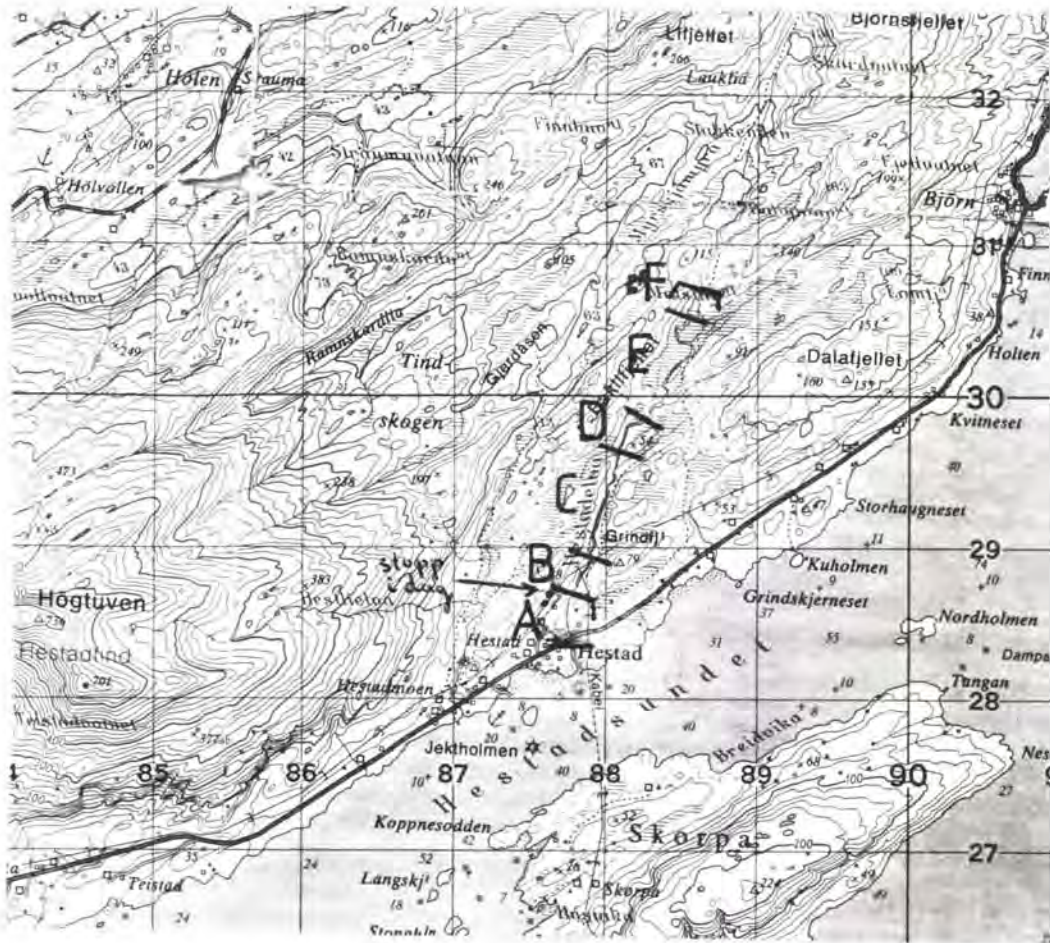
Bonitering

I dag går trolig sjøfisk bare ca. 400 m opp, men elva ble bonitert helt opp til ca. 400 m nedstrøms Babylonvatn (se kart fig. 40). Grunnen til dette var at det med små utbedringer i de tre nederste fossene bør være mulig å gjøre hele denne strekningen tilgjengelig for anadrome laksefisk. Boniteringen viser at det meste av strekningen fra utløpet til fossen nedstrøms Babylonvatn er godt til meget godt egnet som gyte- og oppvekstområde for sjøørret (tabell 47). Elva har gunstige strøm- og bunnforhold og dessuten flere kulper som gir standplasser for større fisk og brukbare fiskemuligheter. Som tilleggsopplysning kan nevnes at det finnes en god bestand av elveperlemusling i vassdraget.

Tabell 47.

Bonitering av Hestadelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	400	4000	GG/LS/MS/SS	M	40/250	1	MG	MG	gode
B	300	3000	G	L/M	30/50	-	G	G	middels
C	900	9000	GG/LS/MS/SS	M	20/100	2	MG	MG	gode
D	300	3600	Sa/G	L	60/100	-	G	D	middels
E	1100	11000	SA/G/LS/MS	L	40/100	1	G	G	middels
F	200	1600	GG/LS/MS/SS	S	25/50	-	G	G	dårlige
Tot.	3200	32200	-	-	-	4	-	-	-

Figur 40.

Kart over Hestadelva med boniterte områder (A–F) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

I dag stopper trolig oppgangen av fisk nedenfor en foss ca. 400 m fra sjøen, men elva ble bonitert helt opp til en noe større foss ca. 2.8 km lenger opp. Boniteringen viser at det meste av strekningen opp til denne fossen har til dels meget gode forhold for produksjon av sjøørret. Elva har flere kulper som gir standplasser for større fisk og brukbare fiskemuligheter. Dersom produksjonspotensialet mellom nederste foss og fossen nedenfor Babylonvatn skal utnyttes må imidlertid oppgangsmulighetene bedres.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Hestadelva på strekningen fra utløpet i sjøen til fossen 400 m nedenfor Babylonvatn beregnet til ca. 2300 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 500 sjøørret (og laks) pr. år.

Aktuelle tiltak:

Et meget aktuelt tiltak vil være å lette oppgangsmulighetene i de nederste tre fossene slik at de gode gyte- og oppvekstforholdene lenger opp i elva kan bli utnyttet av anadrome laksefisk. Dette vil kunne øke vassdragets produksjon av sjøørret (og laks) flere ganger. Som en følge av dette vil vassdraget bli langt mer attraktivt i sportsfiskesammenheng.

Babylonvatn, Matstuvatn og Stakkenden bør i utgangspunktet forbeholdes innlandsfisk. Dette for å unngå konflikter når det gjelder utnyttelsen av de tette bestandene av stasjonær ørret som finnes i disse innsjøene. Det vises her til fiskeforskriftene for Nordland der det er bestemt at det med unntak av i juni måned er forbudt å fiske med garn i vatn der det går anadrome laksefisk.

Før eventuelle tiltak settes i gang bør grunneierne langs vassdraget organisere seg i et felles grunneierlag. Videre bør det selges fiskekort slik at allmennheten får adgang til fisket. Organisering og kortsalg er en forutsetning dersom det offentlige skal gi økonomisk støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til ulike biotopforberedende tiltak.

Til slutt må det nevnes at Hestadvassdraget vurderes i verneplan 4 for vassdrag og at det derfor ikke kan settes i gang omfattende tiltak i vassdraget før dette er klarert med myndighetene.

3.9. HEMNES

29. Leirvikelva

Innledning

Leirvikelva munner ut i Leirvika på vestsida av Sørfjorden/Elsfjorden ca. 8 km sør-vest for Hemnesberget (se kart fig. 41). Utløpet har følgende kartreferanse: 1927-3 33WVP319423. Nedslagsfeltet er ca. 21 km². Fisken kan gå ca. 750 m opp i elva til en foss. Det fiskes lite og det lille som tas av anadrome laksefisk er sjøørret. Grunneierne er ikke organisert, og det blir heller ikke solgt fiskekort. Vassdraget ble bonitert den 25.07.89 på middels vannføring. Det ble ikke foretatt el-fiske.

Bonitering

Ca. halvparten av den delen av elva som er tilgjengelig for oppvandrende fisk er påvirket av flo og fjære. Denne strekningen har derfor dårlige gyte- og oppvekstforhold for anadrome laksefisk (tabell 48). Fra grensen for tidevannspåvirkning til fossen som stopper fiskens gang er elva godt til meget godt egnet for gyting- og oppvekst med større vannhastighet og mer grovkornet bunn enn lenger ned. Elva ble bonitert et stykke forbi fossen som stopper fiskeoppgangen, men boniteringsresultatene fra omr. C-D er ikke tatt med i denne rapporten.

Tabell 48.

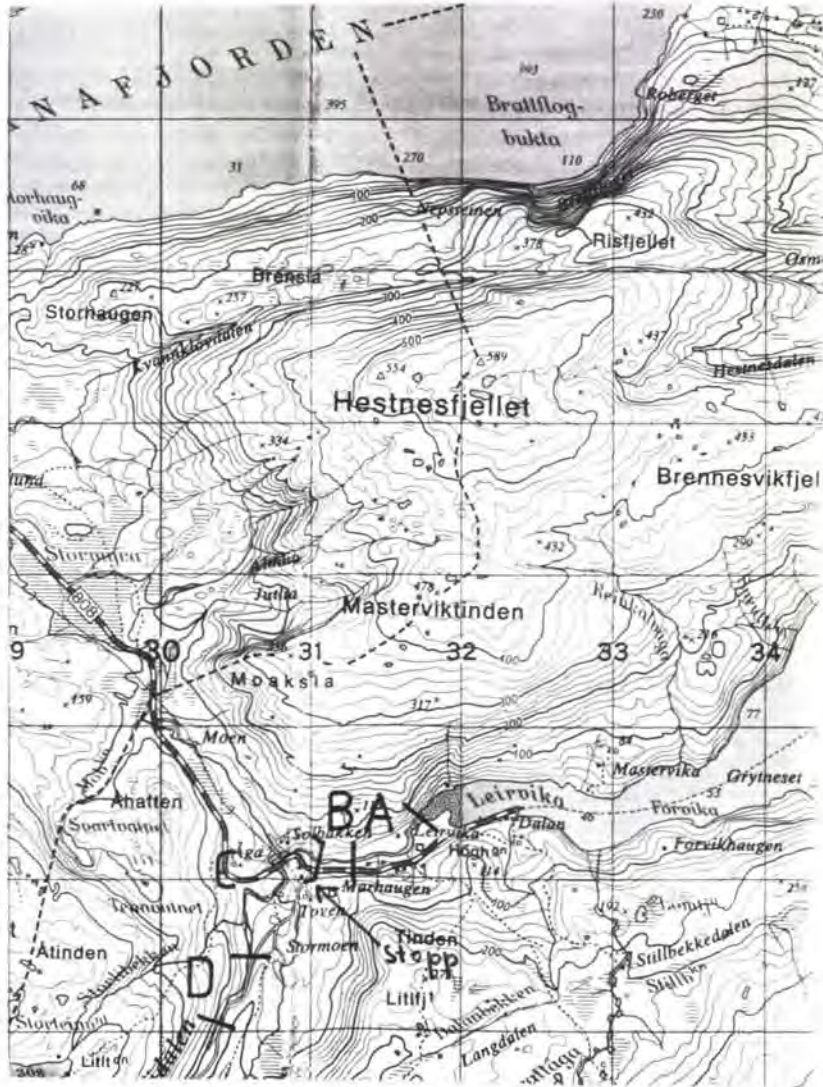
Bonitering av Leirvikelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	500	12500	GG/LS	L/M	30/50	-	U/D	D	middels
B	250	3750	GG/LS/MS/SS	S	30/100	-	G	MG	middels
Tot.	750	16250	-	-	-	-	-	-	-

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Bare en kort strekning (750 m) av Leirvikelva er tilgjengelig for oppvandrende fisk. Halvparten av strekningen er dessuten påvirket av flo og fjære. Produksjonspotensialet for smolt er derfor lite. Det ble ikke foretatt el-fiske i forbindelse med undersøkelsen, men bygdefolk mener at det lille som tas av anadrome laksefisk er sjøørret.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i den sjørret-/lakseførende delen av Leirvikelva beregnet til ca. 500 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 100 sjørret (og laks).

Figur 41.
Kart over Leirvikelva med boniterte områder (A-D) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

3.10. NESNA

30. Longsetelva

Innledning

Longsetelva munner ut på østsida av Litsjona ca. 6 km nord-øst for tettstedet Nesna (se kart fig. 42). På de nederste 5–6 km renner elva gjennom et stort brakkvannsområde (Skogsleira) som er et viktig rasteområde for våtmarksfugl. Utløpet av Longsetelva har følgende kartreferanse: 1827–2 33WVP152487. Kartblad 1827–1 og 1927–4 dekker de øvre delene av elva. Nedslagsfeltet er ca. 18 km². Anadrome laksefisk kunne tidligere gå ca. 9 km opp i elva (medregnet Skogsleira) til en foss. For noen år siden falt en stor stein ned i en kulp i elva. Denne steinen hindrer i følge lokalkjente fiskeoppgangen til de øverste 500 m av elva. Det fiskes lite på lovlig vis, men det foregår visstnok en del tjuvfiske. Det er i hovedsak sjørret som blir tatt. Det meste av fisket foregår i den delen av elva som er påvirket av flo og fjære, dvs. på de nederste 5–6 km. Grunneierne langs utløpsosen skal organisert i et eget grunneierlag, men det selges ikke fiskekort. Longsetelva ble bonitert og el-fisket den 03.08.89 på liten vannføring.

Bonitering

På grunn av saltvannspåvirkning regnes selve Skogsleira som uproduktiv med tanke på gyting- og oppvekst for anadrome laksefisk. Store deler av strekning A til ca. 300 m nedstrøms brua der riksveg 805 krysser elva er påvirket av flo og fjære, men trolig lite påvirket av saltvann. Det er derfor regnet med at den strekningen kan produsere en del ørretunger. Gyte- og oppvekstforholdene mellom grensen for flo og fjære og fossen som tidligere var endepunkt for fiskeoppgangen har gode til meget gode strøm og bunnforhold med tanke på gyting og oppvekst (tabell 49). I følge bygdefolk har strekningen mellom utløpet i sjøen og brua der riksvegen krysser de beste og mest populære fiskeplassene.

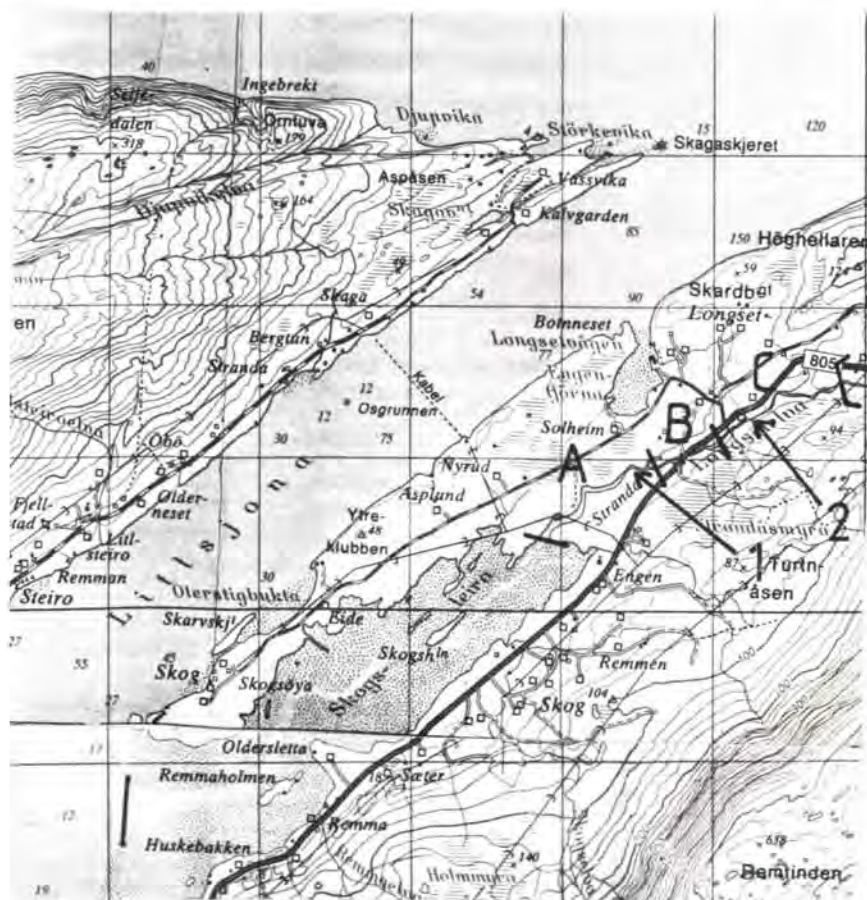
Tabell 49.

Bonitering av Longsetelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	1000	20000	-	L/M	-	-	U/D	D	gode
B	500	7500	G/GG/LS	L/M	50/100	-	MG	MG	gode
C	1100	8800	GG/LS/MS/SS	S	40/150	1	G	MG	middels
Tot.	2600	36300	-	-	-	1	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner, i alt 550 m² (se kart fig. 42). Totalfangsten ble 29 ørretunger (tabell 50). I tillegg rømte et stort antall fisk (ca. 70 stk.). Alle aldersgrupper av ørretunger var representert i fangsten. Dersom det tas hensyn til det store antallet fisk som rømte tyder el-fisket på at tettheten av ungfisk i elva er god. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Figur 42.
Kart over Longsetelva med el-fiskestasjoner (1–2) og boniterte områder (A–C) inntegnet.
Målestokk 1: 50 000.

Tabell 50.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Longsetelva den 03.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	300	Sa/G	L	20/60	0	0	0	1	19	6.3	
2.	250	MS/SS	M/S	20/130	0	0	0	0	9	3.6	
Tot.	550	-	-	-	0	0	0	1	28	5.1	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Longsetelva er det eneste vassdraget i Nesna kommune med en viss oppgang av anadrome laksefisk. Under el-fisket ble det bare funnet ørretunger. Dette sammen med uttalelser fra bygdefolk viser at Longsetelva er et typisk sjøørretvassdrag. Laks opptrer bare sporadisk. Ca. 2/3 av den sjøørretførende delen av Longsetelva er påvirket av flo og fjære og har derfor dårlige gyte- og oppvekstforhold selv om større ørretunger trolig kan utnytte dette område. Resten av elva opp til fossen som tidligere var endepunkt for oppgangen har derimot tildels meget gode gyte- og oppvekstforhold. Under el-fisket rømte det mye fisk. Dette kan skyldes dårlig effekt på apparatet (svake batterier?). Dersom det tas hensyn til antall rømte fisk tyder el-fiskeresultatene på at Longsetelva har god tetthet av ørretunger.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Longsetelva opp til fossen beregnet til ca. 1600 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst på ca. 300 sjøørret.

Aktuelle tiltak:

Det ville vært en fordel at alle grunneierne langs den sjøørretførende delen av elva organiserte seg i et grunneierlag, og ikke som i dag da bare grunneierne langs utløpsosen er organisert. Organisering og fiskekortsalg er forutsetning for å få offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til biotopforberedende tiltak i vassdraget.

For noen år siden falt en større stein ned i en kulp i elva. Denne steinen er til hinder for fiskeoppgangen og bør derfor fjernes slik at fisken får adgang til strekningen (500 m) videre opp til fossen.

3.11. LURØY

31. Vollaelva

Innledning

Vollaelva kommer fra Skolvatnet, renner sørover og munner ut på østsida Kvarøyfjorden ved Korsvik (se kart fig. 43). Utløpet av Vollaelva har følgende kartreferanse: 1827-1 33WVP152765. Kartblad 1828-2 dekker øvre del av vassdraget. Nedslagsfeltet er ca. 5 km². Anadrome laksefisk kan gå helt opp til Skolvatnet på gunstig vannføring. Total strekning tilgjengelig for "sjøfisk" blir dermed ca. 4 km. Av dette utgjør den flo og fjærepåvirkete delen ca. 800 m og Skolvatnet ca. 600 m. Restrerende elvestrekning på 2.6 km regnes som produktiv og utgjør den delen av elva som ble bonitert.

Vassdraget er en del forurenset (landbruk og kloakk). I følge lokalkjente ble det tatt vannprøver i Skolvatnet i 1986. Analysene viste at vatnet er surt, men det er uklart om vatnet er så surt at det går utover ørretens rekruttering. Det fiskes svært lite. Det lille som tas av anadrome laksefisk er sjøørret. Grunneierne er ikke organisert og det selges ikke fiskekort. Det hevdes at Innerelva som munner ut ca. 250 m sør-øst for Vollaelva er et bedre sjøørretvassdrag. Det er visstnok også i Innerelva det blir fisket, men pga. en misforståelse ble ikke Innerelva tatt med i kartleggingen denne gang. Vollaelva ble bonitert og el-fisket den 04.08.89 på liten vannføring.

Bonitering

De nederste 800 m av Vollaelva er påvirket av saltvann og blir derfor regnet som uproduktiv for anadrome laksefisk selv om eldre fiskunger trolig kan oppholde seg i området i perioder. Vannføringen i elva er til tider svært liten. Med unntak av område B og en ca. 300 m lang strekning ved utløpet av Skolvatnet er elva stilleflytende med finkornet bunn (sand, grus og "slam"). Gyte- og oppvekstforholdene må derfor karakteriseres som under middels vassdraget sett under ett (tabell 51). Under gunstige forhold (regnflom) kan sjøørret gå helt opp i Skolvatnet som er grunt (<2m) og i ferd med å gro igjen av vannvegetasjon. Pr. i dag er ca. 50% av vannarealet gjenvokst. Bunnforholdene i vatnet domineres av gytje og mudder.

Tabell 51.

Bonitering av Vollaelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	300	450	Gjørme/Sa	L	30/-	-	U/D	D	dårlige
B	1000	1500	G	M	30/50	1	G	G	dårlige
C	1300	1950	G	L	30/70	-	G	G	dårlige
Tot.	2600	3900	-	-	-	1	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på en stasjon (se kart fig. 43). Avfisket areal var 100 m². På grunn av dårlig effekt på el-apparatet ble fangsten svært liten, bare en ørret (tabell 52).

Figur 43. Kart over Vollaelva med el-fiskestasjon (1) og boniterte områder (A-C) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 52.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Vollaelva den 04.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	100	Sa	L	20/40	0	0	0	0	1		1.0

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Vollaelva er et lite vassdrag og må med en gjennomsnittlig bredde på ca. 1.5 m nærmest betegnes som en bekk. Dessverre fungerte el-apparatet svært dårlig og el-fisken måtte derfor avsluttes før planen. Dette er grunnen til at det bare ble fanget bare en ørretunge. I følge bygdefolk fiskes det svært lite i Vollaelva. Det lille som blir tatt av anadrome laksefisk er sjøørret. Innerelva som munner ut ca. 250 m sørøst for Vollaelva skal derimot ha en brukbar bestand av sjøørret. Det er visstnok i Innerelva det fiskes og ikke i Vollaelva.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Vollaelva beregnet til ca. 180 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på ca. 40 sjøørret. I tillegg kommer produksjonen i Skolvatnet som trolig benyttes som oppvekstområde for en del større ørretunger.

Aktuelle tiltak:

På grunn av vassdragets begrensede størrelse og lave produksjonspotensiale vil det neppe være aktuelt å sette i gang omfattende tiltak. Det er mulig at enkle tiltak i elva vil kunne lette fiskeoppgangen til Skolvatnet. Dette må i såfall utredes nærmere.

Dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks. gjennom fiskefondet) til biotopforbedrende tiltak er det en forutsetning at grunneierne langs vassdraget slår seg sammen og danner et felles grunneierlag og at det videre blir solgt fiskekort slik at allmennheten kan få adgang til fisket.

3.12. RANA

32. Dalselva

Innledning

Dalselva kommer fra Store Akersvatn, renner nord-vestover og munner ut på sørsida av Ranafjorden ca. 12 km utenfor munningen av Ranaelva (se kart fig. 44). Utløpet av Dalselva har følgende kartreferanse: 1927-1 33WVP545483. Kartblad 1927-2 dekker den øvre delen av vassdraget (nedenfor Akersvatnet). Dalselva har et nedslagsfelt på ca. 110 m². Anadrome laksefisk kan gå ca. 1 km opp i elva til en foss. I følge bygdefolk var Dalselva tidligere ei brukbar lakseelv. Det hevdes at detonerer av sprengstoff i elva like etter krigen (-46) ødela fiskebestanden. Like stor om ikke større betydning for fiskebestanden har nok reguleringen av vassdraget hatt. Reguleringen av Akersvatnet med overføring av store deler av nedslagsfeltet til kraftstasjonen ved Mofjellet (Mo i Rana) har redusert vannføringen i Dalselva svært mye. I dag blir det fisket ubetydelig i elva. Grunneierne langs elva er ikke organisert og det blir ikke solgt fiskekort. Vassdraget ble bonitert og el-fisket den 05.08.89 på liten vannføring.

Bonitering

De nederste 600-700 m av elva er påvirket av flo og fjære (se kart fig. 44). Det meste av denne strekningen er trolig også saltvannspåvirket og regnes derfor som uproduktiv når det gjelder produksjon av anadrome laksefisk. Fra flomålet og ca. 150 m oppover renner elva stri over berg (tabell 53). De siste 100 m opp til fossen som stopper fiskens gang består stort sett av 3 kulper. Ungdom som stod og fisket påstod at de tidligere hadde sett laksesmolt på utvandring i kulpen.

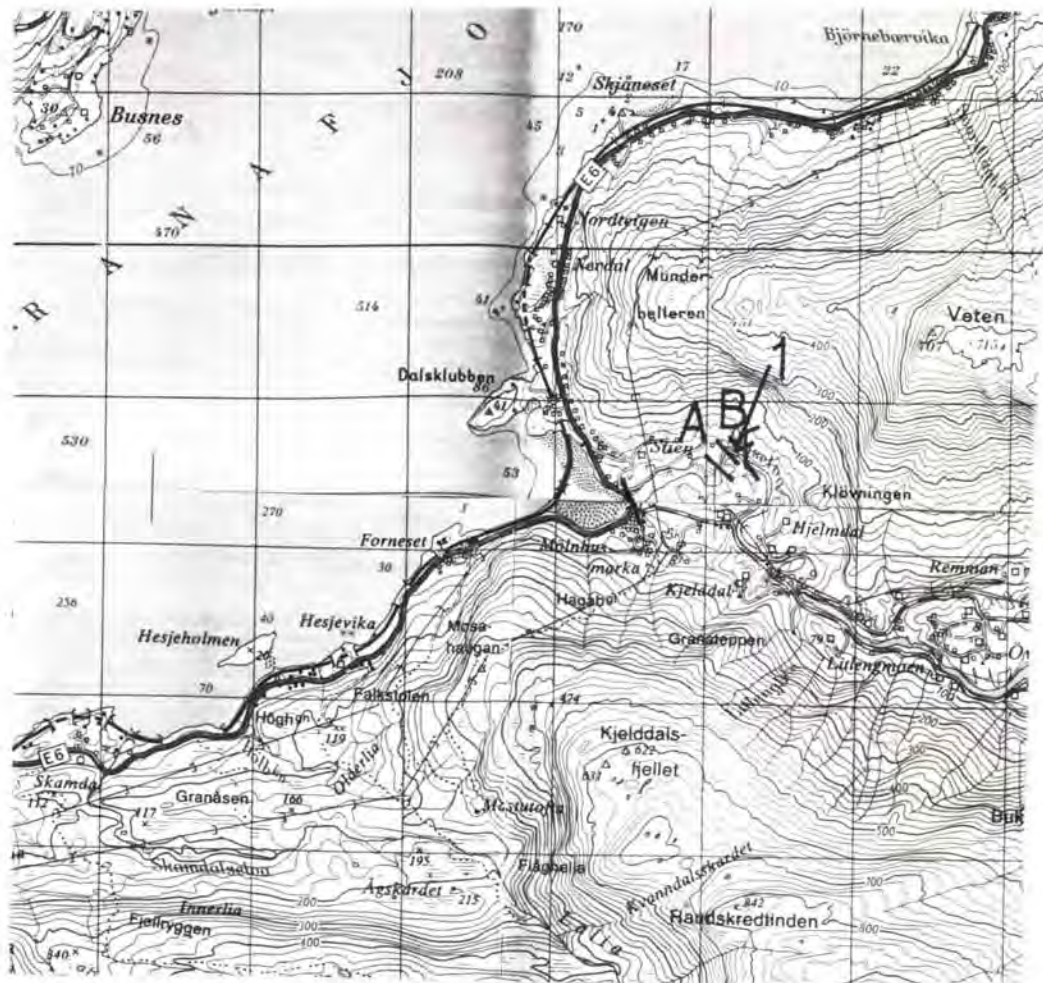
Tabell 53.

Bonitering av Dalselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	150	750	B	Si	40/40	-	U	U/D	dårlige
B	100	2000	MS/SS/B	S/Si	100/200	1(3)	D	D/G	gode
Tot.	250	2750	-	-	-	1(3)	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på en stasjon (se kart fig. 44). Avfisket areal var 150 m². Fangsten bestod utelukkende av ørretunger, 8 stk. (tabell 54). Alle årsklasser av ørretunger var representert i fangsten. Forholdene for el-fiske var vanskelige (dypt?). Resultatene tyder likevel på at tettheten av ørretunger er under middels. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Figur 44.
Kart over Dalselva med el-fiskestasjon (1) og boniterte områder (A-B) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 54.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Dalselva den 05.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middeldyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	150	GG/LS/MS/SS	M/S	40/90	0	0	0	1	7		4.7

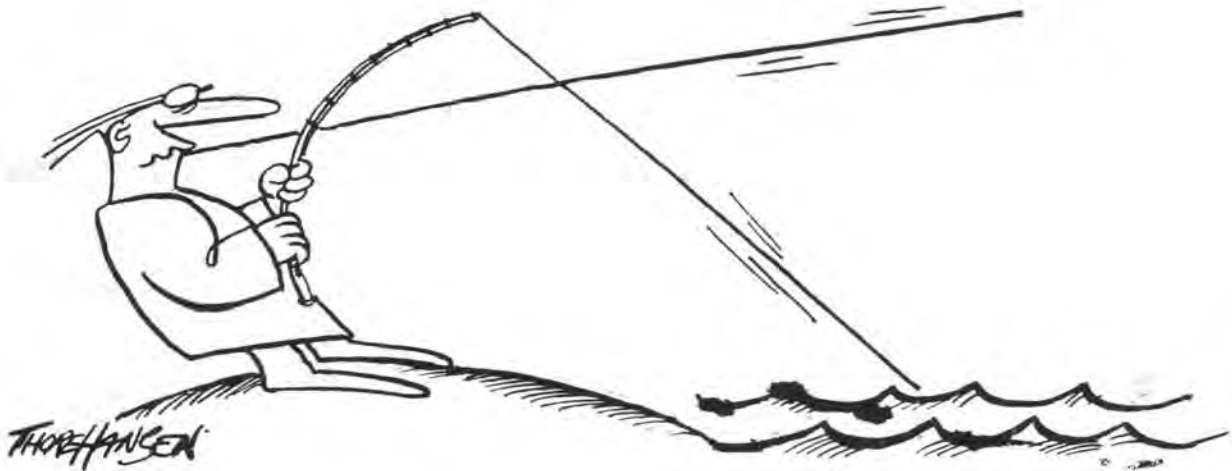
Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Bare strekningen mellom flomålet og fossen som stopper fiskens gang regnes som produktiv når det gjelder gyting og oppvekst for anadrome laksefisk. Det meste av strekningen har imidlertid dårlige gyte- og oppvekstforhold med stri strøm og bunn av blokk og berg. På de siste 100 meterne før fossen danner elva 3 kulper som gir standplasser for større fisk. Under el-fisket ble det bare funnet ørret. Dette tyder på ørret/sjøørret er dominerende art i dag.

På grunn av de naturgitte forhold (kort strekning) og sterkt redusert vannføring pga. reguleringen vil aldri Dalselva kunne få noen stor produksjon av anadrome laksefisk. På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet beregnet til ca. 40 smolt/år. Dette vil kunne gi grunnlag for en samlet årlig fangst i elv og sjø på ca. 10 sjøørret (og laks).

Aktuelle tiltak:

Den lakse- og sjørretførende delen av Dalselva er svært kort. I tillegg har reguleringen ødelagt mye. Det vil vel derfor neppe være aktuelt å gjennomføre spesielle tiltak for å bedre fiskeproduksjonen i elva.

33. Sletterelva

Innledning

Sletterelva munner ut på nordsida av Ranafjorden ca. 1 mil utenfor munningen av Ranaelva (se kart fig. 45). Utløpet av Sletterelva har følgende kartreferanse: 1927-1 33WVP523543. Nedslagsfeltet er ca. 27 m². Anadrome laksefisk kan gå ca. 5.5 km opp i elva til en foss ved Forsmoen. I følge bygdefolk har elva en god bestand av sjøørret. Det antas at det i gjennomsnitt tas 200-300 fisk pr. sesong. I tillegg foregår det en del tjuvfiske. Grunneierne langs Sletterelva er ikke organisert og det blir ikke solgt fiskekort. Vassdraget ble bonitert og el-fisket 06.08.89 på liten vannføring.

Bonitering

Elva fra utløpet i sjøen til fossen ved Forsmoen er ganske ensartet. Dette er grunnen til at hele strekningen er slått sammen til et bonitert område (tabell 55). Strømstyrken varierer stort sett fra lav til middels. Dominerende bunnsbunnsstrat er sand og grus. Unntaket er de øverste 100 m opp mot fossen som har sterkere strøm og grovere substrat. Elva har flere standplasser for større fisk i form av to typiske kulper og flere dypere partier. Den største kulpene ligger ca. 30 m ovenfor brua der riksvegen krysser elva like før utløpet. Kulp nr. 2 er lokalisert rett under fossen som stopper fiskeoppgangen. Kulpene og de dypere partiene i elva skaper gode fiskeplasser.

De nedre deler av Dalbekken og Stillbekken har grusbunn og blir trolig benyttet som gytebekker for en del av sjøørretbestanden i vassdraget. Disse bekkene ble ikke bonitert og er derfor ikke tatt med ved beregningen av produksjonspotensialet.

Tabell 55.

Bonitering av Sletterelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	5600	56000	Sa/G	L/M	30/100	2	G	D/G	middels

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner, i alt 300 m². Fangsten ble tilsammen 44 ørretunger (tabell 56). Bare yngel eldre enn 0+ ble fanget. Resultatet av el-fisket tyder på at tettheten av ørretunger i Sletterelva er god. Fisken ble ikke lengdemålt.

Figur 45.
Kart over Sletterelva med el-fiskestasjon (1) og bonitert område (A) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 56.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Sletterelva den 06.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	100	Sa	L	40/70	0	0	0	0	17	17.0	
2.	200	G/GG/LS	M/S	10/30	0	0	0	0	27	13.5	
Tot.	300	-	-	-	0	0	0	0	44	14.7	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

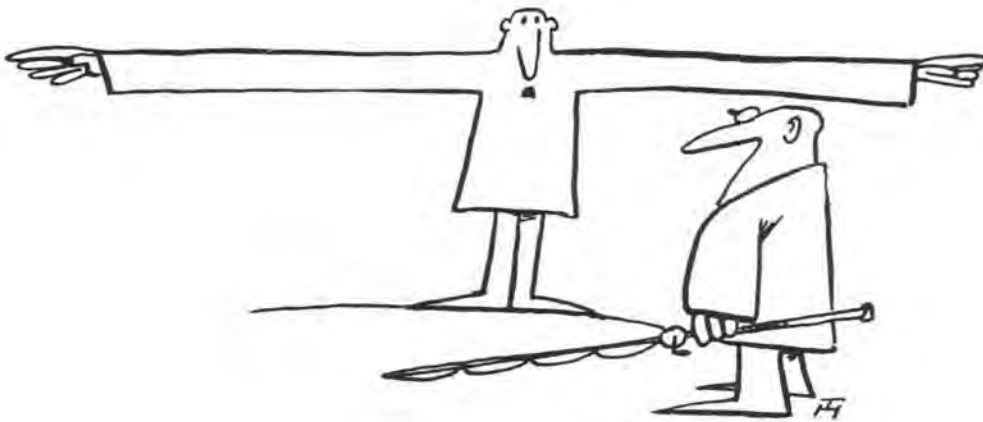
Det meste av den 5.6 km lange strekningen av Sletterelva som er tilgjengelig for anadrome laksefisk har lav til middels strøm med finkornet bunn bestående av sand og grus. Slike forhold favoriserer normalt ørret foran laks. Under el-fisket ble det utelukkende fanget ørretunger. Dette sammenholdt med opplysninger om at det tas 200–300 sjøørret pr. sesong viser at Sletterelva er et typisk sjøørretvassdrag. El-fisket som gav bra fangst pr. arealenhet tyder på at tettheten av ørretunger i Sletterelva god. Fra naturens side er fiskemulighetene i elva middels gode med flere kulper/dype partier som skaper standplasser for større fisk.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Sletterelva opp til fossen som stopper fiskens gang beregnet til ca. 2800 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på ca. 600 sjøørret. Det beregna produksjonspotensialet stemmer bra med at det anslagsvis tas 200–300 sjøørret pr. sesong i selve Sletterelva.

Aktuelle tiltak:

Grunneierne langs elva bør organisere seg i et felles grunneierlag. Videre bør det selges fiskekort slik at allmennheten får adgang til fisket. Dette er en forutsetning dersom det skal gis offentlig støtte (f.eks gjennom fiskefondet) til ulike tiltak i vassdraget.

Det meste av elva har finkornet bunn (sand og grus) som gir dårlige skjulmuligheter. Utlegging av større stein på enkelte plasser i elva vil kunne bedre dette forholdet og skape skjul og standplasser for fisken.

34. Daloselva

Innledning

Daloselva munner ut ved Dalosleira innerst i Utskarpen en sidearm til Ranafjorden (se kart fig. 46). Utløpet av Daloselva har følgende kartreferanse (M-711 kart): 1927-4 33WVP356531. Nedslagsfeltet er ca. 8 km². Anadrome laksefisk kan gå omlag 4.7 km opp i elva. I følge bygdefolk går det opp en del sjørret. Det fiskes lite. Grunneierne langs vassdraget er ikke organisert og det selges ikke fiskekort. Daloselva ble bonitert og el-fisket den 06.08.89 på liten vannføring.

Bonitering

Flo og fjære virker ca. 400 m opp fra munningen til 100 m ovenfor nederste bru (se kart fig.46). Dette området har liten betydning som gyte- og oppvekstområde for sjørret på grunn av saltvannspåvirkning. På det meste av strekningen videre oppover til Brattdalsosen renner elva gjennom dyrkamark. Med unntak av et ca. 200 m langt strykliknende parti med steinbunn (omr. B) ved Bakken er elva på denne strekningen forholdsvis stilleflytende med sand og grus som dominerende bunnsstrat (tabell 57). De siste 1200 meterne av elva opp til der fisken stopper har sterkere strøm og forholdsvis grovkornet bunn (stor stein og berg). Elvas begrensede størrelse med lange, forholdsvis stilleflytende partier og finkornet bunn favoriserer normalt ørret foran laks.

Tabell 57.

Bonitering av Daloselva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Opp- vekst	Fiske- muligh.
A	1800	16200	Sa/G	L	50/100	-	D	G	gode
B	200	600	MS/SS	S	40/70	-	G	MG	dårlige
C	1500	10500	Sa	L	50/90	-	D/G	D/G	middels
D	1200	4800	MS/SS/Be	S	20/60	1	G	G	dårlige
Tot.	4700	32100	-	-	-	1	-	-	-

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 2 stasjoner (se kart fig. 46). Totalt avfisket areal var 400 m² og fangsten ble 50 ørretunger (tabell 58). Det ble ikke fanget årsyngel (0+), men både 1+ og eldre ørretunger var representert i fangsten. Resultatet av el-fisket tyder på at tettheten av ørretunger i Daloselva er god. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Tabell 58.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Daloselva den 05.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	200	Sa/B	L	30/70	0	0	0	0	15		7.5
2.	200	LS/MS/SS/B	M	20/50	0	0	0	0	35		17.5
Tot.	400	-	-	-	0	0	0	0	50		12.5

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

Under el-fisket ble det bare fanget ørretunger. Dette viser at ørret er dominerende art og at laks trolig ikke gyter i Daloselva. Uttalelser fra bygdefolk som mener at det som tas av anadrome laksefisk er sjøørret stemmer overens med dette. Store deler av Daloselva har dessuten lav vannhastighet med sand og grus som dominerende bunnsstrat. Disse forholdene favoriserer ørretunger foran laksunger som normalt er knyttet til høyere vannhastighet og grovere bunn. Resultatet av el-fisket tyder på at tettheten av ørretunger i Daloselva er god. Elva har få større kulper, men flere dypere partier som kan fungere som standplasser for større fisk og dermed gir gode fiskemuligheter.

På grunnlag av boniteringen er produksjonspotensialet i Daloselva beregnet til ca. 1600 smolt/år, som vil kunne gi grunnlag for en årlig samlet fangst i elv og sjø på ca. 300 sjøørret (og laks).

Aktuelle tiltak:

Grunneierne i vassdraget bør organisere seg i et felles grunneierlag. Dette vil kunne gi grunnlag for å gjennomføre felles tiltak i elva og åpne for fiskekortsalg.

35. Aurelva

Innledning

Aurelva munner ut på Sørsida av Sørfjorden en sidearm til Sjonafjorden (se kart fig. 46). Bygda Utskarpen ligger ca. 5 km øst for Aurelva. Utløpet av Aurelva har følgende kartreferanse (M-711 kart): 1927-4 33WVP308316. Nedslagsfeltet er ca. 14 km². I dag stopper fiskeoppgangen under en demning ca. 200 m opp fra munningen, mens fisken tidligere kunne gå opp til Karihøla omlag 500 m fra utløpet. Demningen er anlagt for å gi vannforsyning til Rana laksefiskeforenings klekkeri. Dette klekkeriet klekker ut laksyngel av Ranastammen som er utryddingstruet pga. lakseparasitten *Gyrodactylus Salaris*.

I "gammel" tid ble det i Aurelva i tillegg til sjøørret tatt en og annen smålaks. Etter utsagn fra lokalkjente fiskes det overhodet ikke lenger i Aurelva. På begynnelsen av 1970-tallet skal det ha blitt satt ut ca. 2000 sjøørretsmolt i vassdraget (Karihøla). Grunneierne langs elva er ikke organisert, og det selges ikke fiskekort.

Elva ble bonitert og el-fisket den 05.08.89 på liten vannføring.

Bonitering

Som nevnt i innledningskapitlet stoppes fiskeoppgangen i dag av en demning ca. 200 m ovenfor munningen. Vassdraget er derimot bonitert ca. 1 km (tabell 59). På de nederste 150 m (nedenfor brua) er elva småkulpete og stri. De neste ca. 400 m (Aurelva/Farmannsåga) har middels strøm og grov grus/liten stein som dominerende bunnsstrat. De øverste 200 m av Farmannsåga opp til første fossen er stri med bunn av berg. Unntaket er de siste 30 m under fossen som har roligere strøm og grusbunn. De nederste 200 m av sideelva Inderelva opp til første foss har forholdsvis sterk strøm med bunn av grov grus og liten stein.

Tabell 59.

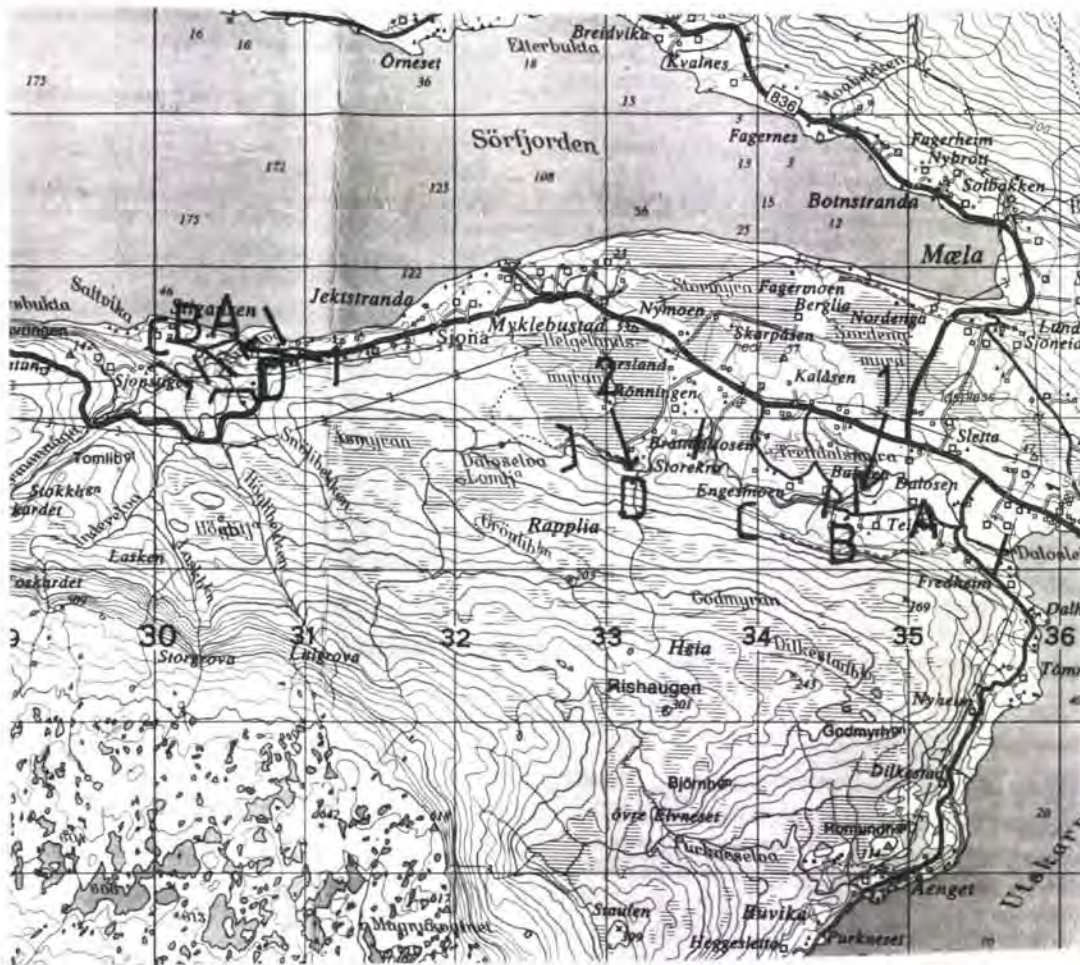
Bonitering av Aurelva med hensyn på gyte- og oppvekstforhold for laks og ørret. Tallet til venstre under dybde angir middel-dyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: Sa(sand), G(grus), GG(grov grus), LS(liten stein), MS(middels stein), SS(stor stein), B(blokk), Be(berg), L(lav), M(middels), S(sterk), Si(stri), U(uegnete), D(dårlige), G(gode), MG(meget gode).

Omr. (m)	Lengde (m ²)	Areal	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Større kulper	Gyting	Oppvekst	Fiske-muligh.
A	500	5000	GG/LS/MS	M/S	40/200	1	MG	MG	gode
B	200	1600	GG/LS	M	40/200	2	MG	MG	gode
C	200	1200	Be	Si	40/60	1	U	D	dårlige
D	200	600	GG/LS	S	40/70	2	G/MG	G/MG	middels
Tot.	1100	8400	-	-	-	6	-	-	-

(Ca. 200 m av elva ligger nedenfor demningen)

Ungfiskregistrering

Det ble el-fisket på 1 stasjon rett oppstrøms den nederste brua (se kart fig. 46). Avfisket areal var 200 m², og fangsten ble 12 ørretunger (tabell 60). All fisk var ettåringer (1+) eller eldre. For å si noe sikkert om tettheten av ørretunger i elva burde flere stasjoner vært avfisket. Resultatet tyder imidlertid på at yngeltettheten er noe under middels. Fangsten ble ikke lengdemålt.

Figur 46.
Kart over Daloselva og Aurelva med el-fiskestasjoner (1-2) og boniterte områder (A-D) inntegnet. Målestokk 1: 50 000.

Tabell 60.

Beskrivelse av el-fiskestasjoner og fangst av laks- og ørretunger ved en omgang el-fiske i Aurelva den 05.08.89. L+Ø pr. 100 m² er antall laks- og ørretunger (>0+) pr. 100 m². Tallet til venstre under dybde viser middeldyp og tallet til høyre maks-dyp. Forkortelser: 0+(årsyngel), 1+(ettåringer), E(>1+). Andre forkortelser, se boniteringstabellen.

Stasj.	Areal (m ²)	Bunn	Strøm	Dybde (cm)	Laks			Ørret			L+Ø pr. 100 m ²
					0+	1+	E	0+	1+	E	
1.	200	G/GG/LS	M	10/30	0	0	0	0	12	6.0	

Diskusjon/produksjonspotensiale/tiltak

På grunn av demningen som er anlagt for å forsyne Rana laksefiskeforenings klekkeri med vann, kan fisken i dag bare gå ca. 200 m opp i Aurelva, mens den tidligere kunne gå ca. 500 m. Klekkeriet klekker ut laksyngel av Ranastammen og har derfor en viktig oppgave i forsøket på å redde Ranalaksen som regnes som utryddingstruet pga. lakseparasitten Gyrodactylus Salaris.

Den strekningen av Aurelva som i dag er tilgjengelig for oppvandrende fisk (ca. 200 m) er så kort at det ikke har noen hensikt å regne ut produksjonspotensialet for smolt. Resultatet av el-fisket samt uttalelser fra lokalkjente tyder imidlertid på at det fremdeles går opp en og annen sjørret i elva.

4. SAMMENDRAG/DISKUSJON

Rapporten tar for seg 35 småvassdrag på Helgeland med oppgang av anadrome laksefisk (laks, sjøørret eller sjørøye). Formålet med undersøkelsen kan deles inn i flere punkter. De viktigste er: kartlegge utbredelsen av laks, sjøørret og sjørøye, gi et grovt anslag på produksjonspotensialet for anadrome laksefisk i de ulike vassdragene, registrere fiskemuligheter, kartlegge kultiveringsbehov og foreslå tiltak for å øke fiskeproduksjonen og bedre fiskemulighetene. Dette vil gi grunnlag for en best mulig forvaltning av fiskebestandene og komme offentlige myndigheter, grunneiere, sportsfiskere, turistnæring og andre potensielle brukere av vassdragene til nytte.

For å nå målet med undersøkelsen ble gyte- og oppvekstmulighetene for anadrome laksefisk i det enkelte vassdrag kartlagt (bonitering). I 28 av 35 vassdrag ble det fisket med elektrisk fiskeapparat (el-fiske) på en eller flere stasjoner. På grunnlag av boniteringen ble det foretatt en grov beregning av produksjonspotensiale for smolt. Tabell 61, og tabell 62 gir et sammendrag av resultatene.

I 12 av vassdragene ble det funnet laksunger under el-fisket (tabell 61), men bare i 5 av disse ble det registrert to eller flere årsklasser av laksunger (årsyngel, fjorårsyngel eller eldre yngel). Årviss gyting av et minimum antall laks er en betingelse dersom det enkelte vassdrag skal kunne sies å ha en levedyktig stamme av laks. I tillegg til i de vassdragene der det ble funnet to eller flere årsklasser med laksunger, tyder uttalelser fra lokalkjente på at 4 vassdrag til også har levedyktige stammer av laks. Ut i fra dette vil vi klassifisere følgende av de undersøkte vassdragene som lakseførende: Hornelva, Fiskaroselva, Bogelva, Storelva i Tosbotn, Langfjordelva, Hestdalselva, Halsaelva, Aunelva og Bardalselva.

Mange av de undersøkte vassdragene har små, lavtliggende nedslagsfelt og dermed liten og ustabil vannføring om sommeren. I disse vassdragene vil fisken vanligvis være avhengig av innsjøer eller større kulper der den kan stå fra oppvandring til gyting på elva. Dersom et lite vassdrag ikke har brukbare kulper eller innsjøer vil fisken måtte gå opp i elva like før gytetida i forbindelse med en flom (Halvorsen og Kristoffersen 1989). Mye tyder dessuten på at en god del av laks- og ørretungene vokser opp i innsjøene. Dette gjelder spesielt i vassdrag der elvestrekningene har finkornet bunn med dårlige skjulmuligheter. Her vil yngelen ofte vandre fra innløps- og utløpselvene og ut i innsjøen etter en eller to somre. Slike vassdrag har dessuten ofte de beste gyteplassene i overgangen mellom innsjø og elv. Yngelen har derfor bare en kort strekning å vandre til innsjøen. For mer utfyllende opplysninger om biologien til laks, sjøørret og sjørøye i Nord-Norge vises det forøvrig til Ottar nr. 2 1991.

Det er foreløpig gjort svært få forsøk på å beregne hvor mye laks- og ørret-/sjøørretunger som vokser opp i en innsjø og videre hvor stor andel av vassdragets smoltproduksjon en eventuell innsjø vil stå for. Ved prøvefiske i Jægervatnet i Troms med en utvidet Jensen-serie (inkl. 16 mm) ble det funnet noen få laksunger (Pedersen og Kristoffersen 1989). Et fåtall laksunger ble også funnet på garn med 16 mm maskevidde under prøvefiske i Lillevatnet (Sagelva) i Hamarøy, Nordland (Sæter 1990 B). Dersom man skal fange laksunger i innsjøer bør det imidlertid brukes mindre maskevidder enn 16 mm.

Det er lite som tyder på at noen av de vassdragene som er undersøkt i denne rapporten produserer sjørøye av betydning. Dersom dette skal undersøkes nærmere må innsjøene prøvofisjes. Et prøvofiske med småmaska garn vil også kunne gi informasjon om en eventuell produksjon av laksunger i innsjøene.

Som det framgår av tabell 62 ble det totalt i de 35 vassdragene, bonitert en elvestrekning på 113 km som tilsvarer et areal på ca. 1 200 000 m². Produksjonspotensialet på dette arealet ble anslått til ca. 60 000 smolt av sjørøret og laks. Dette er sannsynligvis minimumstall, i tillegg kommer en ikke beregnet produksjon av smolt i innsjøer. En betydelig usikkerhet i dette tallet for antatt smoltproduksjon er hvor stor del av ørretyngelen i de enkelte vassdrag som egentlig smoltifiserer. I denne rapporten har vi antatt at det meste av ørretyngelen smoltifiserer og blir til sjørøret i vassdrag der vi fant få eller ingen "bekkørret", dvs. ørret med lengder på over ca. 18 cm.

Tallene i avsnittet foran tilsvarer en gjennomsnittlig produksjon på ca. 4.8 smolt/100 m². Dersom det regnes med at 20 % av smolten gjenfanges som voksen fisk (Gjøvik 1982) vil ca. 60 000 smolt kunne gi en totalfangst i elv og sjø på ca. 12 000 sjørøret og laks.

For laks har det vært vanlig å regne med at ca. 20 % av fangsten tas i elv og resten i sjø. For sjørøret er andelen som tas i elv betydelig større, trolig 40–50 %. Ved en gjennomsnittsvekt pr. fisk på 1 kg vil totalvekta på fangsten (elv+sjø) bli 12 tonn. I de fleste av de undersøkte vassdragene dominerer sjørøret. Dersom en regner med at 40 % av fangsten tas i elva tilsvarer dette ca. 5 000 fisk (5 tonn). Produksjonstallene er usikre, men de illustrerer i alle fall hvilken størrelsesorden potensialet representerer. Til sammenligning kan nevnes at det i et kjent laksevassdrag som Saltdalselva i perioden 1973–1976 ble tatt mellom 5 og 8 tonn pr. år (Johnsen 1978).

UTMARKSORGANISERING

Undersøkelsen viser at fisket i de aller fleste av de kartlagte vassdragene er dårlig organisert. Bare i 4 av 35 vassdrag har alle grunneierne gått sammen og dannet et felles grunneierlag/elveeierlag (tabell 62). Mangel på organisering fører også til at sportsfisketilbudet for allmennheten i de fleste av vassdragene er dårlig (6 av 35 vassdrag har fiskekortsalg). Grunneierorganisering og fiskekortsalg har mange fordeler både for grunneiere og sportsfiskere. Gjennom organisering er det mye lettere å få til en felles forvaltning av hele vassdraget. Behovet for en skikkelig fangstatistikk i de enkelte vassdrag kan her nevnes spesielt. Vassdragene i Nordland har trolig den dårligste fangsstatistikken i hele Norge, og dette skaper store problemer for forvaltningen.

Nedenfor følger en oppstilling av de viktigste fordelene ved utmarksorganisering:

1. Kan unngå konflikter mellom rettighetshavere og andre brukere av utmarka (salg av fiskekort/jaktkort).
2. Gir mulighet for en kontrollert beskatning av utmarksressursene, felles kultivering, oppsyn og arealplanlegging/arealdisponering.
3. Gir mulighet for næringsvirksomhet i tilknytning til utmarksressursene, f.eks. overnattingstilbud. Likeså felles markedsføring av utmarksprodukter.
4. Utmarkslaget kan være et felles talerør overfor myndighetene i saker som angår deres område, f.eks. ved planer om ulike inngrep o.l.

5. Grunneierorganisering og kortsalg gir større mulighet for å få offentlig veiledning og/eller økonomisk støtte til ulike tiltak i de enkelte vassdrag.

Hvordan går man fram for å danne utmarkslag?

Først må noen ta et initiativ og innkalle grunneierne til et første møte. Dersom det er interesse for å gå sammen om visse saksområder, velges det et interimsstyre som kan utforme et forslag til områdeavgrensning og vedtekter. Deretter holdes et konstituerende møte. Rettledning og hjelp får en ved henvendelse til Nordland skogeierforening (Mosjøen). En kan også kontakte de kommunale innlandsfiskeremnder eller viltremnder, lokale landbrukskontor og fylkesmannens miljøvernnavdeling. Nordland skogeierforening selger jakt- og fiskekortblokker og oppsynskort.

Tabell 61.

Tidspunkt for undersøkelsen, antall el-fiskestasjoner, avfisket areal (m²) og fangst av fisk ved en gangs el-fiske pr. stasjon i de ulike vassdragene.

Kommune	Vassdragsnavn	Dato unders.	Vann-føring	Ant. stasj.	Areal (m ²)	Laks	Ørret	Røye
Bindal	1. Horsbergvassdr.	27.07.89	liten	0	-	-	-	-
"	2. Hornelva	27.07.89	middels	2	700	12	50	0
"	3. Fiskaroselva	27.07.89	liten	2	700	32	82	0
"	4. Bogelva	26.07.89	stor	2	300	0	17	0
Sømna	5. Grøttemselva	22.09.88	liten	2	150	3	30	0
"	6. Røyrmarkelva	28.07.89	middels	3	850	4	349	0
Brønnøy	7. Storelva i Tosbotn	25.07.89	middels+	3	750	0	34	0
"	8. Tilremvassdr. (Vikerelva)	17.08.89	middels	0	-	-	-	-
"	9. Brusjøvassdr.	17.08.89	stor	0	-	-	-	-
"	10. Oppsjøvassdr.	17.08.89	middels	0	-	-	-	-
"	11. Langfjordelva	23.09.88	middels	1	100	8	7	0
"	12. Storfjordelva	29.07.89	middels+	1	300	0	10	0
"	13. Klausmarkelva	29.07.89	middels+	2	200	0	32	0
Vevelstad	14. Vassengvassdr.	31.07.89	middels	2	250	0	13	0
"	15. Almoselva	31.07.89	middels	1	150	0	9	0
"	16. Brødløselva	30.07.89	middels	2	300	0	18	0
Alstahaug	17. Hestdalselva	26.09.88	middels	2	220	25	18	0
"	18. Halsaelva	26.09.88	middels	3	220	7	38	0
"	19. Aunelva	26.09.88	middels	2	160	6	27	0
"	20. Lundselva (Hertenelva)	02.08.89	middels	4	950	0	70	0
Vefsn	21. Vikdalselva	24.07.89	middels	1	340	0	19	0
"	22. Sannaelva i Elsfjorden	24.07.89	liten+	1	360	4	36	0
"	forts.	10.08.90	-	1	400	8	36	0
"	23. Skravlåga	24.07.89	stor	2	760	0	3	0
Leirfjord	24. Dagsvikelva	22.07.89	liten+	2	750	0	16	0
"	25. Nylandselva	22.07.89	middels+	1	240	0	8	0
"	26. Austvikelva	23.07.89	liten+	1	350	1	29	0
"	27. Bardalselva	23.07.89	liten+	1	400	0	37	0
"	forts.	08.11.89	middels+	5	-	1	122	0
"	forts.	15.08.90	-	4	400	0	86	0
Dønna	28. Hestadelva	21.08.89	stor	0	-	-	-	-
Hemnes	29. Leirvikelva	25.07.89	middels	0	-	-	-	-
Nesna	30. Longsetelva	03.08.89	middels	2	550	0	29	0
Lurøy	31. Vollaelva	04.08.89	liten+	1	100	0	1	0
Rana	32. Dalselva	06.08.89	liten	1	150	0	8	0
"	33. Sletterelva	06.08.89	liten+	2	300	0	44	0
"	34. Daloselva	05.08.89	middels	2	400	0	50	0
"	35. Aurelva	05.08.89	middels	1	200	0	12	0
Totalt	-	-	-	62	12000	111	1340	0

Tabell 62.

Sammendrag av resultater fra bonitering, beregning av produksjonspotensiale og registrering av fiskemuligheter. Utbred. er strekning tilgjengelig for anadrome laksefisk pr. i dag (omf. elvestrekninger, tidevannssone og innsjøer). Bonitert strekning= elvestrekninger. Pot. smolt er et grovt anslag på antall smolt som kan produseres på den boniterte strekningen i hver enkelt elv. Smoltproduksjonen i eventuelle innsjøer er ikke tatt med.

Vassdragsnavn	Nedsl. felt (km ²)	Inn-sjø	Utbred. (km)	Bonitert strekn. (km)	Bonitert areal (m ²)	Pot. smolt	Felles org.	Kort-salg
1. Horsbergvassdr.	3.5	ja	0.02	0.02	-	-	-	nei
2. Hornelva	19	nei	3.2	3.2	48 400	2000	ja	ja
3. Fiskaroselva	12	nei	3.0	2.8	24 200	1400	nei	nei
4. Bogelva	53	nei	3.6	3.4	68 000	4700	nei	nei
5. Grøttemselva	20	ja	9.7	7.7	28 800	1800	nei	ja
6. Røyrmærk-/Daelva	30	nei	12.0	7.0	40 000	2800	nei	nei
7. Storelva i Tosbotn	85	nei	3.8	3.8	88 700	3400	ja	ja
8. Tilremvassdr.	4.5	ja	3.8	2.8	7 175	300	nei	nei
9. Brusjøvassdr.	15	ja	8.0	3.2	15 950	1000	ja	ja
10. Oppsjøvassdr.	2.5	ja	2.0	0.6	1 220	40	nei	nei
11. Langfjordelva	20	nei	2.0	2.0	20 000	1000	nei	nei
12. Storfjordelva	26	nei	0.5	0.5	6 000	90	nei	ja
13. Klausmarkelva	40	nei	5.0	5.0	65 100	3000	70%	nei
14. Vassngvassdr.	12	ja	1.6	0.8	4 400	200	nei	nei
15. Almoselva	28	nei	0.5	0.5	10 000	150	nei	nei
16. Brødløselva	16	nei	4.0	4.0	32 100	1500	nei	nei
17. Hestdalselva	25	nei	3.5	3.5	64 200	2500	nei	nei
18. Halsaelva	36	nei	5.1	4.6	96 100	3000	nei	nei
19. Aunelva	25	nei	2.5	1.2	23 150	900	nei	nei
20. Lundselva (Hertenel.)	23	nei	12.8	12.8	101 000	5500	nei	5%
21. Vikdalselva	40	nei	0.7	0.7	10 500	160	nei	nei
22. Sannaelva (Elsfj.)	20	nei	0.9	0.9	5 400	430	nei	nei
23. Skravilåga	22	nei	2.1	2.1	28 400	900	nei	nei
24. Dagsvikelva	18	nei	3.3	3.3	61 750	3300	nei	nei
25. Nylandselva	19	nei	4.7	4.7	54 200	3800	nei	nei
26. Austvikelva	14	ja	4.2	3.4	14 950	700	nei	nei
27. Bardalselva	45	nei	8.3	8.3	72 600	3200	ja	ja
28. Hestadelva	11	nei	0.4	3.2	32 200	2300	nei	nei
29. Leirvikelva	21	nei	0.75	0.75	16 250	500	nei	nei
30. Longsetelva	18	nei	7.0	2.6	36 300	1600	50%	nei
31. Vollaelva	5	ja	4.5	2.6	3 900	180	nei	nei
32. Dalselva	110	nei	0.25	0.25	2 750	40	nei	nei
33. Sletterelva	27	nei	5.6	5.6	56 000	2800	nei	nei
34. Daloselva	8	nei	4.7	4.7	32 100	1600	nei	nei
35. Aurelva	14	nei	0.9	0.9	6 400	440	nei	nei
Totalt	888	-	135	113	1178 195	57655	-	-

5. LITTERATUR

- Berg, M. 1968. Erklæring til skjønnsretten om regulering av Leirelva i Korgen. Notat. DVE. 6 s.
- Berg, M. 1977. Tagging of migrating salmon smolts (*Salmo Salar L.*) in the Vardnes river, Troms, northern Norway. Rep. Inst. Freshw. Res. Drottningholm 56: 5-11.
- Gjøvik, J. A. 1982. Havbeiting med anadrome laksefisk. Stensil. DVE.
- Halvorsen, M. og Kristoffersen, K. 1989. Ungfiskregistrering, bonitering og produksjonspotensiale i vassdrag med anadrome laksefisk i Troms. Del 2. Fylkesm. i Troms, miljøvernavd. Rapp. nr. 19. 132 s.
- Heggberget, T. G. 1976. Elektrisk fiskeapparat – anvendelse i praktisk og vitenskapelig fiskeribiologi. Fagkonferansen – Fisk 1976.
- Johnsen, B. O. 1978. Fiskeribiologiske undersøkelser i de lakseførende deler av Saltdalselva. DVE. Reguleringsundersøkelsene. Rapp. nr. 1 1978. 64 s.
- Ottar nr.2 1991. Laks, sjørret og sjørøye i Nord-Norge.
- Pedersen, T. og Kristoffersen, K. 1989. Ungfiskregistrering, bonitering og produksjonspotensiale i vassdrag med anadrome laksefisk i Troms. Del 1. Fylkesm. i Troms, miljøvernavd. Rapp. nr. 18. 52 s.
- Sæter, L. 1990 A. Prøvegarnfiske, befaring og elektrofiske i vassdrag i Brønnøy kommune 31/7-2/8 og 23/8 1988. Notat. Fylkesm. i Nordland, miljøvernavd. 18 s.
- Sæter, L. 1990 B. Prøvegarnfiske, bonitering og ungfiskundersøkelser i nedre deler av Storvatnvassdraget og Svartvasselva (Hamarøy kommune), august 1988. Notat. Fylkesm. i Nordland, miljøvernavd. 13 s.
- Zippin, C. 1958. The removal method of population estimation. J. Wildl. Mgtm. 22: 82-89.

Utgitte rapporter fra Fylkesmannen i Nordland miljøvern avdelingen

- Nr. 1/88 Vassdragsrapport fra varig vernet vassdrag 151 Drevjavassdraget
- Nr. 2/88 Vassdragsrapport fra varig vernet vassdrag 150 Herring/Fustavassdraget
- Nr. 3/88 Fiskeribiologisk etterundersøkelse i Gjømmervatnet
- Nr. 4/88 Sammendragsrapport fra prosjektet "verneplan I/II vassdrag i Nordland"
- Nr. 5/88 Landbruksforurensning i Nordland - årsrapport 1987
- Nr. 6/88 Oversikt over de eksisterende naturfaglige data i de foreslåtte verneplan IV-vassdrag i Nordland
- Nr. 7/88 Årsmelding 1987
- Nr. 1/89 LENKA-prosjektet i Nordland: Sjøområder - Forurensning, avfallsbehandling, verneverdier
- Nr. 2/89 LENKA-prosjektet i Nordland: Sortering og klassifisering av vassdrag
- Nr. 3/89 Landbruksforurensning i Nordland - årsrapport 1988
- Nr. 4/89 Overvåking av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i Nordland 1980 (1975) - 1988
- Nr. 5/89 Årsmelding 1988
- Nr. 6/89 Forurensningsmelding
- Nr. 7A/89 Vassdragsovervåking 1988 - hovedrapport
- Nr. 7B/89 Vassdragsovervåking 1988 - vedleggsrapport
- Nr. 8/89 Fiskeribiologisk etterundersøkelse i Sulitjelmavassdraget: Øvre Dorrovatn, Nedre Dorrovatn og Rundvatn
- Nr. 9/89 Fiskeribiologisk etterundersøkelse i Tverrågavassdraget: Rauvatn (Rana kommune)
- Nr. 10/89 Bruk av motorkjøretøy i utmark. Praktisering i Nordland vintersesongen 88/89
- Nr. 11/89 Årsplan 1989
- Nr. 12/89 Masseuttak i vassdrag i Nordland - kartlegging av virksomhetens omfang
- Nr. 1/90 Overvåking av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i Nordland 1980 (1975) - 1989
- Nr. 2/90 Tårstadvassdraget, Evenes og Skånland kommuner: naturfaglige verdier og verneinteresser, bruker- og utbyggingsinteresser, konflikter og mulige konfliktløsninger
- Nr. 3/90 Resirkulering av biprodukter fra fiskeri og lakseoppdrett i Nordland
- Nr. 4/90 Landbruksforurensning i Nordland - årsrapport 1989
- Nr. 5/90 Vassdragsovervåking 1989
- Nr. 6/90 Forvaltningsplan for de verna områdene i Saltfjellet
- Nr. 7/90 Rovdyr, bufe og tamrein i Nordland

Nordland fylke

har en utstrekning på 508 km fra Bindal i sør til Andøy i nord. Kystlinjen er 14 000 km lang, og dette er en fjerdedel av Norges totale kystlinje. Fylkets befolkning på 242 000 er fordelt i 45 kommuner.

16 av Norges 61 naturgeografiske regioner ligger i Nordland, og bredden på fastlandet varierer fra 110 km på Helgeland til 6 km ved Hellemobotn i Tystfjord.

Nordland er det fylket som har størst nyttbart vannkraftpotensiale. Samtidig er andelene vernet vassdragsnatur blant de laveste i landet.

Av Norges 408 laksevassdrag ligger 138 i Nordland. 11 av landets 25 største fuglefjell finnes i fylket. Nordland har viktige forekomster av en lang rekke utryddingstruede planter og dyrearter - deriblant halvparten av Norges hekkebestand av havørn. Bjørn, jerv og gaupe forekommer i sikre bestander og ulv er registrert i de senere år.

De største forurensningsproblemene i fylket er knyttet til industriutslipp rundt Vefsnfjorden og Ranafjorden. Utslipp av urensset boligkloakk og fra jordbruksvirksomhet til vassdrag eller grunne sjøområder skaper til dels store brukerkonflikter. Nordland har flest oppdrettsanlegg av landets fylker (pr. 1990). Disse representerer en betydelig fare for skadelige miljøpåvirkninger.